गैडहवा गाउँपालिका

मध्यमकालीन खर्च संरचना

(आ.व. ०८२/८३- २०८४/८५)

(Medium Term Expenditure Framework)

(Fiscal Year 2025/26-2027/28)

"सम्बृद्ध गैडहवा, सम्पन्न जनता"

गैडहवा गाउँपालिका
मध्यमकालीन खर्च संरचना

(Medium Term Expenditure Framework)

२०८२

बजेट शाराशं

मध्यमकालीन खर्च संरचना

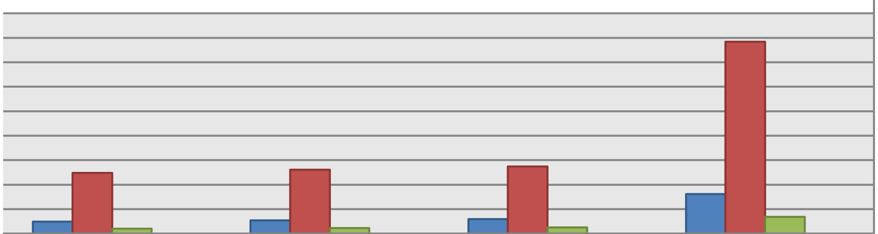

	२०८१।८२	२०८२।८३	२०८३।८४	जम्मा
आन्तरिक स्रोत	९६७४८०००	१०७६५७७६०	११९८०६६९१	३२४२१२४५१
नेपाल सरकार	४९६४७३०००	५२२२१६६५०	५४९४५८०८३	१५६८१४७७३३
प्रदेश सरकार	४०५९७०००	४५७१४८८०	५१५४८०३४	१३७८५९९१४
अन्य स्रोत				

गैडहवा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

विष्णुपुरा, रूपन्देही

लुम्बिनी प्रदेश (नेपाल)

मध्यमकालीन खर्च संरचना

(आ.व. २०८२।८३ देखि २०८४।८५)

गैडहवा गाउँपालिका

मन्तब्य

अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन-२०७४ ले स्थानीय सरकारले सार्वजनिक खर्चको विवरण प्रस्तुत गर्दा तीन आर्थिक वर्षको प्रक्षेपण सहितको मध्यमकालीन खर्च संरचना समेत तर्जुमा गर्ने व्यवस्था गरेको छ । गैडहवा गाउँपालिकाको वित्तीय अवस्थाको प्रक्षेपण गरि आर्थिक वर्षको कार्यक्रम र खर्चको प्रक्षेपण आय श्रोतको आधारमा पहिलो आवधिक योजनाको दीर्घकालीन सोंच, लक्ष्य, उद्देश्य, नीति तथा रणनीतिक आधारमा गैडहवा गाउँपालिकाको यस मध्यमकालीन खर्च संरचना २०८२/०८३ - २०८४/०८५ तयार गरिएको छ। यस मध्यमकालीन खर्च संरचना आगामी तीन वर्षको प्रक्षेपण र कार्यक्रमको औचित्य, आवश्यकता तथा माग र क्षमताको अनुमानको आधारमा गरिएको छ । गैडहवा गाउँपालिकाको नागरिकको आवश्यकतालाई विशेष प्राथमिकता दिई सोही आधारमा आवधिक योजनाको आधारसंग सम्बन्धित कार्यक्रमहरुलाई यस मध्यमकालीन खर्च संरचनामा प्राथमिकता दिईएको छ।

स्थानीय तहको दोश्रो निर्वाचन पश्चात निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुबाट तेस्रो वर्षको समेत वार्षिक नीति, योजना, कार्यक्रम र बजेट सफलतापूर्वक कार्यान्वयन गरि तेस्रो वर्षको गाउँ विकास योजना पनि गाउँसभा बाट स्वीकृत भई कार्यान्वयनको चरणमा आएको छ र यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनबाट नगरबासीको हितमा कार्य गर्ने हाम्रो प्रतिवद्धता कायम नै रहिआएको छ । यसै सन्र्दभमा चालु आव २०८२/०८३ को आधारमा हामीले तयार गरेको यस मध्यमकालीन खर्च संरचनाको पनि सफल कार्यान्वयन र यसको परिणाम सुनिश्चित गर्नु पर्ने हाम्रो दायित्व रहेको छ। यस मध्यमकालीन खर्च संरचनामा प्रस्तावित परियोजनाको उद्देश्य, आवश्यकताको पुष्टयाईलाई योजना कार्यान्वयनको माध्यमबाट यसको प्रतिफल र उपलव्धी हासिल गर्न हामी सबैको साथ र सहयोग आवश्यक हुनेछ।

यस मध्यमकालीन खर्च संरचनाले कार्यक्रमको आवश्यकता र प्राथमिकीकरण सहित श्रोतको समेत सुनिश्चितता गरेको हुनाले प्रस्तावित कार्यक्रम तथा आयोजनाको सफल कार्यान्वयन हुने कुरामा म आशावादी रहेको छु भने यस मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारीमा प्रत्यक्ष रुपमा खटने परामर्शदाताहरु र यस कार्यमा सहयोग गर्ने सबैमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु।

सुरेन्द्र पौड्याल
अध्यक्ष

“सम्बृद्ध गैडहवा, सम्पन्न जनता”
गैडहवा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
विष्णुपुरा, रुपन्देही
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

मन्तव्य

सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनको एक औजारका रुपमा यस मध्यकालीन खर्च संरचनाले उपलब्ध साधन र श्रोतको आंकलन गर्ने र त्यसलाई योजनाको प्राथमिकताको क्षेत्रमा मध्यम अवधिको लागि बाँडफाँड गर्ने हुनाले मध्यमकालीन खर्च संरचना पक्कै पनि हाम्रो लागि फलदायी हुनेछ भन्ने आशा गरेको छु । यस अन्तर्गत राजश्व बाँडफाँड, आन्तरिक आय तथा अनुदान समेतको आँकलन गरि तीन वर्षको समष्टिगत आर्थिक खाका निर्धारण गरि सोको आधारमा कार्यक्रम र आयोजनाको प्राथमिकीकरण तथा श्रोतको सुनिश्चितता समेत गरि तयार गरिएको यस मध्यमकालीन खर्च संरचनाको कार्यान्वयनबाट पालिकाको पहिलो आवधिक योजना र यस चालु आर्थिक वर्षको वार्षिक विकास योजना बीच तादम्यता कायम भई पालिका भित्रको विकास निर्माणको प्रयासमा प्रभावकारिता बढने कुरामा विश्वास लिएको छु ।

नागरिकको प्रत्यक्ष सर्म्पक, समन्वय र अपनत्व रहने स्थानीय सरकारको रुपमा यस गैडहवा गाउँपालिकाले शासन, विकास र सेवा प्रतिको आफनो जिम्मेवारीहरु प्रभावकारी एंव पारदर्शि रुपमा संचालन गर्ने कुरामा ठोस विश्वास लिएको छु । यस चालु आर्थिक वर्षको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमले परि लक्षित गरेको हाम्रो प्राथमिकताहरु लाई यस तीन वर्षे मध्यकालीन खर्च संरचनाको कार्यान्वयनबाट हासिल गर्न सकिने छ भन्ने आशा पनि गर्दछु । जसका कारण हाम्रो सपनाको रुपमा रहेको “सम्बृद्ध गैडहवा, सम्पन्न जनता” भन्ने नारा लाई सार्थक गर्न सहयोग गर्नेछ । अन्तमा, यस मध्यमकालीन खर्च संरचनाको तयारीमा साथ र सहयोग गर्ने तथा प्रत्यक्ष रुपमा लाग्ने सबैमा सप्रेम धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

माधुरी जैसवाल
उपाध्यक्ष

"सम्बृद्ध गैडहवा, सम्पन्न जनता"

गैडहवा गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

विष्णुपुरा, रुपन्देही

लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

मन्तव्य

नेपालको संविधान बमोजिम तीन तहको सरकारको व्यवस्था सँगै स्थानीय तहको संचालनका लागि बनेका ऐन, नियम, कानून बमोजिम स्थानीय सरकारको संचालनको लागि बजेट तर्जुमा कार्यविधि २०७४ बमोजिम स्थानीय सरकारको रुपमा यस गैडहवा गाउँपालिकाले योजना छनौटको चरण र प्रक्रिया पुरा गरि यस चालु आव २०८२/०८२ का लागि वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम गाउँ विकास योजना स्वीकृत भई कार्यान्वयनको चरणमा पुगेको छ भने अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन २०७४ ले व्यवस्था गरे बमोजिम यसै आर्थिक वर्षबाट कार्यान्वयन गर्ने गरि तीन आर्थिक वर्षको मध्यमकालीन खर्च संरचना पनि तयार गरिएको छ।

यस मध्यमकालीन खर्च संरचनाले उपलब्ध श्रोत र साधनको आँकलन गर्ने र उपलब्ध श्रोत साधन लाई योजनाको प्राथमिकता अनुसारको क्षेत्रमा तीन आर्थिक वर्षको लागि बाँडफाँड गर्ने गर्दछ। यस अन्तर्गत आन्तरिक आय र अनुदानको अनुमान गरि समष्टिगत आर्थिक खाका तयार गरि यसको आधारमा क्षेत्रगत प्राथमिकता अनुरुप विषयगत नीति र कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गरिएको छ। यस मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्दा चक्रीय हिसावले प्रत्येक वर्षका आधारमा तीन आर्थिक वर्षको बजेट आँकलनकका साथै विकासको आवश्यकता, योजना कार्यान्वयनको अवस्था तथा श्रोतको सुनिश्चितता गर्ने गरिन्छ । अतः पालिकाको यस आवको वार्षिक गाउँ विकास योजनाको सफल कार्यान्वयका साथै तयार गरिएको यस मध्यमकालीन खर्च संरचनाको पनि प्रभावकारीताका लागि सम्पुर्णमा हार्दिक अनुरोध गर्दै यसको तयारीमा सहयोग पुर्‍याउनु हुने सबैमा आभार प्रकट गर्दछु।

श्रीप्रसाद गौतम

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

"सम्बृद्ध गैडहवा, सम्पन्न जनता"

गैडहवा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
विष्णुपुरा, रुपन्देही
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

मन्तव्य

गैडहवा गाउँपालिकाको विकास उद्देश्य प्राप्तिका लागि वित्तीय स्रोतको प्रभावकारी व्यवस्थापन अत्यावश्यक हुन्छ। अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन २०७४ ले व्यवस्था गरे बमोजिम बार्षिक निति तथा कार्यक्रम संग संगै पालिकाको आवधिक विकास योजना र बार्षिक निति तथा कार्यक्रम संग तादमत्यताका लागि बार्षिक रुपमा मध्यमकालिन खर्च संरचना निर्माण वा अध्यावधिक गर्नु पर्ने ब्यवस्थाका साथ यसै आर्थिक वर्षबाट कार्यान्वयन गर्ने गरि तीन आर्थिक वर्षको मध्यमकालीन खर्च संरचना पनि तयार गरिएको छ। यसै सन्दर्भमा तयार पारिएको मध्यमकालीन खर्च संरचना (MTEF) ले आगामी तीन वर्षसम्म पालिकाको बजेट र खर्चलाई नीति, प्राथमिकता र उपलब्ध स्रोतको सन्तुलनमा आधारित बनाउने महत्वपूर्ण आधार तयार गरेको छ।

म र समग्र आर्थिक प्रशासन शाखाको दृष्टिकोणले हेर्दा, MTEF योजनाले निम्न पक्षहरूमा विशेष योगदान पुर्याउने छः

☞ आय-व्ययको पूर्वानुमानमा स्पष्टता ल्याई स्रोत परिचालनलाई यथोचित बनाउने,
☞ बजेट अनुशासन र वित्तीय पारदर्शिता कायम राख्न सहयोग गर्ने,
☞ उपलब्ध स्रोतअनुसार खर्चको प्राथमिकता निर्धारण गर्न सहजीकरण गर्ने,
☞ पालिकाको आवधिक विकास योजना र बार्षिक कार्यक्रममा सहजिकरण गर्ने,
☞ शाखागत सुचकहरु बार्षिक अध्यावधिक हदै लक्ष्य प्राप्ती तर्फ का परियोजनाहरुको विकास हुने
☞ वर्षगत बजेटको निरन्तरता र दिगोपनाको सुनिश्चितता कायम गर्ने,
☞ सामुदायिक आवश्यकता र दायित्वबीच समन्वय गर्न मद्दत गर्ने।

MTEF कार्यान्वयनले लेखा व्यवस्थापन, बजेट विभाजन, खर्च निगरानी तथा वित्तीय प्रतिवेदनको सुदृढीकरणमा सहयोग पुग्ने विश्वास लिएको छु। यसले पालिकाको समग्र सेवा प्रवाहमा पारदर्शिता र उत्तरदायित्व अभिवृद्धि गर्नेछ।

यस प्रक्रिया सफल बनाउन सबै शाखाहरू, प्राविधिक टिम तथा नेतृत्वबीच सहकार्य अपरिहार्य रहेकोले, लेखा शाखाबाट आवश्यक वित्तीय जानकारी, लागत अनुमान र पूर्वानुमानको व्यवस्थापनमा निरन्तर साथ र समन्वय प्रदान गरिने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु। धन्यवाद।

यमकान्त पौडेल
लेखा अधिकृत

विषय	पाना

परिच्छेद १: परिचय

पृष्ठभूमि	१
मध्यमकालीन खर्च संरचनाको अवधारणा	२
मध्यमकालीन खर्च संरचनाको उद्देश्य	३
मध्यमकालिन खर्च संरचनाको कानूनी तथा संस्थागत व्यवस्था	४
कानूनी व्यवस्था	४
संस्थागत व्यवस्था	६
तर्जुमा प्रक्रिया	७

परिच्छेद २: मध्यमकालीन खर्च संरचना

पृष्ठभूमि	१३
चूनौति तथा अवसर	१३
सोच, उद्देश्य, रणनीति	१४
मध्यमकालीन आर्थिक खाका	१६
मध्यमकालीन नतिजा खाँका	१८
मध्यमकालीन बजेट खाका	२४

परिच्छेद ३ : स्थानीय मध्यमकालीन खर्च संरचना

बजेट विनियोजन र प्रक्षेपणको बाँडफाँट	२७
रणनीतिक स्तम्भको आधारमा तीन आर्थिक बर्षको अनुमान तथा प्रक्षेपण	३०

परिच्छेद ४ : आर्थिक क्षेत्र

कृषि	३९
पशु विकास	४४
उद्योग, व्यापार तथा रोजगार	४८
पर्यटन तथा संस्कृति	५२
सहकारी र वित्तीय सेवा	५६

परिच्छेद ५ : सामाजिक क्षेत्र

शिक्षा	६०

स्वास्थ्य तथा पोषण	६४
खानेपानी तथा सरसफाई	६८
महिला, बालबालिका र लक्षित वर्ग (लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण)	७२

परिच्छेद ६ : पूर्वाधार क्षेत्र

बस्ती विकास, आवास तथा भवन	७९
सडक तथा यातायात	८३
विद्युत तथा वैकल्पिक ऊर्जा	८७
विज्ञान, सूचना, सञ्चार तथा प्रविधि	९०

परिच्छेद ७ : वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्र

वन, पार्क, हरियाली, भूसंरक्षण र नदी नियन्त्रण	९४
वातावरण तथा फाहोरमैला व्यवस्थापन	९८
विपद जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलता	१०१

परिच्छेद ८ : संस्थागत विकास र सुशासन क्षेत्र

संगठन तथा सेवा प्रवाह	१०५

अनुसूची

कार्यदलको विवरण	११०
बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन	१११
तीन आर्थिक वर्षको खर्च तथा स्रोतको अनुमान, कार्यक्रम तथा आयोजनागत बजेट,	११५
तीन आर्थिक वर्षको आयोजनागत बजेट, प्राथमिकीकरण र सांकेतीकरण	१२१

परिच्छेद १: परिचय

पृष्ठभूमि

अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन-२०७४ ले स्थानीय सरकारले सार्वजनिक खर्चको विवरण प्रस्तुत गर्दा तीन आर्थिक वर्षको प्रक्षेपण सहितको मध्यकालीन खर्च संरचना समेत तर्जुमा गर्ने व्यवस्था गरेको छ। गैडहवा गाउँपालिकाको वित्तीय अवस्थाको प्रक्षेपण गरि आर्थिक वर्षको कार्यक्रम र खर्चको प्रक्षेपण आय श्रोतको आधारमा पहिलो आवधिक योजनाको दीर्घकालीन सोंच, लक्ष्य, उद्देश्य, नीति तथा रणनीतिक आधारमा गैडहवा गाउँपालिकाको यस मध्यकालीन खर्च संरचना २०८२/०८३ -२०८४/०८५ तयार गरिएको छ। यस मध्यकालीन खर्च संरचनामा आगामी तीन वर्षको प्रक्षेपण र कार्यक्रमको औचित्य, आवश्यकता तथा माग र क्षमताको अनुमानको आधारमा गरिएको छ। कार्यक्रममा गैडहवा गाउँपालिकाको नागरिकको आवश्यकतालाई विशेष प्राथमिकता दिई सोही आधारमा कार्यक्रमहरु छनौट गरिएको छ। साथै आवधिक योजनाको आधार संग सम्बन्धित कार्यक्रमहरु लाई प्राथमिकता दिईएको छ।

मध्यकालीन खर्च संरचनामा प्रस्तावित योजनाको उद्देश्य तथा सोको सम्भाव्यता अध्ययन गर्न वा खर्च छुट्टयाउन आवश्यकताको पुष्टयाईलाई समेटनु पर्ने प्रस्तावित योजना कार्यान्वयन हुने आर्थिक वर्ष र त्यसपछिका दुई आर्थिक वर्षमा प्राप्त हुनसक्ने प्रतिफल र उपलव्धी समेत राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। यसका साथै कार्यक्रमका लागि आवश्यक पर्ने खर्चको विवरण र सो खर्चको कुन कुन श्रोत बाट के कति व्यहोर्ने र खर्च गरिएको रकम बाट प्राप्त हुन सक्ने प्रतिफल तथा उपलब्धीको प्रक्षेपण गरिएको हुनुपर्ने प्रावधान रहेको छ। साथै प्रस्तावित योजना र कार्यक्रमहरुको मध्यकालीन अवधीको खर्च रणनीति र त्यसको वार्षिक खर्च संगको तालमेल संचालन गरिएका योजना र गत आवमा छुट्टाईएको खर्च अनुसारको उपलब्धी हासिल भए नभएको यथार्थ विवरण आदि निर्धारण ढाँचामा कार्यपालिका समक्ष प्रस्तुत गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। गैडहवा गाउँपालिकाले आफनो आवधिक योजनामा राखेका लक्ष्य र नीति कार्यान्वयनका साथै राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक लक्ष्यहरु र

दिगो विकास लक्ष्यहरु हासिल गर्ने सम्बन्धी अन्तराष्ट्रिय प्रतिवद्धता पुरा गर्नका लागि सार्वजनिक खर्चको प्रभावकारी व्यवस्थापन हुन पनि पूर्वशर्त भित्र पर्दछ ।

स्थानीय तहको आर्थिक कार्यविधि ऐनमा आगमी ३ आर्थिक वर्षको आम्दानी र खर्चको प्रक्षेपण सहितको मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्ने र यस्तो खर्च संरचना बनाउँदा आवधिक योजना लाई मार्गदर्शनका रुपमा लिनुपर्ने र मध्यकालीन खर्च संरचनामा प्रस्तावित योजना वा कार्यक्रमको क्रियाकलापगत विवरण, प्रत्येक क्रियाकलापका प्रतिफल समेत खुलाई प्रत्येक योजना वा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण गर्नुपर्ने हुन्छ। साथै सरकारी खर्चलाई समग्र आकार मानी कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका आधारमा बजेट छुट्टयाउने र बजेट खर्चको उपलव्धी, खर्चको पारदर्शिता, कार्यान्वयनको जिम्मेवारी बहन गर्ने निकायको जवाफदेहिता र सार्वजनिक खर्चमा वित्तीय अनुशासन कायम गर्नुपर्ने उल्लेख गरिएको छ।

मध्यमकालीन खर्च संरचनाको अवधारणा

सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनको एक औजारका रुपमा यस मध्यकालीन खर्च संरचनाले उपलव्ध साधन र श्रोतको आंकलन गर्ने र त्यसलाई योजनाको प्राथमिकताको क्षेत्रमा मध्यम अवधिको लागि वाँडफाँड गर्ने गर्दछ । यस अन्तर्गत राजश्व, आन्तरिक ऋण, सरकारी अनुदान, वैदेशिक अनुदान र ऋण समेतको आँकलन गरि समष्टिगत आर्थिक खाका निर्धारण गरिन्छ। यसरी निर्धारण गरिएको श्रोत भित्र रहेर स्थानीय तहहरुले नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको क्रममा लाग्ने खर्च रकमको अनुमान गरिन्छ । सम्बन्धित सबै पक्षहरु संग छलफल गरि तीन आर्थिक वर्षको बजेट खाका तयार गरिन्छ । दीर्घकालीन सोंच, आवधिक योजना र वार्षिक बजेट बीच तादाम्यता र सामन्जस्यता कायम गर्न मध्यकालीन खर्च संरचना महत्वपूर्ण औजारको रुपमा रहेको छ। यसले विकास योजनाको लक्षित नतिजा हासिल गर्न श्रोत साधनको न्यायोचित वितरण र उचित परिचालन, पारदर्शि र मितव्ययी खर्च प्रणाली, पूर्वाधार निर्माण तथा सेवाको गुणस्तर तथा प्रभावकारिता, वित्तिय अनुशासन जस्ता पक्षमा सुधार ल्याउन मद्दत गर्दछ । यसको सकारात्मक असर र सार्वंजनिक वित्त क्षेत्रमा मात्र नभई आर्थिक तथा वित्तिय स्थायित्वमा समेत पर्दछ।

मध्यकालीन खर्च संरचनाले सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनको औजारको रुपमा उपलब्ध श्रोत साधनको आँकलन गर्ने र उपलव्ध श्रोत साधन लाई योजनाको प्राथमिकता अनुसारको क्षेत्रमा तीन आर्थिक वर्षको लागि बाँडफाँड गर्दछ। यस अन्तर्गत आन्तरिक आय र बाह्य आयको अनुमान गरि समष्टिगत आर्थिक खाका तयार गर्दछ। यसको आधारमा क्षेत्रगत प्राथमिकता अनुरुप विषयगत निकायहरुको नीति र कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गरिन्छ। यो खाका तयार गर्दा बजेटको कार्यान्वयनबाट तीन आर्थिक वर्षमा प्राप्त हुने प्रतिफलको पनि अनुमान गरिन्छ। यसमा पहिलो वर्षको खर्च र श्रोत अनुमानको वार्षिक बजेट संग तादाम्यता रहन्छ र बाँकी दुई आर्थिक वर्षको प्रक्षेपण गरिन्छ। पहिलो वर्ष बजेट कार्यान्वयन भएपछि नयाँ मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गरिन्छ, जसमा पहिलो वर्षको प्रगती समीक्षा गरिन्छ भने बाँकी दुई आर्थिक वर्षको विगतमा गरेको प्रक्षेपण अनुमानलाई परिमार्जन गरि प्रक्षेपण गरिन्छ। यसरी हेर्दा मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गर्दा चक्रीय हिसावले प्रत्येक वर्ष तीन आर्थिक वर्षको बजेट आँकलन गरिन्छ। विकासको आवश्यकता, योजना कार्यान्वयनको अवस्था तथा राजश्व र बाहय श्रोतको अनुमान समेतको आधारमा प्रत्येक वर्ष परिमार्जन गर्नुपर्ने हुन्छ। समग्रमा मध्यकालीन खर्च संरचनाले बजेट तर्जुमा प्रक्रियालाइ बढी यथार्थपरक र वस्तुनिष्ठ बनाउन महत्वपूर्ण भुमिका खेल्दछ। मध्यमकालीन खर्च संरचनाले आवधिक योजना लाई वार्षिक बजेटसंग र बजेटलाई नतिजासंग आवद्ध गर्दछ।

मध्यमकालीन खर्च संरचनाको उद्देश्य

मध्यमकालीन खर्च संरचना गैडहवा गाउँपालिकाको नियमित प्रयास हो। यस मध्यमकालीन खर्च संरचनाबाट पालिकाको समग्र विकासको प्राथमिकता प्राप्त कार्यक्रमहरुको निरन्तरता र लगानी तथा कार्यान्वयनको सुनिश्चितताको माध्यमद्धारा दिगो विकास हासिल हुने अपेक्षा गरिएको छ। यस खर्च संरचनाले गाउँपालिकाको दीर्घकालीन सोँच "सम्बृद्ध गैडहवा, सम्पन्न जनता" ले आवधिक विकास योजना, प्रदेश तथा राष्ट्रिय लक्ष्य र दिगो विकासका लक्ष्य प्राप्तिमा योगदान पुऱ्याउने विश्वास लिइएको छ। यस मध्यमकालीन खर्च संरचनालाई यथार्थपरक बनाउन विषय

क्षेत्रगत उपलब्धिका आधारमा मध्यमकालीन लक्ष्य निर्धारण गरी सोही बमोजिम स्रोत तथा खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण गरिएको छ। यसबाट पालिकालाई आगामी आर्थिक वर्षहरुको बजेट तर्जुमा प्रक्रियालाई बढी यथार्थपरक र वस्तुनिष्ठ बनाउन सहयोगी हुने अपेक्षा गरिएको छ।

मध्यमकालीन खर्च संरचनाको मुख्य उद्देश्य उपलब्ध स्रोत साधनलाई नीति, आवधिक योजना र बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम विच तालमेल गराई सार्वजनिक खर्च प्रणालीमा वित्तीय अनुशासन कायम गर्नु हो। यसका अतिरिक्त मध्यमकालीन खर्च संरचनाका उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्ः-

(क) आवधिक योजना र वार्षिक विकास योजनालाई बजेटसंग तादाम्यता कायम गरी स्रोत-साधनको विनियोजनलाई उपलब्धि मलुक बनाउनु,

(ख) आयोजनाहरूको प्राथमिकीकरण गर्न र प्राथमिकता प्राप्त आयोजनालाई स्रोतको सुनिश्चितता गर्नु,

(ग) स्थानीय सरकारलाई प्राप्त हुने मध्यम अवधिको आन्तरिक र बाह्य स्रोतको वास्तविक अनुमान गरी बजेट खाका तर्जुमा गर्नु,

(घ) सार्वजनिक खर्चलाई बढी प्रभावकारी र कुशल बनाई लक्षित प्रतिफल सुनिश्चित गर्नु र

(ङ) बजेट अनुमानलाई यथार्थ परक बनाउनु।

मध्यमकालिन खर्च संरचनाको कानूनी तथा संस्थागत व्यवस्था

कानूनी व्यवस्था

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ मा नगरपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रका विषयमा स्थानीय स्तरको विकासका लागि आवधिक, वार्षिक, रणनीतिक विषय क्षेत्रगत मध्यमकालीन तथा दीर्घकालीन योजना बनाइ लागू गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको।

अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४

अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १६ मा स्थानीय तहले सार्वजनिक खर्चको विवरण तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको र दफा १७ मा यस्तो विवरण तयार गर्दा आगामी तीन आर्थिक वर्षमा हुने खर्चको प्रक्षेपण सहितको मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको ।

मध्यमकालीन खर्च संरचनामा देहायका विवरणहरू खुलाउनुपर्ने व्यवस्था रहेकोः-

क) प्रस्तावित योजनाको लक्ष्य तथा उद्देश्य,

ख) प्रस्तावित योजनाको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गर्न वा खर्च छुट्याउन आवश्यकताको पुष्ट्याइँ,

ग) प्रस्तावित योजना कार्यान्वयन हुनसक्ने आर्थिक वर्ष र त्यसपछिको दुई आर्थिक वर्षमा प्राप्त हुनसक्ने प्रतिफल र उपलब्धि,

घ) प्रस्तावित योजना लागू गर्न आवश्यक पर्ने खर्चको विवरण,

ङ) खर्च व्यहोर्ने स्रोत र खर्च गरिएको रकमबाट प्राप्त हुनसक्ने प्रतिफल र उपलब्धिको प्रक्षेपण,

च) प्रस्तावित योजनाको मध्यम अवधिको खर्चको रणनीति र त्यसको वार्षिक खर्चसँगको तादात्म्यता,

छ) सञ्चालित योजना भए गत आ.व.मा छुट्याइएको खर्चअनुसार लक्ष्य हासिल भए नभएको यथार्थ विवरण

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६

- आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २ मा कार्यालयको परिभाषा अन्तर्गत स्थानीय तहका सबै सरकारी कार्यालय भनी परिभाषित गरिएको र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम २ मा

कार्यालयले तीन वर्षको समष्टिगत वित्त खाका, बजेट तथा कार्यक्रमको खाका र नतिजाको खाका समावेश भएको मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको

- ऐनको ७ मा राष्ट्रिय स्रोत अनुमान समितिले सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको कूल राष्ट्रिय स्रोत अनुमान गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको
- स्थानीय तह समेतको स्रोत अनुमानका आधारमा मात्र कूल राष्ट्रिय स्रोत अनुमान गर्न सकिने भएको हुँदा सबै गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्न आवश्यक छ।

संस्थागत व्यवस्था

मध्यमकालीन खर्च संरचना आवधिक योजना र वार्षिक बजेटबीच तादत्म्यता कायम गर्ने औजार भएकोले वार्षिक बजेट निर्माणमा यसको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ। यसका लागि पालिकामा देहाय बमोजिमको संस्थागत व्यवस्था बमोजिम निर्माण गरिएको छः-

स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति

स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण सम्बन्धी कार्य स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिमको समितिले गर्नेछ। मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारीका सन्दर्भमा यस समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम कार्य सम्पन्न गरियोः

(क) आगामी तीन वर्षको कुल स्रोत र खर्चको प्रक्षेपण गर्ने,

(ख) प्रक्षेपित कुल स्रोत र खर्चको आधारमा विषय क्षेत्र र उपक्षेत्रगत खर्चको सीमा निर्धारण गर्ने,

(ग) आयोजना तथा कार्यक्रम छनौट तथा प्राथमिकता निर्धारणका आधार तथा प्रक्रिया एवम् बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा मार्गदर्शन तयार गर्ने,

(घ) बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन स्वीकृतिका लागि कार्यपालिका समक्ष पेश गर्ने,

(ङ) मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा सम्बन्धी समग्र कार्यको निर्देशन गर्ने ।

मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमाका आधारहरु

सार्वजनिक खर्च संरचना तर्जुमा गर्दा संविधानले व्यवस्था गरेका प्रावधानहरु एवं स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्र भित्रका आर्थिक, सामाजिक, वातावरणीय तथा राजनीतिक पक्षसँग सम्बन्धित विभिन्न नीति, ऐन, नियमको कार्यान्वयन तथा आवधिक विकास योजना, विषयगत योजना र दिगो विकासको लक्ष्य हासिल गर्ने पक्षलाई ध्यान दिनु आवश्यक छ। सो बमोजिम यस मध्ममकालीन खर्च संरचना तयार गर्दा देहायमा उल्लेखित पक्षलाई आधारको रुपमा लिइएको छ :

- नेपालको संविधान
- दिगो विकासका लक्ष्यको अवस्था र मार्गचित्र (२०१५-२०३०)
- अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४
- राष्ट्रिय दीर्घकालिन सोच, २१०० तथा सोहौ राष्ट्रिय योजना (२०८०/०८१-२०८४/०८५)
- लुम्बिनी प्रदेशको आवधिक योजना
- नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम (आ.व.२०८२/८३)
- गैडहवा गाउँपालिकाको बजेट, नीति तथा कार्यक्रम (आ.व.२०८०/८१ देखि ०८१।८२)
- गैडहवा गाउँपालिकाका आवधिक विकास योजना
- गैडहवा गाउँपालिकाको नगर प्रोफाइल
- अन्य विषय क्षेत्रगत प्रगती प्रतिवेदन २०८१।८२
- गैडहवा गाउँपालिकाका सान्दर्भिक नीति

तर्जुमा प्रक्रिया

चरण - १: मध्यमकालीन खर्च संरचना परामर्श सेवा प्रदान

प्रक्रिया १: प्राविधिक सहयोगका लागि परामर्शदाता परिचालन

पालिकाको आगामी तीन आर्थिक वर्षको लागि मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा गर्न मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारीको समय सीमा, सम्पन्न गर्नुपर्ने कार्यहरुको स्पष्ट खाका सहित परामर्शदातालाई परिचालन गरियो ।

प्रक्रिया २: नीतिगत, कानूनी दस्तावेज, दिग्दर्शन एवं अन्य उपयोगी सन्दर्भ सामग्री संकलन तथा समीक्षा

परामर्शदाताद्वारा स्थानीय तहको योजना, श्रोत प्रक्षेपण र सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित नीति, कानून, दिग्दर्शन र कार्यविधि लगायतका सान्दर्भिक दस्तावेज संकलन एवम् अध्ययन गरियो । दस्तावेजहरुको अध्ययनबाट मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारीका सन्दर्भमा व्यवस्था गरिएका महत्वपूर्ण तथा सान्दर्भिक व्यवस्था पहिचान तथा विश्लेषण गरियो । मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारीका सन्दर्भमा अध्ययन एवम् समीक्षा गरिएका प्रमुख सन्दर्भ सामग्री देहायबमोजिम रहेका छन्:

- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४
- आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायीत्व ऐन, २०७६ तथा नियमावली, २०७७
- अन्तर-सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण कार्यविधि
- नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको वित्तीय हस्तान्तरणको अभ्यास
- नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार एवं सम्बन्धित स्थानीय सरकारको विनियोजन ऐनहरु

- नेपाल सरकारको क्षेत्रगत नीति, कानून, मार्गदर्शन र मापदण्ड
- स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८ (परिमार्जित)
- स्थानीय सरकारको बजेट तथा योजना तर्जुमा हाते किताब, २०७९
- नेपाल सरकारको दीर्घकालीन सोच, पन्ध्रौं राष्ट्रिय योजना,
- लुम्बिनी प्रदेशको आवधिक विकास योजना
- गैडहवा गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजना २०८०
- गैडहवा गाउँपालिकाको नगर प्रोफाइल
- संघ तथा प्रदेशको सान्दर्भिक नीति, कानून तथा प्रतिवेदन
- गैडहवा गाउँपालिकाका सान्दर्भिक नीति, कानून तथा प्रतिवेदन

प्रक्रिया ३: मध्यमकालीन खर्च संरचनाको ढाँचा, औजार र कार्ययोजना तर्जुमा

स्थानीय तहको मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारी सम्बन्धी दिग्दर्शनमा उल्लेखित विधि, औजार एवम् कार्ययोजना सम्बन्धमा तयारी बैठकको आयोजना गरी छलफल गरियो । छलफलका आधारमा मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारी विधि तथा प्रक्रिया, औजार र दस्तावेजको ढाँचाको प्रस्ताव तयार गरियो । साथै, आएका सुझाव तथा पृष्ठपोषणका आधारमा मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारी कार्ययोजना तर्जुमा र परिमार्जन गरियो ।

चरण – २: लेखाजोखा चरण

प्रक्रिया ४: अभिमुखीकरण तथा प्रारम्भिक बैठकको आयोजना

मध्यमकालीन खर्च संरचनाको अवधारणा, ढाँचा, प्रक्रिया, औजार र संस्थागत व्यवस्थाको सम्बन्धमा सरोकारवालासँग छलफल गरी साझा बुझाइ तयार गर्ने उद्देश्यले २०८२ असारमा पालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, कार्यपालिका सदस्यहरु, शाखा प्रमुख

तथा अन्य कर्मचारीहरुको सहभागितामा छलफलको आयोजना गरिएको थियो । छलफलमा मध्यमकालीन खर्च संरचनाको अवधारणा, विधि तथा प्रक्रिया, औजार, संस्थागत व्यवस्था र कार्ययोजना प्रस्तुति गरी यस सम्बन्धमा स्पष्टता तथा बुझाईमा एकरुपता कायम गर्ने प्रयास गरियो । सोही दिन मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा कार्यदल गठन तथा कार्ययोजनाको स्वीकृति र यस सम्बन्धमा स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति, विषयगत समिति, कार्यदल र विषयगत शाखाको जिम्मेबारी तथा भूमिकाका बारेमा समेत स्पष्ट पारियो । कार्यदलको विवरण अनुसूची १ मा संलग्न गरिएको छ ।

प्रक्रिया ५: विषयगत समिति तथा शाखासँग परामर्श छलफल

यस अन्तरगत पालिकाको चालु आवधिक विकास योजना २०८०।०८१-०८४।०८५ र वार्षिक योजना २०८१।०८२ को उपलब्धि समीक्षाका लागि विषयगत समिति/शाखाबीच परामर्श तथा छलफल गरियो । यस परामर्शबाट प्रमुख उपलब्धि, चालु आयोजना, सालबसाली आयोजना तथा कार्यक्रम, विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार भएका आयोजना, सम्भाव्यता अध्ययन र लागत अनुमान तयार भएका आयोजना तथा कार्यक्रमको विवरण तयार गरियो । सो छलफलबाट विषय क्षेत्रगत योजनाको सूची तयारी र बाँकी उप-क्षेत्रगत रुपमा श्रोत आवश्यकता निर्धारण गरियो ।

प्रक्रिया ६: श्रोत तथा खर्चको अनुमान र त्रिवर्षीय प्रक्षेपण

राजश्व बाँडफाँड, अन्तर-सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण लगायतका विभिन्न श्रोतबाट उपलब्ध हुने रकमलाई विगत आर्थिक वर्षहरुको श्रोतको उपलब्धताका आधारमा आगामी तीन आर्थिक वर्षको श्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण गरियो भने आन्तरिक श्रोतलाई विगतको यथार्थ आम्दानी र सम्भावनाका आधारमा अनुमान तथा प्रक्षेपण तयार गरियो । विगत आर्थिक वर्षहरुको खर्च सहित पालिकाका चालु तथा बहुवर्षीय आयोजना र आवधिक विकास योजना, विषय क्षेत्रगत रणनीति अनुसारका प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाको कार्यान्वयनमा आवश्यक पर्ने श्रोतलाई मध्यनजर गरी खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण गरियो । श्रोत तथा खर्च प्रक्षेपणका आधारमा तीन वर्षको बजेट

सीमा निर्धारण गरियो । यसरी निर्धारित बजेट सीमालाई सबै विषयगत शाखामा क्षेत्रगत मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारीका लागि उपलब्ध गराइयो ।

चरण - ३ः तयारी चरण

प्रक्रिया ७: क्षेत्रगत योजना तर्जुमा

विषय क्षेत्रगत मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारीका लागि विषयगत शाखाहरुसंग छलफल आयोजना गरियो । विषयगत शाखाको छलफलबाट प्रत्येक उप-क्षेत्रका आगामी तीन वर्षमा सञ्चालन गरिने आयोजना तथा कार्यक्रमको पहिचान गर्ने, प्राथमिकता निर्धारण गर्ने, लागत अनुमान यकिन गर्ने र आगामी तीन आर्थिक वर्षको लागि स्रोत आवश्यकता निर्धारण गर्ने र आवधिक विकास योजनाको प्राथमिकताक्रम, दिगोविकास लक्ष्य, लैंगिक तथा जलवायु संकेतका आधारमा कार्यक्रम तथा आयोजना तथा उप-क्षेत्रको साँकेतीकरण गर्ने कार्य सम्पन्न गरियो ।

प्रक्रिया ८: विषय क्षेत्रगत मध्यमकालीन खर्च संरचनाको दस्तावेज तयारी

उप-क्षेत्रगत मध्यमकालीन खर्च संरचनाको मस्यौदालाई विषयगत क्षेत्र योजना तर्जुमा कार्यशालाको आयोजना गरी भएको छलफलको निश्कर्षको आधारमा तयार गरियो । यस प्रकृयाबाट विषय उप-क्षेत्रगत मध्यमकालीन खर्च संरचनालाई एकीकृत गरी विषय क्षेत्रगत मध्यमकालीन खर्च संरचनाको मस्यौदा तयार पार्ने कार्य सम्पन्न गरियो ।

प्रक्रिया ९: मध्यमकालीन खर्च संरचनाको मस्यौदा तयारी

मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा कार्यदल र बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको छलफलका आधारमा मध्यमकालीन खर्च संरचनाको मस्यौदा तयार गरियो । यसका लागि आवधिक विकास योजना, विषयगत लक्ष्यहरु तथा विगत वर्षहरु र चालु आर्थिक वर्षको वार्षिक विकास कार्यक्रमको समीक्षा र उपलब्ध स्रोत साधन र संभावनाहरुका आधारमा समष्टीगत मध्यमकालीन वित्तीय खाका

तर्जुमा गरिएको थियो। त्यसैगरी विषयगत समितिहरुबाट प्राप्त विषय क्षेत्रगत मध्यमकालीन खर्च संरचनाको आधारमा मध्यमकालीन बजेट खाका र मध्यमकालीन नतिजा खाका सहित मध्यमकालीन खर्च संरचनाको मस्यौदा तयार गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको थियो। यी सबै काम गर्दा स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८ (परिमार्जित) लाई आधारको रुपमा लिइएको थियो।

प्रक्रिया १०: मध्यमकालीन खर्च संरचनाको मस्यौदा प्रस्तुति तथा छलफल कार्यशाला

उल्लेखित प्रक्रियाबाट तयार गरिएको मध्यमकालीन खर्च संरचनाको मस्यौदाका मुख्य पक्षहरु उपर पालिकामा मस्यौदा पेश गरी प्राप्त राय सुझावका आधारमा आवश्यक थप सूचना तथा तथ्यांक संकलनका साथै विषयगत क्षेत्र तथा उपक्षेत्रगत मुख्य कार्यक्रम तथा आयोजनाहरुको सूची र विस्तृत विवरण परिमार्जन गरियो। त्यसैगरी विषय उपक्षेत्रगत कार्यक्रम तथा आयोजनाहरुको प्राथमिकिकरण तथा सांकेतिकरण लगायतलाई पनि आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गरिएको थियो।

प्रक्रिया ११: मध्यमकालीन खर्च संरचनाको परिमार्जित मस्यौदा तयारी

मध्यमकालीन खर्च संरचनाको मस्यौदा पेश तथा सुझाव संकलन र शाखागत रुपमा प्राप्त सुझावहरु समेटी मध्यमकालीन खर्च संरचनाको मस्यौदा दस्ताबेजलाई अन्तिम रुप दिइएको थियो।

प्रक्रिया १२: मध्यमकालीन खर्च संरचनाको स्वीकृति

पालिकाले बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिबाट पेश गरी मध्यमकालीन खर्च संरचना उपर कार्यपालिकामा आवश्यक छलफल गरी स्वीकृत गर्ने प्रावधान बमोजिम यो मध्यमकालीन खर्च संरचना स्वीकृतिको प्रक्रियामा रहेको छ।

परिच्छेद २: मध्यमकालीन खर्च संरचना

पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले तोकेको एकल एवं साझा अधिकारको परिधिभित्र रही स्थानीय सरकारले आफ्नो ऐन कानून तर्जुमा गर्ने, निति बनाउने र आयोजनाहरु छनौट गर्ने, बजेट तर्जुमा गरी आयोजनाहरुमा रकम विनियोजन गर्ने लगायतका अधिकारहरु रहेका छन् । उल्लेखित अधिकारहरूको अधिनमा रही गैडहवा गाउँपालिकाले आवधिक विकास योजना तर्जुमा गरेको र बार्षिक बजेट तयार गर्दा आवधिक योजनासँग तादात्म्यता मिलाउन मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्ने प्रावधान अनुसार यो खर्च संरचना तयार गरेको हो । अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ मा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहहरुले सार्वजनिक खर्चको विवरण तयार गर्दा आगामी तीन आर्थिक वर्षको हुने खर्चको प्रक्षेपण सहितको मध्यकालीन खर्च तयार गर्नुपर्नेछ भन्ने उल्लेख गरिएको छ। प्रदेश र संघका आवधिक योजनाहरूले लिएका लक्ष्यहरूलाई पछ्याउदै तयार पारिएको गैडहवा गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजनाका लक्ष्यहरू परिपूर्ति गर्न मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गरिएको हो ।

चूनौति तथा अवसर

गैडहवा गाउँपालिकामा जनप्रतिनिधिहरूको उपस्थितिले गैडहवा गाउँपालिकाको विकासको निमित्त आवश्यक पर्ने दिर्घकालिन सोच सहित बार्षिक एवम् वहु वर्षिक आयोजनाहरू वस्तीस्तरबाट छनौट गरी कार्यान्वयन गर्ने अभ्यास रहेको छ। गैडहवा गाउँपालिका आत्मनिर्भर हुनका लागि आन्तरिक आम्दानी बढाउने तर्फ तोकिए बमोजिमका कर तथा गैर कर राजश्व उठाउने अधिकार स्थानीय तहलाई प्राप्त भएकोले करको दर र दायरा वृद्धि गर्ने अवसर प्राप्त छ।

महामारीका रुपमा देखिएको कोभिड १९ ले राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा पारेको प्रभावका कारण उत्पादन मूलक क्षेत्रमा परेको असरले राष्ट्रिय आम्दानी घट्ने सम्भावनाले गैडहवा गाउँपालिकाले प्राप्त गर्ने विभिन्न प्रकारका अनुदानहरू घटदै जाने अवस्था देखिन्छ। जसको

कारण मध्यमकालीन खर्च संरचनामा अनुमान गरिएको स्रोत नपुन भइ आयोजना प्रभावित हुने सम्भावना देखिन्छ। प्रत्येक वर्ष बार्षिक बजेट संगसगै मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्न गैडहवा गाउँपालिकामा संस्थागत र जनशक्तिगत व्यवस्थाको अभावले चुनौती थपिने सम्भावना देखिन्छ।

यस पालिकाको आवधिक विकास योजनाले लिएको उद्देश्य हासिल गरी नागरिकको जीवनस्तरमा गुणात्मक सुधार ल्याउने कार्य प्रमुख चूनौतिको रुपमा रहेको छ। स्थानीय सरकारको रुपमा पालिकाको जिम्मेवारी पुरा गर्न साधन स्रोतको अनुमान, प्राथमिकताका क्षेत्रमा लगानी, मानव संशाधन र संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गर्नु समेत चूनौतिपूर्ण छ। पालिकाको आवधिक विकास योजनाको लक्ष्य अनुसार पालिकामा समतामूलक र समावेशी वातावरण सृर्जना गर्दै नगरबासीको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने कार्य पनि चूनौतिको रुपमा रहेका छ। स्थानीय सरकारका रुपमा पालिकामा स्थानीय विशेषतामा आधारित तुलनात्मक लाभका क्षेत्रको पहिचान तथा योजना निर्माण, मानव पूँजी निर्माण, सार्वजनिक सेवा प्रवाह सुधार, पूर्वाधार विकास, स्थानीय उत्पादन, रोजगारी र आयआर्जन वृद्धि जस्ता अवसरहरु सिर्जना भएका छन्। स्थानीय स्रोत परिचालन गरी पालिकामा उद्यमशीलता विकास, रोजगारी सिर्जना र उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने दिशामा अगाडि बढ्ने समेत अवसर सिर्जना भएको छ।

सोच, उद्देश्य, रणनीति

गैडहवा गाउँपालिकाले तयार पारिएको दिर्धकालीन सोच, उद्देश्य, लक्ष्य र रणनीतिहरु मध्यमकालीन खर्च संरचनमा समावेश गरिएको छ।

सोच	"सम्बृद्ध गैडहवा, सम्पन्न जनता"
लक्ष्य	⌘ गुणस्तरिय पूर्वाधार सहितको उत्पादन र रोजगारीले भरीपूर्ण, दक्ष र उत्तरदायी सेवाको शासन संयन्त्र भएको बातावरण मैत्री, स्वच्छ, शिक्षित र सुरक्षित समृद्ध समतामूलक गाउँपालिका निर्माण गर्ने।

उद्देश्य	१. आधुनिक प्रबिधि, पर्याप्त लगानी, परिणाममुखी उत्पादन र रोजगारीमा अभिवृद्धि गरी दिगो र चलायमान अर्थतन्त्रको स्थापना गर्ने २. गुणस्तरिय शिक्षा, सुलभ तथा प्रभाबकारी स्वस्थ र सरसफाई सेवा भयको सुरक्षित तथा समतामुलक समाज निर्माण गर्ने ३. दिगो, नतिजामुखी, गुणस्तरिय पूर्वाधारहरुको भौतिक संरचना निर्माण गरी जनमैत्री, सुविधायुक्त सुन्दर बस्तिहरु बनाउने ४. प्राकृतिक वन तथा वातावरण संरक्षण र सम्बर्धन गरी सन्तुलित र दिगो विकासबाट समृद्धिमा टेवा पुराउने ५. सिपालु सहयोगी मानब स्रोत र उत्तरदायी संयन्त्रको आधार तयार गरी चुस्त र तन्दुरुस्त शुसासनयुक्त गाउँपालिका बनाउने
समष्टिगत रणनीति	१. कृषि, पर्यटन र साना व्यवसाय तथा उद्योगको विकास र विस्तार गरी लक्षित आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने । २. द्रुतसामाजिक विकास र सुधारिएको सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण सहित विद्यमान सामाजिक र सांस्कृतिक सद्भावको संरक्षण गर्ने र सबै प्रकारका सामाजिक भेदभावको अन्त्य गरी सामाजिक समावेशीकरण र सामाजिक न्यायको अवधारणालाई संस्थागत गर्ने । ३. गाउँपालिकाको समग्र रूपमा समान र समावेशी विकासका लागि आवश्यक सामुदायीक भवन सडक यातायात, ऊर्जा, सूचना र सञ्चार पूर्वाधार निर्माण गर्ने । ४. बन बाताबरण, ताल तलैया, नदि र पर्यावरण सुधार तथा दिगो पूर्वाधार निर्माणलाई जलबायू अनुकुलन बनाउने

	५. कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरुको क्षमता तथा कार्यकुशलतामा निखारता ल्याइ सार्वजनिक सेवालाई भरपर्दो, सूचना प्रबिधियुक्त सहज पहुँचयोग्य र नागरिक मैत्री हुनुका साथै प्रत्येक क्षेत्रमा सुशासन प्रदान गर्ने ।

स्रोतः आवधिक विकास योजना २०८०

मध्यमकालीन आर्थिक खाका

गैडहवा गाउँपालिकाले तयार पारेको आवधिक विकास योजना र प्रोफाइलमा उल्लेखित लक्ष्यहरूमा आगामी वर्षको समष्तिगत आर्थिक खाका तयार पारेको छ। आर्थिक खाका तयार पार्दा कृषि र पशु क्षेत्रको स्थलगत रुपमा तथ्याङ्क संकलन गरि आधार मानि तयार पारिएको छ भने अन्य तथ्याङ्कहरु आवधिक विकास योजना, पालिका प्रोफाईल र प्रदेशको पञ्चबर्षिक योजना समेतलाई आधार मानिएको छ। तलको तालिकामा उल्लेखित सूचकहरुका सम्बन्धमा कतिपय विषयको अध्ययन पालिकाको आफ्नो प्रयासले मात्र पनि सम्भव नहुने खालका छन भने आफूले अध्ययन गर्न सकिने विषयवस्तुका विवरण पनि अद्यावधिक नभएको अवस्था देखिन्छ। जसले गर्दा विद्यमान अवस्था विश्लेषण गर्न समस्या रहेको तथा कमजोर क्षेत्रमा लगानीको सुनिश्चितता र लागनीको मात्रा पहिचान गर्न वैज्ञानिक आधार तयार नभएको देखिन्छ।

तालिका १ आर्थिक खाका

क्रस	सूचक	एकाई	अनुमानित उपलब्धि ०८१।०८२	मध्यमकालिन लक्ष्य		
				०८२।८३	०८३।८४	०८४।८५
१	वार्षिक उत्पादन (कृषि, उद्योग र सेवा क्षेत्र)	रु. लाखमा	२३००	२४००	२६००	२८००
२	औषत पारिवारीक आय	रु. लाखमा	१०	१२	१३	१५
३	उद्योग, व्यापार र व्यवसाय	संख्या	८८५	९३५	१०७०	११२५
४	सुचिकृत बेरोजगारहरु लाई औपचारिक क्षेत्रमा रोजगारी सिर्जना	औषत दिन	७६	९५	९८	१००
५	औपचारिक क्षेत्रमा रोजगारी सिर्जना (पालिका बाट सिफारिस गरेको आधारमा)	संख्या	२०	२५	३०	४०
६	रोजगारीमा औपचारिक क्षेत्रको हिस्सा	प्रतिशत	२७	३०	३२	३६
७	सहकारी संस्थाहरु	संख्या	७६	७६	७६	७६

विषयगत क्षेत्र तथा उपक्षेत्र गत तथा आवधिक विकास योजना, प्रोफाइलबाट तयार पारिएको ।

मध्यमकालीन नतिजा खाँका

गैडहवा गाउँपालिकाको नगर प्रोफाइल, आवधिक विकास योजनाका साथै स्थलगत अध्ययनका आधारमा गैडहवा गाउँपालिकाको नतिजा खाँका देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका २ नजिता खाका

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	,२०८४।८५
कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रमा रोजगार	संख्या	२२७९६	२५०७६	२७५८४	३०३४२
स्थानीय उत्पादनले पूरा गर्ने कृषि उपजको माग	प्रतिशत	६८	७१	७५	७९
कृषि क्षेत्रबाट हुने बार्षिक आम्दानी	रु	४१६०१९	४५७६२१	५०३३८३	५५३७२१
कुल तरकारी उत्पादन	मे.टन	३८९१	४२८०	४७०८	५१७९
व्यावसायिक पशुपालनमा संलग्न कृषक परिवार	संख्या	११२४१	१२३६५	१३६०२	१४९६२
पशुपालन क्षेत्रबाट हुनेबार्षिक आम्दानी	रु	३८०४४	४१८४८	४६०३३	५०६३६
व्यवसायिक फर्मको संख्या	संख्या	३३०	३३०	३४५	३६५
उद्यमशिलता विकास तालिम प्राप्त	जना	४५२	५३७	६२२	७०७
उद्यमी संख्या	जना	३६७	४५२	५३७	६२२
साझा सुविधा स्थापना	वटा	०	१	१	२
लघु उद्यमी समुह	समुह	१४	१४	१६	१८

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	,२०८४।८५
घरेलु तथा स्थानीय कच्चा पदार्थको प्रयोगमा आधारित उद्योगहरू प्रवद्र्धन	संख्या	७	७	९	११
पर्यटकहरूको बसाई (औसत दिनमा)	दिन	१	१	२	२
पर्यटकबाट दैनिक खर्च	डलर	१५	१५	२५	३०
आन्तरिक पर्यटक आवगमन संख्या(वार्षिक)	संख्या	१५००	१५००	२०००	२५००
बाह्य पर्यटक आवगमन संख्या(वार्षिक)	संख्या	१०	१०	२५	५५
सहकारी संस्था विवरण	संख्या	७६	७६	७६	७६
नियमित सहकारी तथा गरिबी सम्बन्धी ब्यवस्थापन सूचना प्रणाली (COPOMIS) मा अध्यावधिक	संख्या	६८	७५	७६	७६
वित्तिय सस्थाहरुबाट व्यवसाय संचालनका लागि सहुलियत पूर्ण कर्जा प्राप्त	जना	३५	३९	४३	४७
सहकारी संस्थाको क्षमता विकास	पटक	२	२	२	२
सदस्यता वृद्धि	प्रतिशत	५	५	७	६
सुचिकृत वेरोजगारहरुलाई	जना	८५	८५	९०	१००

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	,२०८४।८५
औपचारिक क्षेत्रमा रोजगारी सिर्जना दिन					
औषत पारिवारिक आय	रु. लाखमा	३.७९	५.२३	७.२७	१०.०१
साक्षरता दर –१५ वर्ष माथि)	प्रतिशत	७८.००	८६.००	९५.००	९८.००
प्राविधिक विद्यालय सञ्चालन	संख्या	११	१	२	३
विद्यालय सञ्चालन सबै	संख्या	५०	५०	५२	५२
प्राविधिक शिक्षा अध्ययनरत विद्यार्थी	जना	४०	६०	८०	९०
स्थानीय पाठ्य सन्दर्भ सामाग्रही सहित पठन पाठन	संख्या	२	३	५	७
आधारभुत सुविधा उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था	संख्या	५	५	६	६
स्वास्थ्य चौकी	संख्या	४	४	३	३
स्वास्थ्य विमामा संलग्न घर परिवार	प्रतिशत	७०.४	७७.४	८५.१	९३.६
आयोडिनयुक्त नून प्रयोग गर्ने जनसंख्या	प्रतिशत	१००	१००	१००	१००
५ वर्षमुनिका कम तौल भएका बालवालिका	प्रतिशत	११.५	११.०२	१०	९
घरधुरीमा धारा जडान भएको परिवार	प्रतिशत	४०	४०	४५	५०
होम स्टे स्थान	संख्या	१	१	२	२

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	,२०८४।८५
सेफ्टीटंकी सहित पक्की शौचालय भएका घरपरिवार	प्रतिशत	७२.००	७२	८८	१००
आफ्नो शौचालय प्रयोग गर्ने घरपरिवार	प्रतिशत	१००.००	१००	१००	१००
ऐन, नियम र कार्यविधि निर्माण सम्बन्धी अभिमुखिकरण प्राप्त गर्ने लक्षित वर्ग	संख्या	१५	१५	२५	२५
लैगिक उत्तरदायी बजेट निर्माण	पटक	१	१	१	१
महिला तथा बालबालिका शाखामा कार्यरत कर्मचारीको लागि क्षमता विकास तालिम	पटक	१	१	२	२
सामाजिक सुरक्षामा आवद्दता संख्या	संख्या	४७७३	५२५०	५७७५	६३५३
संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि	संख्या	१	२	२	२
खेलकुल पूर्वाधार निमार्ण	स्थान	०	१	१	१
आयोजना हुने खेलकुद प्रतियोगिता बार्षिक	पटक	२	२	३	३
भवन अनुमति नभएको भवन र संरचनाहरूलाई स्वीकृति प्रणालीको	प्रतिशत	२४३०	२९१६	३४९९	४१९९

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	,२०८४।८५
दायराभित्र ल्याउने कार्य (कच्ची घर समेत)					
भूकम्प प्रतिरोधी प्रविधि र मापदण्ड अनुसार निर्माण भएका आवास घर	संख्या	११६	१२८	१४१	१५५
भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण दक्ष व्यक्ति	जना	०	१२	१८	२२
आधारभूत पूर्वाधारयुक्त व्यवस्थित बजार	स्थान	२	२	२	३
स्थानीय सडक (कालोपत्रे)	मि.	६८७५.२०	७५६२.७०	८३१९.००	९१५०.९०
स्थानीय सडक (खण्डास्मित)	मि.	६०५२.४०	६६५७.६०	७३२३.४०	८०५५.७०
स्थानीय सडक (धुले)	मि.	११८.५०	१३०.४०	१४३.४०	१५७.७०
३० मिनेटको दुरीमा यातायातमा पहुँच भएका जनसंख्या	प्रतिशत	८८	८८	९०	९१
एलपी ग्याँस	प्रतिशत	३६.४०	४०.००	४४.००	४८.४०
काठ दाउरा	प्रतिशत	५४.२०	४९.३०	४४.८०	४०.७०
सोलार प्रणाली सहित विद्युत सेवा पुगेका घरपरिवार	प्रतिशत	१.२०	१.३०	१.४०	१.५०
बायो ग्यास	प्रतिशत	०.४०	०.४०	०.४०	०.४०
इन्टरनेट सेवा उपलब्ध घर परिवार	प्रतिशत	७२.३८	७२.३८	७९.६२	८७.५८
मोबाइल प्रयोगकर्ता	प्रतिशत	८१	९०	९९	१०८

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	,२०८४।८५
सञ्चारका कुनै पनि साधन प्रयोग नगर्ने घरपरिवार	प्रतिशत	३.२२	३	१	१
गाउँपालिकामा सञ्चालित सफ्टवेयर र सूचना व्यवस्थापन प्रणाली	संख्या	८	८	१०	१०
वन क्षेत्र	प्रतिशत	९.६३	९.६३	९.८३	१०.००
सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति	वटा	८	८	८	९
संरक्षित भू–क्षय र बाढी संवेदनशील क्षेत्र	हेक्टर				
फोहोर संकलन साधन	संख्या	१	१	२	२
आधुनिक सरसफाइ सुविधा प्रयोग गर्ने घरपरिवार	प्रतिशत	२४.३०	२६.७०	२९.४०	३२.३०
विपद् व्यवस्थापन कोष रकम (बार्षिक)	रु. हजारमा	२०००	२०००	२०००	२०००
स्थानीय विपद व्यवस्थित सूचना केन्द्रवाट ज्ञान तथा सिकाई प्राप्त गर्ने व्यक्ति	जना	२०	२०	२५	३०
ऐन, नियम तथा कार्यविधि निर्माण	संख्या	५५	५५	६५	७२
नीति, निर्णय र सेवा प्रवाहबाट सन्तुष्ट सेवाग्राही	प्रतिशत	६०	७०	७५	८०

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	,२०८४।८५
कुल बजेटमा आन्तरिक स्रोतको योगदान	प्रतिशत	२९%	२९%	३०%	३०%
बार्षिक बजेट	रु.	६३५३४९५२३	६३५३४९५२३	६७७०१२४८५	७२२०९४५८९

विषयगत क्षेत्र तथा उपक्षेत्र गत तथा आवधिक विकास योजना, नगर प्रोफाइलबाट तयार पारिएको ।

मध्यमकालीन बजेट खाका

गैडहवा गाउँपालिकाको श्रोत अनुमान गर्दा देहायका आधार अपनाईएको छ।

१. आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ को बिनियोजित बजेट तथा आम्दानी र खर्चको आंकलनका आधारमा गरिएको छ। दोश्रो र तेश्रो वर्ष को प्रक्षेपण गर्दा पालिकाको आवधिक योजनाका लक्ष्य, घोषित कार्यक्रम र सो अनुसार संचालन हुने कार्यक्रम तथा हासिल गर्ने नतिजालाई प्रमुख आधार मानिएको छ।

२. संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने राजस्व बाँडफाँड, समानीकरण अनुदान, विशेष अनुदान, सशर्त अनुदान, समपुरक अनुदान तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने राजस्व बाँडफाड, राजस्व बाँडफाँड, समानीकरण अनुदान, विशेष अनुदान, सशर्त अनुदान, समपुरक अनुदानको आकलन गरिएको छ।

३. त्यसैगरि राजस्व बाँडफाँडबाट पालिकालाई प्राप्त प्राप्त हुने राजस्वलाई समेत आधार बनाईएको छ।

५. मध्यमकालीन खर्च संरचना निर्माणका लागि आर्थिक प्रशासन शाखा, राजश्व परिचालन शाखाबाट प्राप्त तथ्याङ्कका आधारमा आगामी बर्षको बजेट खाका प्रक्षेपण गरिएको छ।

४. उल्लेखित आधारहरुलाई विश्लेषण गर्दा आगामी तीन वर्षको कुल बजेट रु हजारमा २०३४४५७ प्रक्षेपण गरिएको छ।

तालिका ३ बजेट खाका

(रु हजारमा)

क.सं.	बजेटका स्रोतहरु	२०७९/८० को यथार्थ	२०८०/८१ को यथार्थ	२०८१/८२ को अनुमान	प्रक्षेपण			३ बर्षको प्रक्षेपण जम्मा
					२०८२/८३	२०८३/८४	२०८४/८५	
क.	राजस्व तथा अनुदान	६३७८७२	८३८९२८	६३३८१८	६३५३५०	६७७०१२	७२२०९५	२०३४४५७
१	आन्तरिक आय	४०३८८	८३०५९	६१७४८	६१७४८	६९१५८	७७४५७	२०८३६२
२	राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त आय	१३२४९४	१२०१४२	१२७०९४	१२१६९१	१३१६३०	१४२३८८	३९५७०८
	नेपाल सरकार	*१२४२५६*	*११४८९५*	*१२२०००*	*११६५९७*	*१२५९२४*	*१३५९९८*	*३७८५१९*
	प्रदेश सरकार	*८२३८*	*५२४७*	*५०९४*	*५०९४*	*५७०५*	*६३९०*	*१७१८९*
३	रोयल्टी बाँडफाँटबाट प्राप्त राजस्व	०	०	०	०	०	०	०
	वन रोयल्टी					*०*	*०*	*०*
	खानी रोयल्टी					*०*	*०*	*०*
	विद्युत रोयल्टी					*०*	*०*	*०*
४	नेपाल सरकार वित्तीय हस्तान्तरण	३९३८११	३६५१००	३७४४७३	३८३२००	३९९७२२	४१६९९१	११९९९१३
	वित्तीय समानीकरण अनुदान	*१५४५००*	*१३४१००*	*१३७०००*	*१३१९००*	*१३५८५७*	*१३९९३३*	*४०७६९०*
	सशर्त अनुदान	*२३९३११*	*२११०००*	*२२२४७३*	*२१८७००*	*२२९६३५*	*२४१११७*	*६८९४५२*
	समपुरक अनुदान		*५०००*	*०*	*९१००*	*९५५५*	*१००३३*	*२८६८८*
	विशेष अनुदान		*१५०००*	*१५०००*	*२३५००*	*२४६७५*	*२५९०९*	*७४०८४*
५	प्रदेश सरकार वित्तीय हस्तान्तरण	३८०७०	३०६२७	३५५०३	३३७११	३८००३	४२९०९	११४६२३
	वित्तीय समानीकरण अनुदान	*८६२०*	*९९७७*	*९५६३*	*९२११*	*११०५३*	*१३२६४*	*३३५२८*
	सशर्त अनुदान	*८५००*	*१०६५०*	*९०००*	*१७०००*	*१८७००*	*२०५७०*	*५६२७०*
	समपुरक अनुदान	*१४९५०*	*१००००*	*७०००*	*७५००*	*८२५०*	*९०७५*	*२४८२५*

क.सं.	बजेटका स्रोतहरु	२०७९/८० को यथार्थ	२०८०/८१ को यथार्थ	२०८१/८२ को अनुमान	प्रक्षेपण			३ बर्षको प्रक्षेपण जम्मा
					२०८२/८३	२०८३/८४	२०८४/८५	
	विशेष अनुदान	*६०००*	*०*	*९९४०*	*०*	*०*	*०*	*०*
६	अन्य अनुदान		१३१५०			०	०	०
७	अन्तर स्थानीय तहबाट साझेदारी रकम					०	०	०
८	जनसहभागिता		२२२८५०			०	०	०
९	नगद मौज्दात	३३१०९	४०००	३५०००	३५०००	३८५००	४२३५०	११५८५०
ख.	जम्मा खर्च	६३७८७२	८३८९२८	६३३८१८	६३५३५०	६७७०१२	७२२०९५	२०३४४५७
१	चालु खर्च	४२६३७०	३९७४७०	३६६४६८	३६६४६८	३११४२६	३३२१६४	१०१००५७
२	पुँजीगत खर्च	२११५०२	४४१४५८	२६७३५०	२६८८८२	३६५५८७	३८९९३१	१०२४३९९

बजेटको स्रोत शाराश

क.सं.	बजेटका स्रोतहरु	२०७९/८० को यथार्थ	२०८०/८१ को यथार्थ	२०८१/८२ को अनुमान	प्रक्षेपण			३ बर्षको प्रक्षेपण जम्मा
					२०८२/८३	२०८३/८४	२०८४/८५	
१	आन्तरिक स्रोत	**४०३८८०००**	८३०५९	६१७४८	९६७४८	*१०७६५८*	*११९८०७*	३२४२१२
२	नेपाल सरकारको श्रोत	५१८०६७	४७९९९५	४९६४७३	४९९७९७	*५२५६४६*	*५५२९८९*	१५७८४३२
३	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त श्रोत	४६३०८	३५८७४	४०५९७	३८८०५	४३७०८	४९२९९	१३१८१२
४	अन्य स्रोत	०	२३६०००	०	०	०	०	०
	जम्मा	६०४७६३	८३४९२८	५९८८१८	६३५३५०	६७७०१२	७२२०९५	२०३४४५७

परिच्छेद ३ : स्थानीय मध्यमकालीन खर्च संरचना

बजेट विनियोजन र प्रक्षेपणको बाँडफाँट

मध्यकालीन खर्च संरचना निर्माण गर्ने क्रममा गैडहवा गाउँपालिकाद्वारा तयार पारिएको प्रोफाइल, आवधिक विकास योजना, बार्षिक बजेटहरुका साथै विषयगत समितिहरुसंगको छलफलबाट प्राप्त नतिजाका आधारमा गैडहवा गाउँपालिकाको आगामी तीन आर्थिक वर्षको बजेट विनियोजन तथा प्रपेक्षणको विभिन्न आधारमा गरिएको तुलनात्मक विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ। बजेट विनियोजन र प्रक्षेपण विषयगत क्षेत्र सहितको विवरण निम्न रहेको छ।

क.सं.	विषय क्षेत्र/उपक्षेत्र	आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
१	२		३	४	५	६	७	८	९	१०
१.	आर्थिक विकास		१२८९८५	८३३७२	४५६१३	००	२०५५५	१०००७३	८३५७	००
क	कृषि तथा सिंचाई	२०८२/८३	२२३६४	१६७७३	५५९१	००	३४०६	१७५९३	१३६६	००
		२०८३/८४	२३८३१	१७८७३	५९५८	००	३७९०	१८५०३	१५३९	००
		२०८४/८५	२५४१८	१९०६३	६३५४	००	४२१७	१९४६५	१७३५	००
ख	पशु सेवा	२०८२/८३	५०८३	३५५८	१५२५	००	७७४	३९९८	३१०	००
		२०८३/८४	५४१६	३७९१	१६२५	००	८६१	४२०५	३५०	००
		२०८४/८५	५७७७	४०४४	१७३३	००	९५८	४४२४	३९४	००
ग	उद्योग, व्यापार	२०८२/८३	१५२५	९१५	६१०	००	२३२	१२००	९३	००
		२०८३/८४	१६२५	९७५	६५०	००	२५८	१२६२	१०५	००
		२०८४/८५	१७३३	१०४०	६९३	००	२८८	१३२७	११८	००
घ	पर्यटन तथा संस्कृति	२०८२/८३	१९१	११४	७६	००	२९	१५०	१२	००
		२०८३/८४	२०३	१२२	८१	००	३२	१५८	१३	००
		२०८४/८५	२१७	१३०	८७	००	३६	१६६	१५	००

क्र.सं.	विषय क्षेत्र/उपक्षेत्र	आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
ङ	सहकारी र वित्तीय सेवा	२०८२/८३	५७२	४५७	११४	००	८७	४५०	३५	००
		२०८३/८४	६०९	४८७	१२२	००	९७	४७३	३९	००
		२०८४/८५	६५०	५२०	१३०	००	१०८	४९८	४४	००
च	श्रम तथा रोजगार	२०८२/८३	१०५४७	४२१९	६३२८	००	१६०६	८२९७	६४४	००
		२०८३/८४	११२३८	४४९५	६७४३	००	१७८७	८७२६	७२६	००
		२०८४/८५	११९८७	४७९५	७१९२	००	१९८९	९१८०	८१८	००
२.	सामाजिक विकास		८७९०८९	७८२०८६	९७००३	००	१४००९२	६८२०४०	५६९५६	००
क	स्वास्थ्य तथा पोषण	२०८२/८३	२८०१९	२५२१७	२८०२	००	४२६७	२२०४१	१७११	००
		२०८३/८४	२९८५६	२६८७१	२९८६	००	४७४८	२३१८१	१९२८	००
		२०८४/८५	३१८४४	२८६६०	३१८४	००	५२८३	२४३८७	२१७४	००
ख	शिक्षा तथा सीप विकास	२०८२/८३	२२५६१३	२०३०५१	२२५६१	००	३४३५५	१७७४७८	१३७८०	००
		२०८३/८४	२४०४०७	२१६३६६	२४०४१	००	३८२२९	१८६६५७	१५५२१	००
		२०८४/८५	२५६४१६	२३०७७४	२५६४२	००	४२५४३	१९६३६६	१७५०६	००
ग	खानेपानी तथा सरसफाइ	२०८२/८३	२७९६	८३९	१९५७	००	४२६	२१९९	१७१	००
		२०८३/८४	२९७९	८९४	२०८५	००	४७४	२३१३	१९२	००
		२०८४/८५	३१७७	९५३	२२२४	००	५२७	२४३३	२१७	००
घ	महिला, बालबालिका र लक्षित वर्ग	२०८२/८३	१४२३२	१२८०९	१४२३	००	२१६७	１११९५	८६९	००
		२०८३/८४	१५१६५	१३६४९	१५१७	००	२४१२	११७७४	९७९	००
		२०८४/८५	१६१७५	१४५५७	१६१७	००	२६८४	१२३८७	११०४	००
ङ	युवा तथा खेलकुद	२०८२/८३	३८७६	२३२५	१५५०	००	५९०	३०४९	२३७	००
		२०८३/८४	४१३०	२४७८	१६५२	००	६५७	३२०६	२६७	००
		२०८४/८५	४४०५	२६४३	१७६२	००	७३१	३३७३	३०१	००
३.	पूर्वाधार विकास क्षेत्र		५२०८२१	५७८९०	४६२९३०	००	८२९९८	४०४०७९	३३७४४	००
क	बस्ती विकास, आवास तथा भवन	२०८२/८३	२३०६३	३४५९	१९६०४	००	३५१२	१८१४३	१४०९	००
		२०८३/८४	२४५७६	३६८६	२०८८९	००	३९०८	१९०८१	१५८७	००
		२०८४/८५	२६२१२	३९३२	२२२८०	००	४३४९	२००७४	१७९०	००

क्र.सं.	विषय क्षेत्र/उपक्षेत्र	आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
ख	सडक तथा यातायात	२०८२/८३	१२८४०४	१२८४०	११५५६४	००	१९५५३	१०१००९	७८४२	००
		२०८३/८४	१३६८२४	१३६८२	१२३१४२	००	२१७५८	१०६२३३	८८३३	००
		२०८४/८५	१४५९३५	१४५९४	१३१३४२	००	२४२१३	१११७५९	९९६३	००
ग	विद्युत् तथा वैकल्पिक ऊर्जा	२०८२/८३	६६०८	१३२२	५२८६	००	१००६	५१९८	४०४	००
		२०८३/८४	७०४१	१४०८	५६३३	००	११२०	५४६७	४५५	००
		२०८४/८५	७५१०	१५०२	६००८	००	१२४६	५७५१	५१३	००
घ	सूचना, सञ्चार तथा प्रविधि	२०८२/८३	४५७५	४५७	४११७	००	६९७	३५९९	२७९	००
		२०८३/८४	४८७४	४८७	४३८७	००	७७५	३७८५	३१५	००
		२०८४/८५	५१९९	५२०	४६७९	००	८६३	३९८२	३५५	००
४.	वन तथा वातावरण क्षेत्र		२२५८२	१३४२७	९१५५	००	३५९९	१७५२१	१४६३	००
क	वन, पार्क, हरियाली, भूसंरक्षण र नदी नियन्त्रण	२०८२/८३	२४७८	९९१	१४८७	००	३७७	१९४९	१५१	००
		२०८३/८४	२६४०	१०५६	१५८४	००	४२०	२०५०	१७०	००
		२०८४/८५	२८१६	११२६	१६९०	००	४६७	२१५७	१९२	००
ख	वातावरण तथा फाहोरमैला व्यवस्थापन	२०८२/८३	१७७९	१२४५	५३४	००	२७१	१३९९	१०९	००
		२०८३/८४	१८९६	१३२७	५६९	००	३०१	१४७२	१२२	००
		२०८४/८५	२०२२	१४१५	६०७	००	३३५	१५४८	१३८	००
ग.	विपद जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलता	२०८२/८३	२७९६	१९५७	८३९	००	४२६	२१९९	१७१	००
		२०८३/८४	२९७९	२०८५	८९४	००	४७४	२३१३	१९२	००
		२०८४/८५	३१७७	२२२४	९५३	००	५२७	२४३३	२१७	००
५.	संस्थागत विकास क्षेत्र	२०८२/८३	१४५५०	१३८२२	७२७	००	२२१६	११४४५	८८९	००
		२०८३/८४	१५५०४	१४७२८	७७५	००	२४६५	१२०३७	१००१	००
		२०८४/८५	१६५३६	१५७०९	८२७	००	२७४४	१२६६३	११२९	००
६	नव प्रर्वधनात्मक कार्यक्रम	२०८२/८३	३६२१	७२४	२८९७	००	५५१	२८४९	२२१	००
		२०८३/८४	००	००	००	००	००	००	००	००
		२०८४/८५	००	००	००	००	००	००	००	००
		२०८२/८३	१२६३०७	११९९९२	६३१५	००	१९२३४	९९३६०	७७१४	००

क्र.सं.	विषय क्षेत्र/उपक्षेत्र	आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
७	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्च	२०८३/८४	१४३७९७	१३६६०८	७१९०	००	२२८६७	१११६४७	९२८४	००
		२०८४/८५	१५४८८९	१४७१४५	७७४४	००	२५६९९	११८६१६	१०५७५	००
	जम्मा	२०८२/८३	६२८९९६	४२७०८८	२०१९०८	००	९५७८१	४९४७९९	३८४१७	००
		२०८३/८४	६७५५९१	४६३०७०	२१२५२१	००	१०७४३२	५२४५४२	४३६१७	००
		२०८४/८५	७२२०९५	४९५३४६	२२६७४९	००	११९८०७	५५२९८९	४९२९९	००

रणनीतिक स्तम्भको आधारमा तीन आर्थिक बर्षको अनुमान तथा प्रक्षेपण

गैडहवा गाउँपालिकाद्वारा तयार पारिएको आवधिक विकास योजनामा रहेका रणनितिकका आधारमा रणनीतिक स्तम्भको आधारमा तीन आर्थिक बर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपक्ष देहायबमोजिम रहेको छ।

तालिका ६ रणनीतिक स्तम्भ

(रु हजारमा)

रणनीतिक सङ्केत	रणनीतिक स्तम्भ	आ.व. २०८२।८३ को विनियोजन		आ.व. २०८३।८४ को खर्च प्रक्षेपण		आ.व. २०८४।८५ को खर्च प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१	कृषि, पर्यटन र साना व्यवसाय तथा उद्योगको विकास र विस्तार गरी लक्षित आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने ।	४३९०३	७%	४२९२३	६%	४५७८१	६%
२	द्रुत सामाजिक विकास र सुधारिएको सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण सहित विद्यमान सामाजिक र सांस्कृतिक सद्भावको संरक्षण गर्ने र सबै प्रकारका सामाजिक भेदभावको अन्त्य गरी सामाजिक समावेशीकरण र सामाजिक न्यायको अवधारणालाई संस्थागत गर्ने	२७४५३५	४४%	२९२५३७	४३%	३१२०१७	४३%
३	गाउँपालिकाको समग्र रूपमा समान र समावेशी विकासका लागि आवश्यक सामुदायीक भवन सडक यातायात, ऊर्जा, सूचना र सञ्चार पूर्वाधार निर्माण गर्ने ।	१६२६४९	२६%	१७३३१५	२६%	१८४८५६	२६%
४	बन बाताबरण, ताल तलैया, नदि र पर्यावरण सुधार तथा दिगो पूर्वाधार निर्माणलाई जलबायू अनुकुलन बनाउने	७०५२	१%	७५१५	१%	८०१५	१%

रणनीतिक सङ्केत	रणनीतिक स्तम्भ	आ.व. २०८२।८३ को विनियोजन		आ.व. २०८३।८४ को खर्च प्रक्षेपण		आ.व. २०८४।८५ को खर्च प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
५	कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरुको क्षमता तथा कार्यकुशलतामा निखारता ल्याइ सार्वजनिक सेवालाई भरपर्दो, सूचना प्रबिधियुक्त सहज पहुँचयोग्य र नागरिक मैत्री हुनुका साथै प्रत्येक क्षेत्रमा सुशासन प्रदान गर्ने ।	१४०८५७	२२%	१५९३०१	२४%	१७१४२५	२४%
कुल जम्मा		६२८९९६	१००%	६७५५९१	१००%	७२२०९५	१००%

रणनीतिक स्तम्भः आवधिक विकास योजनामा रहेको रणनीतिक स्तम्भका आधारमा विवरण तयार पारिएको ।

प्राथमिकताक्रमको आधारमा तीन आर्थिक बर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

प्राथमिकताक्रमको आधारमा तीन आर्थिक बर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण देहायबमोजिम रहेको छ।

तालिका ७ प्राथमिकताक्रमको आधारमा तीन आर्थिक बर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

प्राथमिकता क्रम	आयोजना संख्या	चालु आ.व.को विनियोजन		आ.व. २०८३।८४ को खर्च प्रक्षेपण		आ.व. २०८४।८५ को खर्च प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
पहिलो (P1)	४०	४५८११२	७३%	४९३५०१	७३%	५२७८८०	७३%
दोस्रो (P2)	१७	१७०८८४	२७%	१८२०८९	२७%	१९४२१५	२७%
जम्मा	५७	६२८९९६	१००%	६७५५९१	१००%	७२२०९५	१००%

दिगो विकास लक्ष्यको आधारमा तीन आर्थिक बर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

तालिका ८ दिगो विकास लक्ष्य

दिगो विकास लक्ष्य	आयोजना संख्या	चालु आ.व.को विनियोजन		आ.व. २०८३।८४ को खर्च प्रक्षेपण		आ.व. २०८४।८५ को खर्च प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१	८	२१०१७	३%	२२३९६	३%	२३८८७	३%
२	७	१८५०१	३%	१९७१५	३%	२१०२७	३%
३	४	२८०१९	४%	२९८५६	४%	३१८४४	४%
४	४	१९१७७१	३०%	२०४३४६	३०%	२१७९५३	३०%
५	१	९२५१	१%	९८५७	१%	१०५१४	१%
६	४	१३१२००	२१%	१३९८०३	२१%	१४९११३	२१%
७	२	६६०८	१%	७०४१	१%	७५१०	१%
८	६	७३२२	१%	३९४४	१%	४२०६	१%

दिगो विकास लक्ष्य	आयोजना संख्या	चालु आ.व.को विनियोजन		आ.व. २०८३।८४ को खर्च प्रक्षेपण		आ.व. २०८४।८५ को खर्च प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
९	१	१४३	०%	१५२	०%	१६२	०%
१०	२	७३०७	१%	७७८६	१%	८३०४	१%
११	३	२०७५७	३%	२२११८	३%	२३५९१	३%
१२	१	११५६	०%	१२३२	०%	१३१४	०%
१३	४	३९१४	१%	४१७०	१%	४४४८	१%
१४	०	०	०%	०	०%	०	०%
१५	३	१९८२	०%	२११२	०%	२२५३	०%
१६	२	१०२३२	२%	१०९०३	२%	११६२९	२%
१७	५	१६९८१६	२७%	१९०१५९	२८%	२०४३३८	२८%
जम्मा	५७	६२८९९६	१००%	६७५५९१	१००%	७२२०९५	१००%

लैंगिक संकेतको आधारमा तीन आर्थिक बर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

तालिका ९ लैंगिक संकेत

संकेत नम्बर	लैगिक संकेत	चालु आ.व.को विनियोजन		आ.व. २०८३।८४ को खर्च प्रक्षेपण		आ.व. २०८४।८५ को खर्च प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१	प्रत्यक्ष लाभ	८६७८९	१४%	८८६२१	१३%	९४५२२	१३%
२	अप्रत्यक्ष लाभ	२१७०८०	३५%	२३१३१५	३४%	२४६७१८	३४%
३	तटस्थ	३२५१२७	५२%	३५५६५५	५३%	३८०८५४	५३%
	जम्मा	६२८९९६		६७५५९१		७२२०९५	
१	सांकेतिकरण नगरिएको						
	जम्मा	**६२८९९६**	**१००%**	**६७५५९१**	**१००%**	**७२२०९५**	**१००%**

जलवायु संकेतको आधारमा तीन आर्थिक बर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

तालिका १० जलवायु संकेत

संकेत नम्बर	जलवायू परिवर्तन संकेत	चालु आ.व.को विनियोजन		आ.व. २०८३।८४ को खर्च प्रक्षेपण		आ.व. २०८४।८५ को खर्च प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१	प्रत्यक्ष लाभ	१४९६९	३%	१२०९१	२%	१२८९७	२%
२	अप्रत्यक्ष लाभ	१३७०२९	२७%	१४६०१५	२७%	१५५७३८	२७%
३	तटस्थ	३५०६९१	७०%	३७३६८७	७०%	३९८५७१	७०%
	जम्मा	५०२६८९		५३१७९३		५६७२०५	
१	सांकेतिकरण नगरिएको						
	कुल जम्मा	**५०२६८९**	**१००%**	**५३१७९३**	**१००%**	**५६७२०५**	**१००%**

विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम तथा आयोजनाको तीन आर्थिक बर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

तालिका ११ आयोजनाको तीन आर्थिक बर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

आर्थिक बर्ष	बजेट अनुमान				बजेटको स्रोत			
	कूल	चालू	पूँजीगत	वित्तिय ब्यवस्था	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण तथा अन्य
२०८२।८३	६२८९९६	४२७०८८	२०१९०८		९५७८१	४९४७९९	३८४१७	
,२०८३।८४	६७५५९१	४६३०७०	२१२५२१		१०७४३२	५२४५४२	४३६१७	
,२०८४।८५	७२२०९५	४९५३४६	२२६७४९		११९८०७	५५२९८९	४९२९९	

नव प्रर्वद्धनात्मक कार्यक्रम बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

तालिका १२ स्थानीय गौरवका आयोजना

उपक्षेत्र	आयोजना/कार्यक्रम	चालु आ.व.को विनियोजन		आ.व. २०८२।८३ को खर्च प्रक्षेपण		आ.व. २०८३।८४ को खर्च प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
पर्यटन	नव प्रर्वद्धनात्मक कार्यक्रम	३६२१.४९	१००%				
कुल जम्मा		३६२१.४९					

विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम तथा आयोजनाको तीन आर्थिक बर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

परिच्छेद ४ : आर्थिक क्षेत्र

यस परिच्छेद अन्तर्गत कृषि तथा सिंचाई, पशु सेवा, उद्योग व्यापार, र श्रम तथा रोजगार, पर्यटन तथा संस्कृति, सहकारी र वित्तीय सेवा जस्ता उप-क्षेत्रहरुको समस्या तथा चूनौति, उद्देश्य, नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य, विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान, आयोजना तथा कार्यक्रम र पूर्वानुमान सहित संक्षिप्त विवरण, जोखिम तथा अनुमान पक्षहरु समावेश गरिएको छ।

४.१ कृषि

पृष्ठभूमि

गैडहवा गाउँपालिका खेतीयोग्य जमिन मासिँदै जानुका साथै कृषकहरुले कृषि व्यवसायमा कम चासो हुनाले कृषि अब यहाँको कम सम्भावना बोकेको क्षेत्रको रुपमा विकसित हुदै गएको छ। तथापि अझै पनि कृषि यहाँको आयआर्जनको वा जीवन निर्वाहको एउटा महत्वपूर्ण क्षेत्रको रुपमा कायमै रहेको छ। कृषियोग्य तथा उर्वर जमिन रहेको यस पालिकामा ब्यवसायिक कृषिको सम्भावना, बिशेषगरी तरकारी खेतीको उच्च सम्भावना, तरकारीमा आत्मनिर्भर हुन सकिने सम्भावना, कृषि बजारीकरण सहजहुन सक्ने, कौसी खेतीण, टनेल खेती, भूउपयोग योजना बनाइ लागु गर्न सकिने, भूमि बैकको अवधारणा लगायतका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनमा ल्याउन सकिने सम्भावना रहेको छ।

समस्या तथा चूनौती

गैडहवा गाउँपालिकामा तिब्र तथा अनियन्त्रित गतिमा भएको वस्ती विकासले खेतीयोग्य जमिन मासिँदै कृषिको उत्पादन तथा उत्पादकत्व कम हुदै गइरहनु, कृषिमा बैकल्पिक विधिको अनुशरण नहुनु, कृषिमा उद्यमशिलताको अभाव, कृषि विज्ञ र प्राविधिकको पर्याप्त व्यवस्था नहुनु, मल, बिउ विजन र औषधिको उपलब्धता समयमा हुन नसक्नु, कृषि बजारीकरण र मूल्य सन्तुलनमा ठोस

निर्णय नहुनु, भूस्वरुपमा परिवर्तन, परम्परागत प्रविधिको प्रयोग, कृषि ऋण पहूँच र उपलब्धतामा कमी, कृषि बजारको असुविधा यस गाउँपालिकाको कृषि उपक्षेत्रका प्रमुख समस्याहरु हुन ।

लक्ष्य

कृषि व्यवसाय मूलक र औपचारिक क्षेत्रको रुपमा विकास भएको हुने ।

रणनीति

१. कृषि क्षेत्रको सम्भाव्यताको आधारमा कृषि क्षेत्र घोषणा गर्ने र प्राथमिकताका साथ कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

आवधिक विकास योजना एवम बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तथा आयोजनाको आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	,२०८3.*४	,२०८४।८५
कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रमा रोजगार	संख्या	२२७९६	२५०७६	२७५८४	३०३४२
स्थानीय उत्पादनले पूरा गर्ने कृषि उपजको माग	प्रतिशत	६८	७१	७५	७९
कृषि क्षेत्रबाट हुने बार्षिक आम्दानी	रु	४१६०१९	४५७६२१	५०३३८३	५५३७२१
कुल तरकारी उत्पादन	मे.टन	३८९१	४२८०	४७०८	५१७९

श्रोत: आवधिक विकास योजना, वस्तुगत प्रोफाइल

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा कृषि उप-क्षेत्रको खर्च र सोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छः

(रु. हजारमा)

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण तथा अनुदा
२०८२/८३	२२३६४	१६७७३	५५९१		३४०६	१७५९३	१३६६	
२०८३/८४	२३८३१	१७८७३	५९५८		३७९०	१८५०३	१५३९	
२०८४/८५	२५४१८	१९०६३	६३५४		४२१७	१९४६५	१७३५	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको कृषि उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

क्र.सं.	उपक्षेत्र/ कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	पुष्ट्याइँ	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	कृषि प्रसार तथा प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम	सेवा तथा सुविधामा पहुच बढाउनु	२०८२।८३ बाट २०८४।८५	७१६१	बार्षिक प्रगती प्रतिवेदन	कृषकहरुले कृषि सम्बन्धी सम्पूर्ण सूचनाहरु

क्र.सं.	उपक्षेत्र/ कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	पुष्ट्याइँ	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
						सहजरुपमा प्राप्त गर्ने । साथै ७०० घरपरिवारले प्रविधी प्राप्त गरेका ।
२	कृषि व्यवसाय विकास कार्यक्रम	ब्यवसायीक कृषि तर्फ आकर्षित गर्नु	सालबसाली	१४३२३	सम्पन्न प्रतिवेदन	कृषिमा आधारित थप १५० जना उद्यमी तयार भएको ।
३	कृषि उपज बजार प्रवद्र्धन कार्यक्रम	बजारीकरण	सालबसाली	१४३२३	बार्षिक प्रगती प्रतिवेदन	कृषकद्धारा उत्पादित कृषिजन्यको सहज बजार प्राप्त गर्ने
४	विउ प्रर्वद्धन कार्यक्रम	विउ तथा मलको व्यवस्थापन भएको हुने	२०८२।८३ बाट २०८४।८५	३५८१	सम्पन्न प्रतिवेदन	१ वटा विउ बैक स्थापना वा संचालन हुने

क्र.सं.	उपक्षेत्र/ कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	पुष्ट्याइँ	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
५	अध्यक्षसंग किसान कार्यक्रम	प्रत्यक्ष किसान र अध्यक्ष सम्पर्कमा हुने	२०८२।८३ बाट २०८४।८५	७१६१	सम्पन्न प्रतिवेदन	किसानका समस्या समाधान र तरकारी क्षेत्र स्थापना हुने ।
६	बाली प्रर्वद्धन कार्यक्रम	रैथाने बाली संरक्षण हुने	२०८२।८३ बाट २०८४।८५	३५८१	सम्पन्न प्रतिवेदन	बाली संरक्षण भएको हुनेछ ।
७	तरकारी पकेट कार्यक्रम	तरकारी पकेट क्षेत्र स्थापना हुने	२०८२।८३ बाट २०८४।८५	७१६१	बार्षिक प्रगती प्रतिवेदन	बार्षिक १० प्रतिशतले खेतीमा बृद्धि भएको हुने ।
८	सिंचाई प्रणाली निर्माण तथा मर्मतसंभार कार्यक्रम	कृषिका लागि सिचाईको उपलब्धता भएको हुने	सालबसाली	१४३२३	बार्षिक प्रगती प्रतिवेदन	अन्त्यमा १५०० परिवारले सिंचाइको सुविधा प्राप्त गरेका हुने ।

श्रोत: आवधिक विकास योजना, बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

जोखिम तथा अनुमान

कृषि, प्रविधि, बजारीकरण, बजार सञ्जाल निर्माण, मल, गुणस्तरीय बीउ तथा कृषि सामाग्री, कृषि प्रसार, कृषि भूमिको संरक्षण र एकीकृत व्यवस्थापन गर्न नसकिएमा अपेक्षित नतिजा हासिल नहुने

जोखिम रहन्छ। यसैगरी कृषि क्षेत्रमा जलवायु परिवर्तन र प्रकोपको असरको जोखिम संभावना अधिक रहन सक्दछ।

४.२ पशु विकास

पृष्ठभूमि

गैडहवा क्षेत्रमा प्रसस्त जंगल तथा चरन क्षेत्र र पशु आहारको सहज उपलब्धता रहेकाले पशुजन्य उत्पादन र उत्पादकत्व उच्च रहेका छ। उन्नत नश्लका गाई भैसी, बाख्रा बंङ्गुर तथा कुखुरापालनको अभ्यास विस्तार हुँदै गएको छ। व्यावसायिक पशुपालनका लागि गाई, बुगंर, माछा, मौरी ब्लक र पकेट क्षेत्रको विकासमा पालिकाले सहयोग उपलब्ध गराउँदै आएको छ। पालिकाले कृषि फर्म तथा सहकारीको माध्यमबाट पशुपन्छीपालन व्यवसायलाई एकद्वार प्रणालीमार्फत व्यवस्थित तथा वैज्ञानिक बनाउने, उन्नत नश्ल युक्त पशुपालन व्यवसायलाई प्राथमिकता दिने, पशुपालन व्यवसायलाई आधुनिक प्रविधि मैत्री बनाउने नीति लिएको छ।

गैडहवा गाउँपालिका भित्र पशु व्यवसायको उचित मूल्यमा सजिलै विक्री गर्न सकिने, विचौलियाको हस्तक्षेप नहुने, दक्ष प्राविधिक तथा प्रविधिहरुबाट समयमै उपचार पाउन सकिने, कम आर्थिक क्षति, यसै गरि उन्नत नश्लका प्रजातीको उपलब्धता र पालनको सम्भावना रहेकाले प्रति इकाइ उत्पादन बढ्ने, प्रति इकाइ लागत कम हुने, लामो समय सुरक्षित गर्न सकिने साथै ढुवानी छोटो हुने र ठूलो बजार प्राप्त हुने हुदा गैडहवा गाउँपालिका क्षेत्र भित्र पशु व्यवसाय विस्तारका सम्भावनाहरु रहेका छन्।

समस्या तथा चूनौति

वैदेशिक रोजगारी तथा अन्य रोजगारको तुलनामा पशुपन्छीजन्य व्यवसायमा आकर्षणको कमी रहेको छ। बजार मूल्यको अस्थिरता, महामारी एवम् उत्पादन मूल्य र उपभोक्ता मूल्यबीचको अन्तर उच्च रहने गरेको छ। गैडहवा गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका जग्गा घडेरीमा परिणत हुदै जानु, बस्तीहरु बाक्लो हुदै जानुका कारण पशु आहार उत्पादन हुने जग्गाको अभाव, गाईका बाच्छाहरु

सडकमा हुने, मरेका पशुको ब्यवस्थापनमा कठिनाई जस्ता विषयसमस्या र चुनौतिका रुपमा रहेका छन् ।

लक्ष्य

पशुपंन्छी व्यवसाय मूलक र औपचारिक क्षेत्रको रुपमा विकास भएको हुने ।

उद्देश्य

१. सार्वजनिक जमिनलाई पशु आहार वा घाँस उत्पादन गर्न प्रयोग गर्ने

२. पशुपालनलाई मर्यादित व्यवसायको रुपमा विकास गर्ने

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

आवधिक विकास योजना, पालिका प्रोफाइल एवम कार्यक्रम तथा आयोजनाको आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२/८३	२०८३/८४	,२०८४/८५
व्यावसायिक पशुपालनमा संलग्न कृषक परिवार	संख्या	११२४१	१२३६५	१३६०२	१४९६२
पशुपालन क्षेत्रबाट हुनेबार्षिक आम्दानी	रु	३८०४४	४१८४८	४६०३३	५०६३६
व्यवसायिक फर्मको संख्या	संख्या	३३०	३३०	३४५	३६५
सूचक	एकाई	अनुमानित उपलब्धि आव ०८०।०८१	०८१।८२	०८२।८३	०८३।८४
व्यावसायिक पशुपालनमा संलग्न कृषक परिवार	संख्या	१०४०१	११४४१	१२५८५	१३८४४

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	,२०८४।८५
पशुपालन क्षेत्रबाट हुनेबार्षिक आम्दानी	रु	३६४०४	४००४४	४४०४८	४८४५३
व्यवसायिक फर्मको संख्या	संख्या	३३०	३३०	३४५	३६५
व्यावसायिक पशुपालनमा संलग्न कृषक परिवार	संख्या	१०४०१	११४४१	१२५८५	१३८४४
पशुपालन क्षेत्रबाट हुनेबार्षिक आम्दानी	रु	३६४०४	४००४४	४४०४८	४८४५३
व्यवसायिक फर्मको संख्या	संख्या	३३०	३३०	३४५	३६५

श्रोत: वस्तुगत विवरण प्रोफाइल, आवधिक विकास योजना

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा पशु उप-क्षेत्रको खर्च र सोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छः

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण तथा
२०८२/८३	५०८३	३५५८	१५२५		७७४	३९९८	३१०	
२०८३/८४	५४१६	३७९१	१६२५		८६१	४२०५	३५०	
२०८४/८५	५७७७	४०४४	१७३३		९५८	४४२४	३९४	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको पशु सेवा उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

क्र.सं.	उपक्षेत्र/कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	पशुपंक्षी प्रचार, प्रसार तथा विमा कार्यक्रम	पशुपन्छी जन्य उत्पादनमा वृद्धि, पशुपन्छी उपचार सेवा, प्राविधिक ज्ञान र पशु विमा	२०८२।८३ बाट २०८४।८५	१६२८	अन्त्यसम्म १८०० जना कृषकले पशुपंक्षी सम्बन्धी ज्ञान, सिप प्राप्त गरेका हुने । २० प्रतिशतले पशु विमामा सहभागी हुनेछन् ।
२	पशुपंक्षी व्यवसाय विकास कार्यक्रम	पशुपंक्षीमा आधारित रोजगार, उद्यमशिलता प्रवर्धन गर्ने	सालबसाली	४८८३	समग्र पालिकामा ३० व्यवसाय दर्ता भई नियमित व्यवसाय गरेका हुनेछन् ।
३	पशुपंक्षी उपज बजार प्रवद्र्धन कार्यक्रम	पशुपंक्षी उपजहरुको बजारीकरण गर्ने	२०८२।८३ बाट २०८४।८५	४०६९	पशुपंक्षि उपज बिक्रीबाट न्यूनतम रु ३२१०० आम्दानी गर्न सक्षम हुनेछन् ।
४	व्यवासयिक पशुपंक्षीका लागि प्रविधि हस्तान्त्रण कार्यक्रम	पशुपन्छी जन्य उत्पादनमा वृद्धि, पशुपन्छी उपचार सेवा, प्राविधिक ज्ञान, प्रविधि विकास र विस्तार गर्ने	सालबसाली	५६९६	अन्त्यसम्म १८०० जना कृषकले पशुपंक्षी सम्बन्धी ज्ञान, सिप प्राप्त गरेका हुने ।

श्रोत: आवधिक विकास योजना, बार्षिक कार्यक्रम र छलफल

जोखिम तथा अनुमान

पशुपन्छी क्षेत्रका समय सीमा तोकिएका कतिपय कार्यक्रमहरु सशर्त अनुदानमा प्राप्त हुने हुदा ति कार्यक्रमहरुको समयमा समापन गर्न, माहामारीको समयावधिका पशुपन्छी अन्तरगतका कार्यक्रमहरु प्रभावित हुने साथै स्थानिय तहवाट सम्पादन हुँदै आएका कार्यक्रमको तथ्यांक संकलन, विश्लेषण र प्रतिवेदनमा समानजस्यता कायम हुने र वैदेशिक रोजगारबाट प्राप्त हुने विप्रेषणको रकम कृषि तथा पशुपंछी व्यवसायक्षेत्रको पुँजी निमार्णमा लगाउने वातावरण निर्माण हुनेछ । प्रविधि, मल, गुणस्तरीय पशुजन्य सेवाको सुलभ आपूर्ति, उचित बजारीकरण गर्न नसकिएमा अपेक्षित नतिजा प्राप्तीमा जोखिम रहने आकलन गर्न सकिन्छ।

४.३ उद्योग, व्यापार तथा रोजगार

पृष्ठभूमि

गैडहवा गाउँपालिका औद्योगिक नगर भन्दा पनि कृषि, पशुपालन, पर्यटनका साथै आवसीय क्षेत्रको रुपमा विकास भएको गाउँपालिका हो । यहाँ ठूलाठूला उद्योगहरु छैनन् साथै वातावरणीय र जमिनको उपलब्धता दुबै दृष्टिकोणले ठूला उद्योग खुल्ने सम्भावना कम रहेको छ । उद्योग व्यवसायनै आम मानिसहरुको आयआर्जनको प्रमुख आधार भएकाले पालिकाले खासगरी साना तथा घरेलु उद्योग तथा सेवामूलक व्यवसायको प्रवर्द्धनलाई प्राथमिकता राखि कार्य गर्दै आइरहेको छ। गाउँपालिकाका भित्र कृषि तथा पशु उपजहरुको खरिद बिक्रि व्यापारिक केन्द्रहरुको रुपमा साडी, जोगडा, विष्णुपरा, सूर्यपुरा, हसनापुर, ठाकुरापुर, गुलेरिया, विसौरिया, भुजौली जस्ता केन्द्रमा हुने गरेको छ। जोगडा र सूर्यपुरा बजारमा लाग्ने हाट बजारमा यस्ता बस्तुको खरिद बिक्रि गर्ने स्थल हुन। पालिकाले लघु तथा घरेलु उद्यम सम्बन्धी सीपमूलक तालिम सञ्चालन गर्ने, विदेशबाट फर्किएका तथा रोजगारीको खोजीमा रहेका व्यक्तिहरुमा रहेको सीपको विवरण समेतको रोजगार सूचना केन्द्रको व्यवस्थापन गरी रोजगारदाताहरुसंग समन्वय गराई रोजगार सिर्जनामा सहयोग प्रदान गर्ने, गैडहवा गाउँपालिका उद्योग ब्यवसायको लागि बजार प्रसस्त रहेकोले बजारको

मागलाई हेरी व्यवसाय सञ्चालन गर्दा उद्योग व्यवसाय सफल हुने सम्भावना भएकोले उद्योग तथा ब्यापार क्षेत्रको विकासका लागि ठोस कदम चाल्नुपर्ने देखिन्छ।

समस्या तथा चूनौति

बजारको प्रचुर सम्भावना भएता पनि औद्योगिक पूर्वाधारहरू जस्तै सडक, उर्जा, पूँजी, दक्ष जनशक्ति, प्रविधि आदिको अवस्था अत्यन्त कमजोर, औद्योगिक उत्पादनको सीप सिकाउने शिक्षा प्रणालीको अभाव, पालिकाका बजारकेन्द्रहरूमा ठूलो स्तरको आर्थिक गतिविधि नहुनु, निजी क्षेत्रको लगानी आर्कषण गर्न नसक्नु, वित्तीय सुरक्षाको पर्याप्त प्रत्याभूति नभएको, उद्योगमा संलग्न मजदुर तथा औद्योगिक क्रियाकलापका दौरान सामाजिक जटिलता, अपराध, व्यवसायीक पेश प्रति आकर्षण नहुनु आदी समस्या र चुनौतीहरु रहेका छन्।

लक्ष्य

उद्यमशिलताको वृद्धि मार्फत उद्योग व्यवसायहरुको विकास र विस्तार गर्नु

रणनीति

१. उद्योग व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरणलाई सरलीकृत गरी उद्यमशिलतालाई प्रवर्द्धन गर्ने

२. स्वरोजगार सिर्जना र व्यक्तिगत उद्यमशीलताका लागि बीउ पूँजी (Seed Money) ऋणको व्यवस्था गर्ने

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

प्रोफाइल, आवधिक विकास योजना र कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरणमा उल्लिखित आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएको छः

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	२०८४।८५

उद्यमशिलता विकास तालिम प्राप्त	जना	४५२	५३७	६२२	७०७
उद्यमी संख्या	जना	३६७	४५२	५३७	६२२
साझा सुविधा स्थापना	वटा	०	१	१	२
लघु उद्यमी समुह	समुह	१४	१४	१६	१८
घरेलु तथा स्थानीय कच्चा पदार्थको प्रयोगमा आधारित उद्योगहरू प्रवद्र्धन	संख्या	७	७	९	११

श्रोत: आवधिक विकास योजना र वस्तुगत विवरण प्रोफाइल तथा प्रतिवेदन

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा उद्योग, व्यापार, श्रम र रोजगार उप-क्षेत्रको खर्च र सोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छ :

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण तथा
२०८२/८३	१२०७२	५१३४	६९३८		१८३८	९४९६	७३७	
२०८३/८४	१२८६३	५४७०	७३९३		२०४५	९९८७	८३०	
२०८४/८५	१३७२०	५८३५	७८८५		२२७६	१०५०७	९३७	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको उद्योग तथा व्यापार उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

क्र.सं.	उपक्षेत्र/कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम	उद्यमशिलता मार्फत उद्यम विकास गर्ने	सालबसाली	४८८३	२३५ जनाले उद्यम सञ्चालन गरेका हुनेछन् ।
२	श्रम तथा रोजगार प्रवद्र्धन र श्रमिक सुरक्षा कार्यक्रम	प्रविधी हस्तान्त्रण, विउ पूँजी र लगानी सम्मेलन मार्फत स्थानीय बजार प्रर्वधन गर्ने	आ.व. ०८२।८३ देखि ०८४।८५ सम्म ।	१३५०९	अन्त्यमा १ लगानी सम्मेलन, उद्यमीहरुमा नविन प्रविधि हस्तान्त्रण र विउ पूँजी मार्फत बजार विस्तार भएको हुने ।
३	प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम	सुचिकृत बेरोजगार व्यक्तिह लाई अधिकतम १०० दिन बरावर कामको सुनिश्चित गर्ने	सालबसाली	२०२६३	सुचिकृत बेरोजगार व्यक्तिहरुलाइ १०० दिनको रोजगारी भएको हुने ।

श्रोत: आवधिक विकास योजना, बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

जोखिम तथा अनुमान

वैदेशिक रोजगारबाट प्राप्त पूँजी उद्योग तथा व्यवसायमा परिचालन गर्न आवश्यक नीति र कार्यक्रम हुन जरुरी छ। उद्योग तथा व्यापार सम्बन्धी पालिकाको ठोस नीति नहुँदा वेरोजगार युवाहरुलाई कृषि तथा गैर कृषिमा आधारित व्यवसायमा आकर्षित गर्न कठिन देखिन्छ।

४.४ पर्यटन तथा संस्कृति

पृष्ठभूमि

गैडहवा गाउँपालिकाका बुद्धको जन्मभूमि नजिकमा रहेको यस गाउँपालिकामा पर्यटनको प्रचुर सभावना रहेको छ गैडहवा गाउँपालिकामा पर्यटन विकासको प्रचुर सम्भावना भएको, गैडहवा गाउँपालिकामा अबको मुख्य सम्भावना बोकेको क्षेत्र पर्यटनलाई पनि लिन सकिन्छ।

यस गाउँपालिकाको विष्णुपुरामा रहेको गैडहवा ताल यहाँको प्रमुख ताल हो। गाउँपालिकाकै अर्को ताल सगरहवा ताल हो यो करिब २ हेक्टर क्षेत्रफलमा फैलिएको छ। यस तालको डिपिआर भैसकेको छ। यस्ले कृषि, पर्यटन तथा जैविक विविधताको दृष्टिले महत्वपूर्ण स्थान राख्दछ। त्यस्तै लगभग १२ बिगाह क्षेत्रफलमा रहेको हसनापुरको तुलसीहवा ताल, गुलरिया ताल (६ बिगाह), लोतपुरवा (२ बिगाह), बिसौरिया (१ बिगाह), सडहवा (१ बिगाह), भुजौली (१ बिगाह) आदि यस गाउँपालिकाका विभिन्न स्थानहरुमा साना ठूला गरी धेरै तालतलैयाहरु रहेका छन। जसबाट किसानहरुले आशातित उपलब्धि हासिल गर्न सकेका छैनन् । यस गाउँपालिकामा रहेका रामजानकी मन्दिर, शिवमन्दिर, दुर्गामन्दिर, सरस्वती मन्दिर, बौद्ध गुम्बा, मस्जिद तथा चर्चहरुको संवर्द्धन गरेमा पर्यटकीय विकास गर्न सकिने प्रसस्त सम्भावना छ। गौतम बुद्धको जन्मस्थल लुम्बिनीबाट नजिक रहेको यस गाउँपालिकालाई पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा सम्भावनाका रुपमा लिन सकिन्छ।

पालिकाका उपयुक्त स्थलमा निजीक्षेत्रलाई आकर्षित गरी गुणस्तरीय होटेल, रिसोर्ट, होमस्टे तथा लजहरू खोल्ने, स्थानीय मौलिक कला र सांस्कृतिक विकास र संरक्षण गरी अध्ययन केन्द्रको

रूपमा विकास गर्न सकिने, प्रत्येक वर्ष पर्यटन महोत्सव आयोजना गरी सांस्कृतिक नाँच, भेषभूषा प्रदर्शनी, खानपान तथा परम्परागत सीपहरूको प्रदर्शनी गर्न सकिने सम्भावनाहरु रहेका छन् ।

समस्या तथा चूनौति

वार्षिक रुपमा के कति आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूले नगर क्षेत्रको भ्रमण गरे र निजहरूको बसाई के कति दिन रहेको थियो सो को यकिन तथ्याङ्क नभएता पनि यस पालिका क्षेत्रमा स्वदेशी तथा विदेशी पर्यटकहरुको चहल पहल विगतमा भन्दा बढेको पाइन्छ । पर्यटन क्षेत्रका लागि सहयोगी भौतिक पूर्वाधार विकासका लागि आवश्यक स्रोत ब्यवस्थापन गर्ने, स्थानीय होटल तथा पर्यटन सेवासँग सम्बन्धित अन्य ब्यवसायको गुणस्तर प्रवर्द्धन, नगर भएर अन्य क्षेत्रमा जाने पर्यटकलाई केही दिन नगरमा नै रोक्ने किसिमका पर्यटन प्याकेज निर्माण र कार्यान्वयन जस्ता विषय निजी क्षेत्रको आकर्षक व्यवसायिक छनोट बनाउने जस्ता चुनौती रहेको छ ।

सोच

"आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक समृद्धिको आधार पर्यटनको विकास"

लक्ष्य

पर्यटन क्षेत्रको विकास र विस्तार भएको हुनेछ ।

उद्देश्यहरु

१. गैडहवा तालको महत्व र गरिमालाइ अभिबृद्धि गराई एक आकर्षक पर्यटन स्थलको रूपमा विकसित गरी राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा परिचित गराउने ।

२. पर्यटन व्यवसायको विकास, विस्तार र प्रबर्द्धन गरी राष्ट्रिय उत्पादन तथा विदेशी मुद्रा आर्जनमा अभिवृद्धि गर्दै बढीभन्दा बढी रोजगारीका अवसरहरूको सृजना गरी नगरलाई समृद्ध बनाउने ।

३. नगरलाइ सुरक्षित, भरपर्दो तथा आकर्षक पर्यटन स्थलको रूपमा विकसित गरी बाह्य पर्यटन समुदायमा पालिकाको छविलाई उच्च एवं मर्यादित ढंगबाट स्थापित गर्ने ।

४. पर्यटकहरूलाई गुणात्मक सेवा प्रदान गर्न पर्यटन व्यवसायमा देखापरेका समस्याहरूको निराकरणका उपायहरू पत्ता लगाउन आवश्यकतानुसार कार्यमूलक अनुसन्धान गर्ने, गराउने ।

रणनीति

१. नगरभित्रका ऐतिहासिक, पुरातात्विक, धार्मिक, साँस्कृतिक र प्राकृतिक तथा अन्य पर्यटकीय सम्पदाहरुको संरक्षण प्रवर्धन एवम् विकास गर्ने

२. पर्यटन गुरु योजना गरि सोले पहिचान गरेका पर्यटकीय सम्भाव्य क्षेत्रहरुको प्रचार प्रसारलाई अभियानको रुपमा सञ्चालन गर्ने

३. पर्यटन उद्योगमा योगदान पुर्‍याउने जनशक्ति उत्पादन तथा परिचालन गर्ने

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

आवधिक विकास योजना, नगर बस्तुगत प्रोफाइल र कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरणमा उल्लिखित आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक र मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएकोछ :

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	२०८४।८५
पर्यटकहरूको बसाई (औसत दिनमा)	दिन	१	१	२	२
पर्यटकबाट दैनिक खर्च	डलर	१५	१५	२५	३०
आन्तरिक पर्यटक आवगमन संख्या(वार्षिक)	संख्या	१८००	२२००	३५००	४५००
बाह्य पर्यटक आवगमन संख्या(वार्षिक)	संख्या	१५	२०	३५	५५

श्रोत: आवधिक विकास योजना र वस्तुगत विवरण प्रोफाइल

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा पर्यटन र संस्कृति उप-क्षेत्रको खर्च र सोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छ :

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु. हजारमा)				बजेटको श्रोत (रु. हजारमा)			
	कुल	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण तथा
२०८२/८३	१९१	११४	७६		२९	१५०	१२	
२०८३/८४	२०३	१२२	८१		३२	१५८	१३	
२०८४/८५	२१७	१३०	८७		३६	१६६	१५	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको पर्यटन तथा संस्कृति उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

क्र.सं.	उपक्षेत्र/ कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	पर्यटन पूर्वाधार विकास कार्यक्रम	पर्यटनका लागि आवश्यक न्यूनतम पूर्वाधा निर्माण गर्ने	आव ०८१।८२ देखि ०८३।८४ सम्म	४२७	आधाभूत पूर्वाधार निर्माण भएको हुने
२	पर्यटन प्रवद्र्धन कार्यक्रम	पर्यटन प्रवर्द्धन	सालबसाली	१८३	कुल ग्रार्हस्त उत्पादनमा पर्यटकको योगदान १० प्रतिशत हुनेछ ।

श्रोत: आवधिक विकास योजना तथा बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

जोखिम तथा अनुमान

वैदेशिक रोजगारबाट प्राप्त पूँजी पर्यटन क्षेत्रमा परिचालन भए पर्यटन व्यवसाय आकर्षित हुने देखिन्छ। सरकारी क्षेत्र, निजी क्षेत्र र नागरिक साझेदारीहरुको सकृयतामा यस क्षेत्रको विकास र विस्तार हुनेछ। समग्र क्षेत्रको साझेदारी हुन नसकेमा पर्यटन क्षेत्रको अपेक्षित नजिता हासिल नहुने जोखिम रहन सक्दछ।

४.५ सहकारी र वित्तीय सेवा

पृष्ठभूमि

पूँजीको संकलन र उचित सदुपयोग मार्फत आय आर्जन गर्न सहकारीको महत्वपूर्ण भूमिका हुन्छ। राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको ३ प्रमुख खम्बा मध्ये एक महत्वपूर्ण खम्बाको रूपमा रहेको सहकारी क्षेत्रको ग्रामीण अर्थतन्त्र सुदृढीकरणमा मुख्य सहयोगी भूमिका हुन्छ। यसले स्थानीय स्रोत साधन, सीप, पूँजीलाई ब्यापक रुपमा परिचालन गरि रोजगार तथा आयआर्जनमा योगदान गर्नेछ। साथै यस क्षेत्रले स्थानीय आवश्यकता अनुसार वस्तु तथा सेवाको उत्पादन, प्रशोधन तथा बजारीकरण गरी स्थानीय नगरबासीहरुको आर्थिक तथा सामाजिकस्तर सुधार गर्नमा योगदान गर्नेछ।

यस पालिकामा हाल विधिवत दर्ता भई सञ्चालनमा रहेका १८ वटा सहकारी संस्थाहरू रहेका छन्। यी संस्थाहरू महिला, ऋण तथा बचत, कृषि, पर्यटन, बहुउद्देश्यीय गरी सबै प्रकारका छन्। यी सहकारीहरू उत्पादन तथा बजारीकरणमा परिचालन गर्दै गाउँपालिका भित्र रहेका सहकारीहरुको अभिलेखिकरण, सशक्तिकरण गर्ने, सहकारीहरुलाई कृषि, पशु तथा व्यवसायमा सम्लग्न गराई रोजगारी सिर्जनामा लगाउन सकिने सम्भावना रहेको छ।

सहकारी क्षेत्रतर्फ क्रमशः जनताको आर्कषण बढ्दै गैरहेको, सानो रकम भए पनि बचत गर्नुपर्छ भन्ने चेतनाको क्रमश विकास भएको, सामूहिकता र सहकार्यमार्फत आर्थिक विकासको सम्भावना रहेको, सहकारीको परिचालन, नियमन, अनुगमन र खारेजी सम्बन्धी अधिकार स्थानीय सरकारलाई प्राप्त भएकाले यस उपक्षेत्रका प्रमुख सम्भावना र अवसर रहेका छन्।

समस्या तथा चूनौति

सहकारी संस्था सम्बन्धी अधिकार स्थानीय सरकारको एकल अधिकारका रुपमा रहेकोले यही अधिकारका आधारमा स्थानीय कानुन र संस्थागत प्रबन्ध गरी सहकारी क्षेत्रलाई ब्यवस्थित गर्ने अवसर गाउँपालिकालाई भए पनि समान उद्देश्य भएका सहकारीहरूलाई गाभ्ने, सहकारी क्षेत्रको स्रोतलाई स्थानीय आर्थिक विकासका क्षेत्रमा केन्द्रित गर्ने, एउटै उद्देश्य भएका सहकारीहरूबीचको प्रतिस्पर्धालाई स्वच्छ बनाउने र उत्पादनमुलक क्षेत्रमा सहकारीको लगानी बृद्धि गर्दै सदस्य तथा बचतकर्ताको पुँजीको सुरक्षा गरी आर्थिक विकासमा सहकारी क्षेत्रको योगदान बढाउने जस्ता चुनौती यस क्षेत्रमा रहेका छन् ।

लक्ष्य

गाउँपालिका भित्र वित्तीय पहुँच बृद्धि भएको हुनेछ ।

रणनीति

१. गाउँपालिका भित्र सहकारीहरुको अभिलेखीकरण, सशक्तिकरण गर्नु

२. सहकारीहरुलाई कृषि, पशु तथा व्यवसायहरुमा सम्लग्न गराई रोजगार सिर्जना गर्नु

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

पालिका प्रोफाइल, आवधिक विकास योजना र कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरणमा उल्लिखित आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक र मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएकोछ :

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	२०८४।८५
सहकारी संस्था विवरण	संख्या	७६	७६	७६	७६
नियमित सहकारी तथा गरिबी सम्बन्धी ब्यवस्थापन सूचना प्रणाली (COPOMIS) मा अध्यावधिक	संख्या	६८	७५	७६	७६
वित्तिय सस्थाहरुबाट व्यवसाय संचालनका लागि सहुलियत पूर्ण कर्जा प्राप्त	जना	३५	३९	४३	४७

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	२०८४।८५
सहकारी संस्थाको क्षमता विकास	पटक	२	२	२	२
सदस्यता वृद्धि	प्रतिशत	५	५	७	६

श्रोत: आवधिक विकास योजना, विषयगत छलफल

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा सहकारी तथा वित्तिय उप-क्षेत्रको खर्च र सोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छ :

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण तथा
२०८२/८३	५७२	४५७	११४		८७	४५०	३५	
२०८३/८४	६०९	४८७	१२२		९७	४७३	३९	
२०८४/८५	६५०	५२०	१३०		१०८	४९८	४४	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको सहकारी तथा वित्तिय उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

क्र.सं.	उपक्षेत्र/ कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	सहकारी क्षमता विकास तथा प्रवद्र्धन कार्यक्रम	सहकारीको क्षमता अभिवृद्धी गर्नु	सालबसाली	१३७३	१० प्रतिशतले सहकारी सदस्यता बृद्धि हुनेछ। साथै नियमित सहकारी विवरण अध्यावधिक

२	वित्तीय साक्षरता तथा पहुँच कार्यक्रम	वित्तीय साक्षरता भएका हुने	सालबसाली	४५८	वित्तिय साक्षरता भई उचित स्थानमा लगानी गर्न सक्षम

श्रोत: आवधिक विकास योजना तथा बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

जोखिम तथा अनुमान

वित्तीय एवम् सहकारी संस्थाहरु स्थानीय उत्पादन र सोको बजारीकरण, आर्थिक गतिविधिमा क्रियाशिल हुनु पर्ने हुन्छ। उपरोक्त अवस्था सिर्जना हुन नसकेमा लक्ष्य हासिल गर्न जोखिम रहन्छ ।

परिच्छेद ५ : सामाजिक क्षेत्र

स्वास्थ्य, शिक्षा, खानेपानी, सरसफाई, महिला, बालबालिका र सामाजिक समावेशीकरण, युवा तथा खेलकुद जस्ता उप-क्षेत्रहरु यस परिच्छेद अन्तर्गत रहेका छन् जसमा उप-क्षेत्रहरुको समस्या तथा चूनौति, उद्देश्य, नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य, विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान, आयोजना तथा कार्यक्रम र पूर्वानुमान सहित संक्षिप्त विवरण, जोखिम तथा अनुमान पक्षहरु समावेश गरिएको छ।

५.१ शिक्षा

पृष्ठभूमि

पालिका प्रोफाइल अनुसार गैडहवा गाउँपालिका जम्मा ५० विद्यालयहरु रहेका छन् । जसमा संस्थागत विद्यालय १५, सामुदायिक विद्यालय २३ र धार्मिक विद्यालय १२ र १ विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा संचालन रहेका छन् । गाउँपालिकामा ९८.६९ प्रतिशत साक्षरता रहेको छ । सामुदायिक विद्यालयमा बालबालिकाको पहुँच वृद्धि र टिकाउका लागि बाल विकाससम्म पालिकाले दिवा खाजा कार्यक्रम व्यवस्थापन गरेको छ। शिक्षाप्रति सचेत नागरिकहरु साथै शिक्षा विकासको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गर्न सक्ने कानूनी प्रावधान रहेकाले प्राविधिक शिक्षालय संचालन गर्न सकिने, विद्यालयका लागि आवश्यक जनशक्ति सजिलै प्राप्त गर्न सकिने, व्यक्तिगत तवरबाट शिक्षामा लगानी बढ्ने, पालिकाले यहाँ शैक्षिक सुधारका लागि थप बजेटको ब्यवस्था गर्न सक्ने सक्ने सम्भावना रहेको देखिन्छ।

समस्या तथा चूनौति

विद्यालय शिक्षामा सबै बालबालिकाको पहुँच, उपयुक्त पूर्वाधारको विकास मार्फत राष्ट्रलाई आवश्यक सक्षम, दक्ष र कर्मठ नागरिक उत्पादन गर्नु आवश्यकता रहेता पनि समग्र शैक्षिक समस्याहरू सम्बोधन गरी शैक्षिक संस्थाहरूलाई सुविधासम्पन्न बनाउन बजेटको व्यवस्था गर्न, शिक्षाको गुणस्तर सुधारमा व्यापक लगानी तथा प्रभावकारी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न, अनुगमन

प्रणालीको व्यवस्था गर्न, शैक्षिक क्यालेण्डर व्यवस्थित गर्न, शिक्षकहरुलाई नियमित तालिम प्रदान जस्ता विषयहरु संवोधन गर्दै जानु पर्ने देखिन्छ । बालमैत्री तथा विद्यार्थीमैत्री शिक्षण सिकाइ पद्धतिको विकास गर्नुपर्नु, अन्तर्राष्ट्रिस्तरमा प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्नु, पालिकामा जे. टि. ए, भेटेरीनरी, कृषि, वन विज्ञान प्राविधिक, व्यावसायिक र व्यावहारिक जस्ता विषय पढ्न सक्ने विद्यार्थीहरूलाई गाउँमा सेवा गर्ने वातावरण बनाई विशेष सहयोग गर्नु, सुविधा तथा पूर्वाधारयुक्त विद्यालय भवनको व्यवस्थापन गर्नु, प्राविधिक कलेजहरू सञ्चालन गर्न लगानीको समस्या र जीर्ण भवनहरूमा पठनपाठन गराउनुपर्ने वाध्यता जसता प्रमुख चुनौतिको रुपमा रहेका छन् ।

लक्ष्य

गुणस्तरीय शिक्षामा पालिकावासीको पहुँच वृद्धि भएको हुनेछ ।

रणनीति

१. प्रारम्भिक बालवालिका कार्यक्रमलाई शिक्षाको अभिन्न अंगको रुपमा विकास गरी सबै बालवालिकामा सहज पहुँच पुर्‍याउने

२. शिक्षाको मापडण्ड अनुसार आधारभूत शिक्षाको अनिवार्य र निशुल्क पहुँच पुर्‍याउने

३. विद्यालयमा शिक्षाको गुणस्तरको न्यूनतम मापदण्ड निर्धारण गरी त्यसै अनुसारको अनुगमन प्रणाली कार्यान्वयनमा ल्याउने

४. निजी विद्यालयलाई सेवामूलक बनाउँदै ल्यैजाने ।

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

आवधिक विकास योजना र कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरणमा उल्लिखित आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक र मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएकोछ :

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	२०८४।८५
साक्षरता दर –१५ वर्ष माथि)	प्रतिशत	७८.००	८६.००	९५.००	९८.००
प्राविधिक विद्यालय सञ्चालन	संख्या	११	१	२	३
विद्यालय सञ्चालन सबै	संख्या	५०	५०	५२	५२
प्राविधिक शिक्षा अध्ययनरत विद्यार्थी	जना	४०	६०	८०	९०
स्थानीय पाठ्य सन्दर्भ सामाग्रही सहित पठन पाठन	संख्या	२	३	५	७

श्रोत: आवधिक विकास योजना, विषयगत छलफल

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा शिक्षा उप-क्षेत्रको खर्च र सोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छ :

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण तथा
२०८२/८३	२२५६१३	२०३०५१	२२५६१		३४३५५	१७७४७८	१३७८०	
२०८३/८४	२४०४०७	२१६३६६	२४०४१		३८२२९	१८६६५७	१५५२१	
२०८४/८५	२५६४१६	२३०७७४	२५६४२		४२५४३	१९६३६६	१७५०६	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको शिक्षा उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

क्र.सं.	उपक्षेत्र/कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	प्रारम्भिक बाल विकास कार्यक्रम	बाल बिकासका लागि कक्षा १ मा भर्ना वृद्धि गर्नु	सालबसाली	१४४४८७	प्रारम्भिक बाल विकासमा भर्नादर ९८.७ प्रतिशत पुगेको हुनेछ।
२	विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम	आधारभूत शिक्षा निशुल्क र अनिवार्य गर्ने	सालबसाली	१०८३६५	आधारभूत तह खुद भर्नादर ८६ प्रतिशत पुगेको हुनेछ र शैक्षिक उपलब्धि सरदर ९८ प्रतिशत हुनेछ।
३	प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा कार्यक्रम	प्राविधिक तथा व्यावसायिक संचालन	निरन्तर	२५२८५२	प्राविधिक विद्यालय स्थापना भई भर्नादर बृद्धि भएको हुनेछ।
४	शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण कार्यक्रम	प्रभावकारी शैक्षिक सेवा प्रवाह गर्ने	सालबसाली	१०८३६५	सामुदायिक सिकाई केन्द्र सबलीकरण भएको हुनेछ।
५	डिजिटल क्षमता विकास कार्यक्रम	शिक्षामा डिजिटलाइजेशन भएको हुने।	आव ०८२।८३ देखि ०८४।८५ सम्म	१०८३६५	सबै सामुदायिक विद्यालयहरुमा कम्प्यूटर ल्याब सहित शिक्षकहरुका लागि आंशिक ल्यापटप प्रोत्साशन भएको, विद्यालयहरुमा ICT based शिक्षा

					सिकाइ भएको हुनेछ ।

श्रोत: आवधिक विकास योजना र बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

जोखिम तथा अनुमान

सबै सरोकारवाला बीच प्रभावकारी समन्वय भई शैक्षिक क्षेत्रमा आवश्यक जनशक्ति व्यवस्था, पर्याप्त पूर्वाधार विकास, क्षमता विकासका अवसर, नवीनतम प्रविधिको उपयोग हुनेछ। सहकार्य र साझेदारी विकासको पक्षमा ध्यान दिन नसकेमा अपेक्षित नतिजा हासिल नहुने जोखिम देखिन्छ

५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

पृष्ठभूमि

सुलभ स्वास्थ्य र स्वस्थ नगरबासी भन्ने नारालाई साकार पार्न स्वास्थ्य संस्थाहरुको सुदृढीकरण, नगर अस्पताल सञ्चालन र स्वास्थ्यकर्मीहरुको प्रभावकारी सञ्चालनको लागि नगर स्वास्थ्य नीति तयार गरि लागु गरिएको छ। गैडहवा गाउँपालिका क्षेत्र भित्र १ अस्पताल, ४ स्वास्थ्य चौकी, ४ आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, १२ गाँउघर क्लिनिक, १६ खोप क्लिनिक, २ प्रसुती केन्द्र, ३ प्रयोगशाला, १ आयुर्वेद अस्पताल/केन्द्र ४ क्षयरोग उपचार केन्द्र स्वास्थ्य सँस्था नगरबासीको आधारभूत स्वास्थ्य सेवाका लागि उपलब्ध हुने निशुल्क औषधिको सहज व्यवस्थापन तथा समूचित वितरणको सुनिश्चितता गर्दै प्रत्येक वडामा स्वास्थ्य स्वयम्सेविकाहरू रहेका छन् । यसै गैडहवा गाउँपालिका भित्र दक्ष जनशक्ति तथा विज्ञ, स्वास्थ्य क्षेत्रका संघसंस्था क्रियाशील रहनु, सचेत नागरिकहरु भएकाले गुणस्तर सेवा प्रवाह हुने, साझेदारी संस्थाहरुको सक्रियताबाट स्वास्थ्य सेवा थप प्रभावकारी बनाउन सकिने साथै नागरिकहरुमा स्वास्थ्य सम्बन्धी चेतना बढाउन सहज हुने सम्भावनाहरु रहेका छन् ।

समस्या तथा चूनौति

जीवनशैलीमा आएको परिवर्तनले मानिसहरुमा शारीरिक परिश्रम गर्ने बानीमा ह्रास आउनु, खाना सम्बन्धी व्यवहारमा परिवर्तन नभएको अर्थात तयारी र अस्वस्थकर खानाप्रतिको आकर्षण बढ्दै जानु, रोगबाट बच्न अपनाउनुपर्ने साबधानीका उपायहरुको बारेमा पर्याप्त जानकारीको अभाव, नगरक्षेत्र भित्र हरियारी क्षेत्र कमी हुदै जानु, यातायातका साधनको वृद्धि र कलकारखानाको वृद्धिका कारण वातावारण प्रदुषित हुदै जानु, विषादी तथा मिसावट युक्त खानाको प्रयोग बढ्दै जानु, स्वास्थ्य सम्बन्धी चेतनाको अभावका कारण बालबालिका स्वास्थ्य, महिला तथा प्रजनन् स्वास्थ्य, जेष्ठ नागरिकहरूको स्वास्थ्य र समग्र सामुदायिक स्वास्थ्य जोखिममा पर्न सक्ने जस्ता प्रमुख चुनौतिको रुपमा रहेका छन् ।

सोच

"स्वस्थ, उत्पादनशील र खुशी नागरिक "

लक्ष्य

गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा नगरबासीहरूको सहज पहुँच वृद्धिगरी स्वास्थ्य अवस्थामा सुधार ल्याइनेछ ।

उद्देश्यहरु

१. सामाजिक न्याय तथा समताको मान्यतामा आधारित भएर आधारभुत स्वास्थ्य सेवाहरूमा पालिका बासीहरूको समान पहुँच पुऱ्याउने ।

२. वातावरण प्रदुषण, अस्वस्थकर खाना तथा दुषित पानीबाट सृजित रोग र जोखिमको न्युनिकरण गर्ने ।

३. पालिका बासीहरूमा स्वस्थ जीवनशैली प्रवर्धन गरी स्वास्थ्य अवस्थामा सुधार ल्याउने ।

रणनीति

- स्वास्थ्य सेवामा सबैको समान पहुँच पुर्‍याउने
- स्वास्थ्य प्रणालीको सुधार गरिने

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

आवधिक विकास योजना, वस्तुगत प्रोफाइल र कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरणमा उल्लिखित आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक र मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएकोछ :

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	२०८४।८५
आधारभुत सुविधा उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था	संख्या	५	५	६	६
स्वास्थ्य चौकी	संख्या	४	४	३	३
स्वास्थ्य विमामा संलग्न घर परिवार	प्रतिशत	७०.४	७७.४	८५.१	९३.६
आयोडिनयुक्त नून प्रयोग गर्ने जनसंख्या	प्रतिशत	१००	१००	१००	१००
५ वर्षमुनिका कम तौल भएका बालवालिका	प्रतिशत	११.५	११.०२	१०	९

श्रोत: आवधिक विकास योजना, प्रोफाइल

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा स्वास्थ्य तथा पोषण उप-क्षेत्रको खर्च र सोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छ :

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
	कुल	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण तथा
२०८२/८३	२८०१९	२५२१७	२८०२		४२६७	२२०४१	१७११	
२०८३/८४	२९८५६	२६८७१	२९८६		४७४८	२३१८१	१९२८	
२०८४/८५	३१८४४	२८६६०	३१८४		५२८३	२४३८७	२१७४	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको स्वास्थ्य तथा पोषण उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

क्र.सं.	उपक्षेत्र/कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	स्वास्थ्य सेवा प्रवद्र्धन कार्यक्रम	गुणस्तरीय आधारभूत स्वास्थ्य सेवा	सालवसाली	४४८६०	स्वास्थ्य संस्थाहरु मार्फत गुणस्तरीय आधारभूत स्वास्थ्य सेवा नियमितरुमा संचालन हुनेछ
२	सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम	पोषण	सालवसाली	१७९४४	विशेष पोषण
३	किशोर किशोरी मैत्री कार्यक्रम	स्थास्थ्य सम्बन्धी सचेतता गर्ने	आव ०८२।८३ देखि ०८४।८५ सम्म	१३४५८	किशोर किशोरीहरु प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी जानकार भएको हुनेछन् ।

४	विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम	स्वास्थ्यमा पहुँच गराउने	निरन्तर	१३४५८	एक विद्यालय एक नर्स अनिवार्य रहेका हुनेछन् ।

श्रोत: आवधिक विकास योजना, बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

जोखिम तथा अनुमान

अन्तर निकाय तथा सरोकारवालाको सक्रिय सहभागिता, सहकार्य र साझेदारी हुन नसकेमा कोभिड १९ जस्ता महामारीले जनस्वास्थ्य तथा नगरबासीको सामाजिक तथा आर्थिक स्थिति क्षय गर्न सक्ने जोखिम रहेको छ।

५.३ खानेपानी तथा सरसफाई

पृष्ठभूमि

खानेपानी तगा सरसफाईमा गैडहवा गाउँपालिकामा "एक घर एक धारा" को अवधारणा पूर्णता पाउने अवस्थामा पुगेको छ। खानेपानीको बैकल्पिक श्रोतको व्यवस्थित डीप बोरिङ्ग प्रणालीलाई उपयोगमा ल्याउने प्रयास भएको छ।

सफा, सुन्दर, स्वस्थ र स्वच्छ गाउँ हाम्रो समाजको प्रमुख परिचायक विषय हो। त्यसैगरी स्वस्थ जीवन जिउन हाम्रो वरपरको वातावरण सफा र स्वच्छ हुनु जरुरी छ। गुणस्तरीय खानेपानी र सरसफाईको क्षेत्रलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी थप खानेपानी आयोजनाहरू निर्माण गरी स्वस्थ नागरिक उत्पादनमा योगदान पुऱ्याउदै वैज्ञानिक विधिहरूको प्रयोगद्वारा फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ। सबै घरधुरीले स्वच्छ पिउनेपानीको उपभोग गर्न पाउने अवस्था सिर्जना गर्न गाउँपालिकाले विशेष कार्यक्रमहरू योजनावद्ध रूपमा ल्याउनुपर्ने देखिन्छ।

समस्या तथा चूनौति

दिन प्रतिदिन बढ्दै गएको खानेपानी तथा सरसफाइको अत्याधिक मागका बीच निर्माणाधीन आयोजना समयमै सम्पन्न गर्न नसकिनु, सम्पन्न भएका आयोजनाको उचित मर्मत सम्भार तथा पुर्नस्थापना गर्न नसकिनु, खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रको दिगो विकास लक्ष्य हासिल हुने गरी आवश्यक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्न नसकिनु प्रमुख समस्याका रूपमा रहेका छन् । त्यसैगरी प्राकृतिक मानवीय तथा अन्य कारणले पानीका मुहानहरू सुक्दै जानु, बढ्दो शहरी क्षेत्रमा पानीको माग पूरा गर्न अत्यधिक चाप पर्नु र उत्सर्जित फोहोर पानीको उचित व्यवस्थापन हुन नसकी नदीनाला, ताल तलैया एवम् जलाशयहरू प्रदूषित बन्दै जानु यस क्षेत्रका प्रमुख चुनौतीका रूपमा रहेका छन् ।

लक्ष्य

सुरक्षित र पर्याप्त खानेपानी तथा सरसफाई सेवामा नगरवासीको पहुँच सुनिश्चित भएको हुनेछ ।

उद्देश्यहरू

१. पालिका बासीहरूलाई स्वाच्छ खानेपानी सुविधा पुऱ्याउनु

२. गाउँपालिकाका सम्पूर्ण वडाहरूमा सरसफाइको सुविधा पुऱ्याउनु

रणनीति

१. गाउँपालिकाभित्रको फोहोर पालिकामै व्यवस्थापन गर्ने

२. स्वच्छ र स्वस्थ खानेपानी प्रत्येक घरमा पुर्‍याउन आवश्यक कार्य गर्ने

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

पालिका प्रोफाइल, आवधिक विकास योजना र कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरणमा उल्लिखित आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक र मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएकोछः

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	२०८४।८५

घरधुरीमा धारा जडान भएको परिवार	प्रतिशत	४०	४०	४५	५०
खानेपानी टंकी स्थापना	संख्या				
सेफ्टीटंकी सहित पक्की शौचालय भएका घरपरिवार	प्रतिशत	७२.००	७२	८८	१००
आफ्नो शौचालय प्रयोग गर्ने घरपरिवार	प्रतिशत	१००.००	१००	१००	१००

श्रोत: वस्तुगत प्रोफाइल, आवधिक विकास योजना र बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा खानेपानी तथा सरसफाइ उप-क्षेत्रको खर्च र सोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छ :

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
	कुल	चालु	पूँजीगत	वित्तीय	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश	ऋण
२०८२/८३	२७९६	८३९	१९५७		४२६	२१९९	१७१	
२०८३/८४	२९७९	८९४	२०८५		४७४	२३१३	१९२	
२०८४/८५	३१७७	९५३	२२२४		५२७	२४३३	२१७	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको खानेपानी तथा सरसफाइ उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

क्र.सं.	उपक्षेत्र/कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक

१	खानेपानी तथा सरसफाई संरचना निर्माण र मर्मत सम्भार कार्यक्रम	नया स्रोत र मर्मत सम्भार हुने	सालबसाली	७६०९	खानेपानी सेवा प्रवाहका लागि टंकी मर्मत, फिल्टर जडान, टंकी निर्माण भएको हुने
२	खानेपानी तथा सरसफाई प्रवद्र्धन कार्यक्रम	खानेपानी तथा सरसफाई प्रवर्द्धन हुने	सालबसाली	१३४३	खानेपानी बोर्ड, सार्वजनिक जग्गा संरक्षण लगायत नगरस्तरीय बोर्डै संचालनमा रहेको हुनेछ।

श्रोत: आवधिक विकास योजना र बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

जोखिम तथा अनुमान

खानेपानीको स्रोतमा पर्ने प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्नु चूनौति छ। साथै व्यवस्थित बसोबास, फोहारमैलाको उचित व्यवस्थापन, प्रदूषण नियन्त्रण जस्ता विषयलाई खानेपानी तथा ससरफाई सम्बन्धी अपेक्षित उपलब्धि हासिल गर्न जोखिम पक्षको रुपमा आँकलन गरिएको छ।

५.४ महिला, बालबालिका र लक्षित वर्ग (लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण)

पृष्ठभूमि

सामाजिक जागरणको पर्याप्तता नभएको, राजनैतिक चेतनाको परिपक्वता नभैसकेको र पुरानो सामाजिक, जातिय, लैङ्गिक तथा वर्गिय स्वरूपको समाजमा व्यापक रूपान्तरण समेत भैनसकेकोले नेपालमा लैङ्गिक समानता, जेष्ठ नागरिकको सम्मान, सामाजिक सुरक्षा, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार र कठिनाइहरूको सम्बोधन तथा समग्र सामाजिक समावेशीकरणका मुद्दाहरू सामाजिक विकासका दृष्टिले केन्द्रिय भाग मै रहेका छन् । यस्तो वर्ग/समूह तथा क्षेत्रको प्रकृति एउटै प्रकृति र एउटै किसिमका छैनन। तिनीहरू बीच ठुलो भिन्नता छ। यसर्थ यस गैडहवा गाउँपालिकामा समेत यी सवालहरूको व्यापक सान्र्दभिकता रहेको र विकास योजनाले यी विषयहरूलाई महत्व दिएर समेट्नु पर्ने देखिन्छ।

लैगिङ्ग समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका सन्दर्भमा सशक्तीकरणका लागि आवश्यक कार्यक्रम गर्ने, महिलाहरुलाई आय आर्जनका अवसरहरु सिर्जना गर्नसक्ने खालका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, योजना तर्जुमा प्रक्रिया लगायत पालिकाको गतिविधिहरुमा महिला, बालबालिका तथा लक्षित समूहको अर्थपूर्ण सहभागिता गराउदै लान सकिने सम्भावना देखिन्छ।

समस्या तथा चूनौति

पूर्णरुपमा महिलाहरु आर्थिक हिसाबले आत्मनिर्भर हुन नसक्नु, हिंसालाई बढावा दिने सामाजिक संरचना, सोच, मूल्य, मान्यता, प्रथा र परम्परा कायम रहनु जस्ता कारणले महिला तथा बालबालिकाहरु माथि घरेलु, यौनजन्य तथा लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा विद्यमान रहनु, दलित, लोपोन्मुख तथा जनजाति महिलाहरूको सामाजिक, आर्थिक, राजनितिक, शैक्षिक एवम् वैयक्तिक स्थिति कमजोर रहनु, महिला तथा वञ्चितीकरणमा परेका समूहको सहभागिता प्रायः औपचारिक प्रतिनिधित्वमा मात्र सीमित रहनु आदि प्रमुख समस्या छन् ।

यसैगरी महिलालाई आर्थिक तथा राजनीतिक सशक्तिकरण गर्नु, बाल अधिकार सम्बन्धि सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरी बाल अधिकारको कार्यान्वयन गर्नु यस क्षेत्रका प्रमुख चुनौती हुन् ।

लक्ष्य

महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपांगता भएका ब्यक्ति, यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यक लगायत लक्षित वर्गले मर्यादित जीवनयापन गरेका हुनेछन् ।

उद्देश्य

१. महिलाहरुको आय आर्जनको क्षमता बृद्धि भएको

२. महिलाहरुको नेतृत्व विकास भएको

३. बाल अधिकार प्रबर्द्धन भएको

४. लैङ्गिक हिंसा न्यूनीकरण भएको हुने

५. पालिकाको योजनाका सबै चरणहरुमा महिला लगायत लक्षितबर्गको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने

६. बालबालिका तथा किशोर किशोरीहरुको शारिरिक तथा बौद्धिक बिकासको लागि आवश्यक पूर्वाधारको विकास गर्ने

७. महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपांगता भएका ब्यक्तिहरु राज्यबाट पाउने सुविधाहरुबाट लाभान्वित भएको हुने

रणनीति

१. महिलालाई सकारात्मक विभेदमार्फत आर्थिक, सामाजिक विकासका सबै क्षेत्रमा अगाडि ल्याउने

२. जनजाती, दलित एवं सीमान्तकृत वर्गको सबै सामाजिक, आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्नता र प्रतिनिधित्व बढाउँदै लैजाने

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

बस्तुगत विवरण र कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरणमा उल्लिखित आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक र मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएकोछ :

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	२०८४।८५
ऐन, नियम र कार्यविधि निर्माण सम्बन्धी अभिमुखिकरण प्राप्त गर्ने लक्षित वर्ग	संख्या	१५	१५	२५	२५
लैगिक उत्तरदायी बजेट निर्माण	पटक	१	१	१	१
महिला तथा बालबालिका शाखामा कार्यरत कर्मचारीको लागि क्षमता विकास तालिम	पटक	१	१	२	२
सामाजिक सुरक्षामा आवद्दता संख्या	संख्या	४७७३	५२५०	५७७५	६३५३

श्रोत: आवधिक विकास योजना, प्रोफाइल

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा महिला, बालबालिका र लक्षित वर्ग उप-क्षेत्रको खर्च र सोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छ :

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण तथा अन्य
२०८२/८३	१४२३२	१२८०९	१४२३		२१६७	१११९५	८६९	
२०८३/८४	१५१६५	१३६४९	१५१७		२४१२	११७७४	९७९	
२०८४/८५	१६१७५	१४५५७	१६१७		२६८४	१२३८७	११०४	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको महिला, बालबालिका र लक्षित वर्ग उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

क्र.सं.	उपक्षेत्र/कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	सामाजिक परिचालन र सशक्तीकरण कार्यक्रम	सशक्तिकरणका लागि सामाजिक परिचालन	सालवसाली	२९६२२	सामाजिक परिचालन र सशक्तीकरण भएको
२	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण कार्यक्रम	कल्याणकारी सेवा उपलब्ध गर्ने	सालवसाली	१५९५०	ज्येष्ठ नागरिक, दलित, एकल महिला, बिधवा, पूर्ण तथा आंशिक आपंगता भएका व्यक्ति, दलित विपन्न, सडक बालबालिका र लोपोन्मुख जातिसमेत लाभान्वित हुनेछन्

श्रोत: आवधिक विकास योजना, बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

जोखिम तथा अनुमान

कार्यक्रममा प्राथमिकताका साथ बजेट विनियोजन र समयानुकुल नीतिगत परिमार्जन जस्ता विषयहरु सम्बोधन गर्दै जानुपर्ने देखिन्छ। सथै सम्बन्धित निकाय तथा संरचनाको क्षमता विकास तथा क्रियाशिलता नभएमा अपेक्षित नतिजा प्राप्त नहुने जोखिम रहन सक्दछ।

५.५ युवा तथा खेलकुद र कला

पृष्ठभूमि

नगरमा रहेका युवा जनशक्तिलाई सूचना प्रविधि (आईसीटी) र कृत्रिम बौद्धिकता (आर्टिफिसियल इन्टेलिजेन्स- एआई) जस्ता क्षेत्रसँग जोडेर आर्थिक विकास र सामाजिक रूपान्तरणको संवाहकका रूपमा स्थापित गर्ने अवसर नगरसँग रहेको देखिन्छ।

तसर्थ गैडहवा गाउँपालिकाले नगरलाई सिर्जनशील, स्मार्ट र समुन्नत नगरका रूपमा विकास गर्न युवा उद्यमीहरूलाई सूचना प्रविधिमैत्री उद्यमशीलता र व्यावसायिक खेलकुदप्रति आकर्षित गर्नु आवश्यक छ ।

समस्या तथा चूनौति

नगरको यूवा लक्षित नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन नसक्नु, यूवाहरुको विकासका लागि ठोस योजना नहुनु, यूवासम्बन्धी तथ्याङ्क अद्यावधिक हुन नसक्नु, खेलकुद विकासका लागि आवश्यक पूर्वाधार तथा खेल सामाग्रीको कमी हुनु, भएका पुर्वाधारहरु समय सापेक्ष आधुनिक र सुविधायुक्त नहुनु जस्ता समस्या हुन । साथै यूवाहरुमा वाह्य रोजगारीमा आकर्षण बढी हुनु, स्थानीय रुपमा स्वरोजगारका अवसरमा कमी तथा युवा पलायन, युवा वेरोजगारी बृद्धि हुनु र युवाहरुलाई रचनात्मक काममा लगाउन नसक्नु युवा तथा खेलकुद क्षेत्रका प्रमुख चूनौतिको रुपमा रहेका छन् ।

लक्ष्य

यूवाहरु नगरको दीर्घकालीन सोच प्राप्तीमा योगदान पुर्‍याउन सक्ने जनशक्तिको रुपमा विकास भएको र पालिकामा खेलकुदको विकास समेत भएको हुनेछ ।

उद्देश्य

१. यूवाहरुमा उद्यमशिलता, नेतृत्व, सीपयूक्त र दक्ष जनशक्तिका रुपमा विकास गर्ने
२. यूवाहरु सामाजिक तथा परोपकारी कार्यहरुमा संलग्न भएका हुनेछन् ।
३. गाउँपालिकामा खेलकुल गतिविधिहरु बृद्धि गर्ने
४. खेलकुलका लागि आवश्यक संस्थागत संरचना, जनशक्ति तथा सामाग्रहरुको व्यवस्था भएका हुनेछ्न ।

रणनीति

१. यूवाका लागि पालिका तहमा प्राविधिक सीप तथा ब्यवसायिक सीप विकासको अवसर र पहुँच सुनिश्चित गर्ने
२. परम्परागत धर्म, संस्कृति, लिपी आदिको विकासमा जोड दिने ।

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

आवधिक विकास योजना र कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरणमा उल्लिखित आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक र मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएकोछ :

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	२०८४।८५
संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि	संख्या	१	२	२	२
खेलकुल पूर्वाधार निमार्ण	स्थान	०	१	१	१
आयोजना हुने खेलकुद प्रतियोगिता बार्षिक	पटक	२	२	३	३

श्रोत: आवधिक विकास योजना, बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा युवा तथा खेलकुद र कला उप-क्षेत्रको खर्च र सोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छ :

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण तथा अन्य
२०८२/८३	३८७६	२३२५	१५५०		५९०	३०४९	२३७	
२०८३/८४	४१३०	२४७८	१६५२		६५७	३२०६	२६७	
२०८४/८५	४४०५	२६४३	१७६२		७३१	३३७३	३०१	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको युवा तथा खेलकुद र कला उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

क्र.सं.	उपक्षेत्र/कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	खेलकुद पूर्वाधार विकास र प्रवद्र्धन कार्यक्रम	खेल प्रतिभाको विकास गर्ने	सालबसाली	२४८२	न्यूनतम १ खेल पूर्वाधार विकास हुने
२	युवा स्वरोजगार तथा सिर्जनशीलता विकास कार्यक्रम	यूवालाई सिर्जनशील कार्यमा संलग्न गर्ने	सालबसाली	७४४६	५५ जना यूवा स्वरोजगार तर्फ उन्मुख
३	कला तथा संस्कृति संरक्षण र प्रवद्र्धन कार्यक्रम	कला प्रतिभाको विकास गर्ने	सालबसाली	२४८२	बार्षिक २ नविन कला प्रतियोगिताबाट नव यूवा प्रवेश

श्रोत: आवधिक विकास योजना, बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

जोखिम तथा अनुमान

युवा तथा खेलकुद र कला सम्बन्धी आवश्यक पूर्वाधारको विकास र खेलाडीलाई प्रोत्साहन हुन नसकेमा अपेक्षित उपलब्धि हासिल नहुने जोखिम रहन सक्छ।

परिच्छेद ६ : पूर्वाधार क्षेत्र

बस्ती विकास, आवास तथा भवन, सडक तथा यातायात, विद्युत् तथा वैकल्पिक ऊर्जा र सूचना, सञ्चार तथा प्रविधि जस्ता उप-क्षेत्रहरु यस परिच्छेद अन्तर्गत रहेका छन् जसमा उप-क्षेत्रहरुको समस्या तथा चूनौति, उद्देश्य, नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य, विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान, आयोजना तथा कार्यक्रम र पूर्वानुमान सहितको संक्षिप्त विवरण, जोखिम तथा अनुमान पक्षहरु समावेश गरिएको छ।

६.१ बस्ती विकास, आवास तथा भवन

पृष्ठभूमि

नगरवासीको व्यापक जनसहभागितामा स्वयम् पालिकाले आफ्नो वस्तुगत अवस्था अनुरूप आवास योजना निर्माण गर्ने अधिकार रहेकोले प्रत्येक वडामा रहेका खुल्ला क्षेत्रलाई सम्भाव्यता अध्ययन गरी व्यवस्थित आवास निर्माण गर्न सकिने, मौलिक प्रकृतिको वास्तुकलाको जगेर्ना गरी मौलिक पहिचान कायम गर्न आवास निर्माण अनुमति दिँदा विशेष प्रोत्साहन दिन सकिने, आवास क्षेत्रमा वृद्धाश्रम, धर्मशाला, ध्यानयोग केन्द्र, महिला सामुदायिक भवन स्थापना गर्न सकिने, वर्तमानमा बिस्तार भइरहेका बजार केन्द्रलाई आवास क्षेत्र अनुकूल हुने गरी विकास गर्न सकिने, बाढी र डुवान प्रतिरोधी (Flood Resistant) घरहरू निर्माण गरी नमुना बस्तीको रूपमा विकास गर्न सकिने सम्भावनाहरु रहेको छ।

समस्या तथा चूनौति

शहरी सेवा ब्यवस्थित गर्न आवश्यक पर्ने आधुनिक विधिमा आधारित घर नम्बर प्रणाली कायम गर्न सकिएको छैन। भवन निर्माण स्वीकृति प्रक्रिया तथा अभ्यासमा पालिकाले आवश्यक सुधार गर्दै आएको भए पनि कागजी प्रक्रियामा आधारित नक्सा पास प्रक्रियालाई विद्युतीय माध्यमद्वारा अगाडी बढाउन बाँकी रहेको छ। सडक, विद्युत, खानेपानी, ढल, फोहोर व्यवस्थापन, सञ्चार, नापी जस्ता पालिका अन्तर्गतका विभिन्न इकाई तथा बाह्य सेवा प्रदायक निकायसँग तालमेल मिलाई भवन निर्माण स्वीकृति प्रणाली एकीकृत गर्ने electronic building permit system लगायतका कार्यहरु कार्यान्वयनमा आउन सकेका छैनन्। वैज्ञानिक भू-उपयोगमा आधारित र आधारभूत शहरी मापदण्ड अनुकुल आवास व्यवस्थापन यस क्षेत्रका प्रमुख चुनौतीको रुपमा रहेका छन्

लक्ष्य

आवासको सुरक्षाको अवस्था र उत्थानशीलतामा सुधार भएको हुनेछ।

उद्देश्य

१. गाउँपालिका भित्र बन्ने भवनहरु भवनसंहिता अनुरुपका हुनेछन् ।

२. व्यवस्थित वस्ती विकास योजना निर्माण र कार्यान्वयन भएका हुनेछन् ।

रणनिति

१. शहरीकरणलाई थप व्यवस्थित बनाउन वस्ती विकास योजना तयार गर्ने र कार्यान्वयनमा लैजाने

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

पालिका प्रोफाइल, आवधिक विकास योजना र कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरणमा उल्लिखित आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक र मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएकोछः

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	२०८४।८५
भवन अनुमति नभएको भवन र संरचनाहरूलाई स्वीकृति प्रणालीको दायराभित्र ल्याउने कार्य (कच्ची घर समेत)	प्रतिशत	२४३०	२९१६	३४९९	४१९९
भूकम्प प्रतिरोधी प्रविधि र मापदण्ड अनुसार निर्माण भएका आवास घर	संख्या	११६	१२८	१४१	१५५
भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण दक्ष व्यक्ति	जना	०	१२	१८	२२
सुरक्षित वस्तीमा बसोबास गर्ने परिवार	प्रतिशत				
आधारभूत पूर्वाधारयुक्त व्यवस्थित बजार	स्थान	२	२	२	३

श्रोतः आवधिक विकास योजना, पालिका प्रोफाइल

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा बस्ती विकास, आवास तथा भवन उप-क्षेत्रको खर्च र सोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छ :

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण तथा
२०८२/८३	२३०६३	३४५९	१९६०४		३५१२	१८१४३	१४०९	
२०८३/८४	२४५७६	३६८६	२०८८९		३९०८	१९०८१	१५८७	
२०८४/८५	२६२१२	३९३२	२२२८०		४३४९	२००७४	१७९०	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको बस्ती विकास, आवास तथा भवन उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

क्र.सं.	उपक्षेत्र/ कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	जग्गा तथा बस्ती विकास र संरक्षण कार्यक्रम	भवन मापदण्ड बमोजिम निर्माण हुने	आव ०८२।८३ देखि ०८४।८५ सम्म	११०७८	सार्वजनिक जग्गामा
२	भवन मापदण्ड तथा सुरक्षित आवास कार्यक्रम	भवन मापदण्ड बमोजिम निर्माण हुने	सालबसाली	१८४६३	आवास, भवन तथा शहरी विकास सम्बन्धी सेवा सुचारु हुनेछ

३	अन्य सार्वजनिक पूर्वाधार निर्माण कार्यक्रम	भवन मापदण्ड बमोजिम निर्माण हुने	आव ०८२।८३ देखि ०८४।८५ सम्म	३६९२५	आवास, भवन तथा शहरी विकास सम्बन्धी सेवा सुचारु हुनेछ
४	दक्षजनशक्तिहरूको क्षमता विकास कार्यक्रम	पूर्वाधारमा कार्यगर्ने जनशक्तिहरुलाई दक्ष बनाउने	भवन मापदण्ड बमोजिम निर्माण हुने	७३८५	थप ३० जना दक्ष जनशक्ति तयार गर्ने

श्रोत: आवधिक विकास योजना, बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम गत

जोखिम तथा अनुमान

भूउपयोग, आवास, बस्ती विकास तथा भवन निर्माण सम्बन्धी मापदण्ड तयार सहित परिपालनामा अभिवृद्धि हुनेछ। भूस्वरुपमा परिवर्तन र शहरीकरणका कारण वातावरणीय ह्रासमा वृद्धि भई नगर क्षेत्रको सुन्तरता, हरियाली र स्वच्छतामा ह्रास आउने जोखिम रहेको छ।

६.२ सडक तथा यातायात

पृष्ठभूमि

सडक सञ्जाल राम्रो रहेता पनि अझै केहि प्रतिशत घर र केही टोल सडक सञ्जालको प्रत्यक्ष सम्पर्कबाट बाहिर रहेका छन। अधिकांश सडक ग्रावेल वा कच्ची अवस्थामा रहेको तथा स्थानीय बस सेवा सञ्चालन नभएकोले कतिपय नगरवासीले यातायातको समस्या महशुस गरेका छन् । सडकमा सडकपेटी, लेन, नाला, कल्भर्ट आदि व्यवस्थापनका अधिकांश कार्य बाँकी रहेको छ। नालाको पानीको प्रभावकारी व्यवस्थापन हुन नसक्दा वर्षाको समयमा यातायात सञ्चालनमा यसबाट पनि नकारात्मक प्रभाव पर्ने गरेको छ।साझा अधिकारमा रहेका दुविधालाई संघीय वा प्रदेश कानुनले प्रष्ट नपारिसकेको सन्दर्भमा संविधान र संघीय कानुन अनुकुलको सडक र

सार्वजनिक यातायात सम्बन्धी स्थानीय ऐन, नियमावली तथा निर्देशिका बनाई सोको कार्यान्वयन गर्ने चुनौती यस गाउँपालिकालाई छ।

समस्या तथा चूनौति

सडक तथा यातायातका क्षेत्रमा पर्याप्त बजेटको कमि हुनु, स्पष्ट मापदण्डका आधारमा सडक निर्माण तथा विस्तार नुहुनु, मापदण्डको पालना गर्न नसक्नु, गुणस्तरीय निर्माण सामग्रीको प्रयोगमा कमि हुनु, सडकलाई जोड्ने पक्कि पुल, कजवे, कल्भर्ट नहुनु, प्राविधिक कर्मचारीको कमि हुदा गुणस्तरीय कार्य हुन नसक्नु, सडक प्रति स्थानीयको अपनत्व विकास हुन् नसकेको, बनेका सबै सडकको लागतकट्टा नभएको, सडक उपभोक्ता समितिलाई निर्माण पछिको मर्मत सम्भारको कार्यमा जिम्मेवार बनाउन नसकिएको, उपभोक्ता समितिमा प्राविधिक ज्ञानको कमि रहेको, सडक पूर्वाधारको (नाली, ग्याबिन वाल, Signage आदि) स्तरोन्नति नभएको, कारण खोलाले सडक कटान गरेको, मर्मत सम्भारको लागि बजेटको व्यवस्था गर्न नसक्नु, सबै क्षेत्र सार्वजनिक यातायात संचालन हुन नसकेको, अनुगमन मुल्यांकन प्रक्रियामा मात्र सिमित रहेको जस्ता समस्या रहेका छन्।

लक्ष्य

गाउँपालिकामा गुणस्तरीय सडक सञ्जालको विस्तार भएको हुने।

गाउँपालिका भित्र ढलको सुविधा विस्तार भएको हुने।

उद्देश्य

१. सडकको परिमाण र गुणस्तरमा सुधार भएको हुनेछ।

२. सडकको नियमित मर्मत सम्भार गरिने।

३. ढल प्रणालीको विस्तार भएको हुने।

४. भएका ढलहरुको नियमित मर्मत सम्भार भएको हुनेछ।

रणनिति

१. पालिका भित्र सडक यातायातको विकासको उच्च प्राथमिकताको साथ अघि बढाइने ।

२. गाउँपालिका भित्र रहेका सडक लगायत सार्वजनिक संरचनाहरुको मापदण्ड तयार गर्ने र प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने

३. यातायात व्यवस्थापनको नियमित अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउने

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

आवधिक विकास योजना र कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरणमा उल्लिखित आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक र मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएकोछः

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	२०८४।८५
स्थानीय सडक (कालोपत्रे)	मि.	६८७५.२०	७५६२.७०	८३१९.००	९१५०.९०
स्थानीय सडक (खण्डास्मित)	मि.	६०५२.४०	६६५७.६०	७३२३.४०	८०५५.७०
स्थानीय सडक (धुले)	मि.	११८.५०	१३०.४०	१४३.४०	१५७.७०
३० मिनेटको दुरीमा यातायातमा पहुँच भएका जनसंख्या	प्रतिशत	८८	८८	९०	९१

श्रोत: प्रोफाइल, बार्षिक प्रगती प्रतिवेदन

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा सडक तथा यातायात उप-क्षेत्रको खर्च र स्रोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छः

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण
२०८२/८३	१२८४०४	१२८४०	११५५६४		१९५५३	१०१००९	७८४२	
२०८३/८४	१३६८२४	१३६८२	१२३१४२		२१७५८	१०६२३३	८८३३	
२०८४/८५	१४५९३५	१४५९४	१३१३४२		२४२१३	१११७५९	९९६३	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको सडक तथा यातायात उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

क्र.सं.	उपक्षेत्र/कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	सडक, पुल तथा ढल निर्माण कार्यक्रम	सडक निर्माण भएको हुने	आव ०८२।८३ देखि ०८४।८५ सम्म	२६७२५६	२१४० मी सडक निर्माण भएको
२	सडक, पुल तथा ढल मर्मत संभार कार्यक्रम	नियमित मर्मत भै रहेको हुने	आव ०८२।८३ देखि ०८४।८५ सम्म	१४३९०७	गुणस्तरीय, सुरक्षित, वातावरण मैत्री यातायात व्यवस्थित हुनेछ।

जोखिम तथा अनुमान

सडक निर्माण तथा स्तरोन्नतीमा अन्तर सरकार सहकार्यमा वृद्धि भएको हुनेछ। उपभोक्ता समिती तथा सबन्धित सरोकारवालाको सक्रिय सहभागितामा आयोजना व्यवस्थापन गर्न नसकिएमा अपेक्षित नतिजा हासिल हुने जोखिम रहन सक्छ।

६.३ विद्युत् तथा वैकल्पिक ऊर्जा

पृष्ठभूमि

गैडहवा गाउँपालिका उर्जाको सन्दर्भमा हेर्दा ९६.२५ प्रतिशत घर परिवार विद्युत सञ्जालसंग आवद्ध भईसकेका छन् । यसै गरि पालिकाको सम्पूर्ण क्षेत्रमा विद्युतीकरण भईसकेकोले विद्युतमा गर्नुपर्ने लगानी अन्यत्र लगानी गर्न सकिने सम्भावना रहेको छ। गाउँपालिका क्षेत्र भित्र नवीकरणीय उर्जा प्रविधि जडान वायोग्याँस, विद्युतीय चुलोको प्रयोगमा जोड, सौर्य उर्जा यसै गरि गैडहवा गाउँपालिकाको अभियानका रुपमा रहेको उज्यालो वडा अभियान अन्तरगत सडक बत्ती व्यवस्थापन गर्न सक्ने सम्भावना रहेको देखिन्छ।

समस्या तथा चूनौति

गैडहवा गाउँपालिकाको अबको आवश्यकता सुरक्षित र दिगो विद्युत आपूर्ति रहेको छ। अव्यस्थित ढंगले प्रसारण गरिएको विद्युतका तारहरुले जोखिम बढाएको मात्र होइन शहरको सुन्दरतालाई पनि बिगारेको छ । विद्युतको सन्दर्भमा बैकल्पिक विधी प्रयोग गरी विद्युत लाइन प्रसारण गर्नु रहेको देखिन्छ । पालिकाका सबै क्षेत्रमा पर्याप्त क्षमताको विद्युत पहुँच विस्तार गर्नु, लोडसेडिङ बिना विद्युत आपूर्ति नियमित गर्नु यस क्षेत्रका मुख्य चुनौतिका रुपमा रहेका छन् ।

लक्ष्य

गाउँपालिका भित्र सुरक्षित र सफा उर्जाको प्रयोगमा वृद्धि भएको हुने ।

उद्देश्य

१. विद्युत प्रसारण प्रणाली सुरक्षित र भरपर्दो भएको हुने ।

२ ऊर्जा व्यवस्थापनलाई दिगो र भरपर्दो बनाउने

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

आवधिक विकास योजना र कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरणमा उल्लिखित आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक र मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएकोछः

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	२०८४।८५
एलपी ग्याँस	प्रतिशत	३६.४०	४०.००	४४.००	४८.४०
काठ दाउरा	प्रतिशत	५४.२०	४९.३०	४४.८०	४०.७०
सोलार प्रणाली सहित विद्युत सेवा पुगेका घरपरिवार	प्रतिशत	१.२०	१.३०	१.४०	१.५०
बायो ग्यास	प्रतिशत	०.४०	०.४०	०.४०	०.४०

श्रोतः प्रोफाइल, आवधिक विकास योजना र बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा विद्युत् तथा वैकल्पिक ऊर्जा उप-क्षेत्रको खर्च र सोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छः

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण
२०८२/८३	६६०८	१३२२	५२८६		१००६	५१९८	४०४	
२०८३/८४	७०४१	१४०८	५६३३		११२०	५४६७	४५५	
२०८४/८५	७५१०	१५०२	६००८		१२४६	५७५१	५१३	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको विद्युत् तथा वैकल्पिक ऊर्जा उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

क्र.सं.	उपक्षेत्र/कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	विद्युतीकरण कार्यक्रम	सबै वडाका पोलहरुमा बत्ती जडान भएको हुने	सालबसाली	७४०५	९ वटै वडाहरुका पोलमा बत्ती जडान भएको हुनेछ।
२	वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	सबै वडाका पोलहरुमा बत्ती जडान भएको हुने	सालबसाली	१३७५३	९ वटै वडाहरुका पोलमा बत्ती जडान भएको हुनेछ।

श्रोत: आवधिक विकास योजना, बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

जोखिम तथा अनुमान

उज्यालो वडा अभियानलाई सफल पार्नका लागि नगरवासी, सरोकारवाला निकायसँग प्रभावकारी समन्वय हुन सके मात्र विद्युत सेवामा पहुँच सम्बन्धी लक्ष्य हासिल हुनेछ। सो हुन नसकेमा योजनाको लक्ष्य तथा उद्देश्य प्राप्त नहुने जोखिम रहन सक्छ।

६.४ विज्ञान, सूचना, सञ्चार तथा प्रविधि

पृष्ठभूमि

गैडहवा गाउँपालिका विज्ञान, सूचना, सञ्चार तथा प्रविधि सञ्जालमा आवद्ध भईसकेको अवस्थाले सूचना प्रविधिमा आधारित शासन प्रणाली लागु गर्न र सूचना प्रविधिको प्रयोग शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशु, राजश्व संकलन, सूचना प्रदान आदिमा प्रयोग गर्न सकिने सम्भावना रहेको छ । आर्थिक विकास तथा E-Governance का लागि सूचना तथा संचारको विकास पनि अत्यावश्यक भएका कारण यस पालिकामा सूचना तथा सञ्चारको विकासका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरू गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ ।

समस्या तथा चूनौति

नेपालको संविधानले सूचना तथा सञ्चार सम्बन्धी हकलाई मौलिक हकको रूपमा उल्लेख गरेको छ। अधिकांश स्थानमा राष्ट्रिय संचार माध्यम जी.एस.एम (एन.टी.सी, एन.सेल) को टावर चालु अवस्थामा रहेका भए पनि कमजोर नेटवर्क कभरेज रहेको छ। यद्यपि सामान्य हुरी बतास र वर्षा हुँदाको समयमा network coverage कमजोर रहेको छ । साथै हाल रहेको इन्टरनेट प्रविधिको विस्तार र गुणस्तर सुधार गर्नु जरुरी छ।

पर्याप्त मात्रामा अनलाईन प्रोटलहरुको विकास भई नसकेकाले घरबाटै नागरिकले सेवा सुविधा लिन पाएका छैनन् । टेलिफोन तथा मोबाइलमा Network coverage चुस्त र दुरुस्त बनाउन आवश्यक स्थानमा टावरहरू विस्तार गर्न पहल गर्नुपर्ने, विद्यालय तथा सार्वजनिक स्थानहरूमा आवश्यकता पहिचान गरी इन्टरनेट सुविधा विस्तार गरी निःशुल्क वाईफाईको व्यवस्था गर्नुपर्ने साथै समग्र पालिकामै सञ्चार क्षेत्रको क्षमता अभिवृद्धि गर्नु जस्ता विषयहरु चुनौतिका रुपमा रहेका छन

लक्ष्य

सञ्चार सेवा समसामयिक, गुणस्तरीय,, भरपर्दो र सर्वसुलभ हुने ।

उद्देश्य

१. आवश्यकता अनुसारका क्षमता भएका उपकरणहरुको प्रयोग भएको हुने ।

२. संचार उपकरणको नियमित मर्मत संभार भएको

रणनिति

१. विज्ञान, सूचना र प्रविधिलाई एकीकृत रुपमा विकास गर्ने व्यवस्था मिलाइने ।

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

आवधिक विकास योजना र कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरणमा उल्लिखित आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक र मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएकोछः

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	२०८४।८५
इन्टरनेट सेवा उपलब्ध घर परिवार	प्रतिशत	७२.३८	७२.३८	७९.६२	८७.५८
मोबाइल प्रयोगकर्ता	प्रतिशत	८१	९०	९९	१०८
सञ्चारका कुनै पनि साधन प्रयोग नगर्ने घरपरिवार	प्रतिशत	३.२२	३	१	१
गाउँपालिकामा सञ्चालित सफ्टवेयर र सूचना व्यवस्थापन प्रणाली	संख्या	८	८	१०	१०

श्रोत: आवधिक विकास योजना, बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा विज्ञान, सूचना, सञ्चार तथा प्रविधि उप-क्षेत्रको खर्च र सोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छ :

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण
२०८२/८३	४५७५	४५७	४११७		६९७	३५९९	२७९	
२०८३/८४	४८७४	४८७	४३८७		७७५	३७८५	३१५	
२०८४/८५	५१९९	५२०	४६७९		८६३	३९८२	३५५	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको विज्ञान, सूचना, सञ्चार तथा प्रविधि उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

क्र.सं.	उपक्षेत्र/कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रवद्र्धन कार्यक्रम	सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रवर्द्धन	आव ०८२।८३ देखि ०८४।८५ सम्म	१०२५४	पालिका परिसर CCTV क्यामेरा स्तरीकरण, पालिकामा विद्युत ब्याकअप, हेल्प कक्ष स्तरीकरण तथा ब्यवस्थापन भएको हुनेछ।

क्र.सं.	उपक्षेत्र/कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
२	प्रकाशन, प्रसारण र मिडिया कार्यक्रम	पालिका गतिविधी प्रकाशन	आव ०८२।८३ देखि ०८४।८५ सम्म	४३९४	ICT system को अडिट र गाउँपालिकाको न्युजडेक्समा स्तरीकरण भएको हुने ।

श्रोत: आवधिक विकास योजना र बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

जोखिम तथा अनुमान

बजेटको सुनिश्चिता, दक्ष मानव संशाधन, उपलब्ध प्रविधिको उपयोग भएमा र महामारी तथा अन्य अवस्था नभएमा उल्लिखित उपलब्धि हासिल हुनेछ। सो हुन नसकेमा योजनाको लक्ष्य तथा उद्देश्य प्राप्त नहुने जोखिम रहन सक्छ।

परिच्छेद ७ : वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्र

वन, पार्क, हरियाली, भूसंरक्षण र नदी नियन्त्रण, वातावरण तथा फाहोरमैला व्यवस्थापन र विपद जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन जस्ता उप-क्षेत्रहरु यस परिच्छेद अन्तर्गत रहेका छन् जसमा उप-क्षेत्रहरुको समस्या तथा चूनौति, उद्देश्य, नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य, विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान, आयोजना तथा कार्यक्रम र पूर्वानुमान सहित संक्षिप्त विवरण, जोखिम तथा अनुमान पक्षहरु समावेश गरिएको छ।

७.१ वन, पार्क, हरियाली, भूसंरक्षण र नदी नियन्त्रण

पृष्ठभूमि

गैडहवा गाउँपालिकाको कुल ९६.६९ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफल मध्ये करिब ९.२५ वर्ग कि.मि. अर्थात् करिब ९.५७ प्रतिशत भूभागमा वन क्षेत्र रहेको छ। जसमा विष्णुपुरा र सूर्यपुरामा गरि ८ सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति मार्फत संरक्षण तथा उपभोग हुदै आइरहेको छ। उक्त क्षेत्रमा पार्क तथा मनोरन्जन स्थलहरुका लागि उपयुक्त सार्वजनिक जमिनको सम्भावना रहेको, जैविक विविधताको दृष्टिकोषले समेत यस पालिकाले प्रकृति संरक्षणका लागि अनुसन्धानमूलक क्रियाकलापहरु समानान्तर रुपमा अगाडी बढाउन सकिने सम्भावना रहेका छ। साथै वनमा आधारित उद्यमको उत्पादनका लागि भैरहवा, बुटवल जारको उपलब्धता समेत यस पालिकाको प्रमुख सम्भावना रहेका छन्।

समस्या तथा चूनौति

वस्ती विकास र शहरीकरणको कारण खुला क्षेत्र एवम् वन क्षेत्र अतिक्रमित हुदै जानु, वन तथा जैविक विविधता सम्बन्धी विस्तुत अभिलेखको कमी, भूमि तथा जलाधार क्षेत्रको वैज्ञानिक तथा दिगो संरक्षणको स्पष्ट खाकाको कमी, पालिकामा जलाधार व्यवस्थापन योजनाको अभाव जस्ता

समस्याका कारण वनमा पाइने लोपोन्मुख अवस्थामा रहेका वनस्पति र वन्यजन्तुको संरक्षणका लागि विशेष कार्यक्रम लागू गरि विविधताको संरक्षणगर्नु मुख्य चुनौती रहेका छन् ।

लक्ष्य

वनको हैसियत तथा शहरी क्षेत्रको हरियालीमा वृद्धि र वातावरणीय स्वच्छतामा दीगो सुधार भएको हुनेछ

उद्देश्य

१. सडक किनार, घरजग्गा तथा सार्वजनिक खाली जमिनमा हरियाली वृद्धि हुनुका साथै वन क्षेत्रको संरक्षण भएको हुने

२. नदी तथा पोखरीहरुको संरक्षण, प्रवर्द्धन, सफाई तथा पुथा पुनर्स्थापना भएको हुने

रणनीति

१. वनक्षेत्रको दीगो व्यवस्थापनका माध्यमबाट वनको संरक्षण तथा गुणस्तर वृद्धि गरी सन्तुलित आर्थिक, सामाजिक तथा वातावरणीय भालको सुनिश्चित गर्ने

२. गैरकाष्ठ वन पैदावारको उत्पादन तथा व्यवस्थापन सुधार गरी आयआर्जनको स्रोतको रुपमा विकास गर्ने

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

आवधिक विकास योजना र कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरणमा उल्लिखित आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक र मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएकोछः

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	२०८४।८५
वन क्षेत्र	प्रतिशत	९.६३	९.६३	९.८३	१०.००
सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति	वटा	८	८	८	९

श्रोत: आवधिक विकास योजना, गाँउ प्रोफाइल,

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा वन, पार्क, हरियाली, भूसंरक्षण र नदी नियन्त्रण उप-क्षेत्रको खर्च र सोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छ :

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
	कुल	चालु	पूँजीगत	वित्तीय	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण
२०८२/८३	२४७८	९९१	१४८७		३७७	१९४९	१५१	
२०८३/८४	२६४०	१०५६	१५८४		४२०	२०५०	१७०	
२०८४/८५	२८१६	११२६	१६९०		४६७	२१५७	१९२	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको वन, पार्क, हरियाली, भूसंरक्षण र नदी नियन्त्रण उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

क्र.सं.	उपक्षेत्र/कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	वन तथा हरियाली प्रवद्र्धन कार्यक्रम	हरियाली प्रवर्द्धन गर्ने	आव ०८२।८३ देखि ०८४।८५ सम्म	२७७७	Clean and Green साथ सौन्दर्यकरण तथा संरक्षण भएका हुनेछन् ।
२	जैविक विविधता संरक्षण कार्यक्रम	जैविक विविधता संरक्षण गर्ने	आव ०८२।८३ देखि ०८४।८५ सम्म	७९३	बोटविरुवा काँटछाँट तथा वृक्षारोपण तथा संरक्षण भएको हुनेछ ।
३	वनमा आधारित आयमूलक तथा गैरकाष्ठ वन पैदावर प्रवद्र्धन कार्यक्रम	वनमा आधारित उद्यम तयार हुने	सालबसाली	२७७७	८ सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरुलाई वनमा आधारित आयमूलक क्रियाकलापमा सक्रिय गर्ने ।
४	भू तथा जलाधार संरक्षण कार्यक्रम	जैविक विविधता संरक्षण गर्ने	आव ०८२।८३ देखि ०८४।८५ सम्म	१५८७	बोटविरुवा काँटछाँट तथा वृक्षारोपण तथा संरक्षण भएको हुनेछ ।

श्रोत: आवधिक विकास योजना, बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

जोखिम तथा अनुमान

समुदाय र सरोकारवालाहरुको सहभागितामा यस क्षेत्रमा श्रोत साधनको लगानीमा प्राथमिकता प्राप्त भएमा अपेक्षित उपलब्धि हासिल हुने अनुमान गरिएको छ। जलवायु परिवर्तनको असर, स्रोतको अनियन्त्रित दोहन र उत्खनन तथा अनियन्त्रित निर्माण जस्ता जोखिम पक्षहरु रहेका छन् ।

७.२ वातावरण तथा फाहोरमैला व्यवस्थापन

पृष्ठभूमि

गाउँपालिकाले नगरक्षेत्रको वातावरण मुख्यतय सरसफाईका लागि फोहोर मैला संकलन गर्ने वाहेक अरु काम गर्न सकेको छैन। गाउँपालिकाले बजार क्षेत्रको फोहोर मैला संकलनका लागि १ वटा साधनद्धारा संकलन गरिरहेको अवस्था रहन्छ । यस पालिकामा वसोवास गर्ने अधिकांस घरपरिवारले घरवाट निस्कने फोहोर निश्चत स्थानमा फाल्ने गरेको पाइन्छ। यसका अलावा केही घरपरिवारले खोला, कूलोमा फाल्ने गरेको पाइएकोछ भने केही घरपरिवारले घरवाट निस्कने फोहोरलाई कम्पोष्ट मल वनाउने गरेका छन। तसर्थ, पालिकामा व्यवस्थित शहरी विकास योजना निर्माण र त्यसको पूर्ण कार्यान्वयन गर्नुपर्ने आवश्यकता र सम्भावना देखिन्छ।

समस्या तथा चूनौति

गैडहवा गाउँपालिकामा फोहर व्यवस्थापनको ठोस योजना नबन्दा विशेष गरी बजार क्षेत्रमा दीर्घकालीन हिसाबले जटिलता सिर्जना हुन सक्ने, फोहरको उचित व्यवस्थापन नहुँदा प्रदुषण वृद्धि भई विभिन्न सरुवा रोगको संक्रमण हुन सक्ने, सामुदायिक तथा व्यक्तिगत स्वास्थ्य जोखिममा पर्न सक्ने, फोहरका कारण पालिकाको सौन्दर्यमा असर पर्न सक्ने, छरिएका बस्तीहरू भएकाले एकीकृत फोहर व्यवस्थापन गर्न जटिल र पर्याप्त बजेट तथा ठोस योजनाको अभाव जस्ता विषयवस्तु समस्या तथा चुनौतिका रुपमा रहेका छन।

लक्ष्य

फोहर संकलन, प्रशोधन, विसर्जन, र पुनःप्रयोगको योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने

उद्देश्य

१. समुदायमा फोहर विसर्जनका प्रभावकारी विधिहरूको बारेमा जनचेतना फैलाउने

२. फोहर वर्गीकरण गर्ने, कम्पोष्ट मल बनाउन र पुनर्प्रयोग गर्न तालिम प्रदान गरी प्रेरित गर्ने

३. जल, जमिन, वायु र ध्वनी प्रदूषण नियन्त्रण गर्ने

४ सम्पूर्ण पूर्वाधार विकास क्रियाकलापहरूलाई दिगो र वातावरण मैत्री बनाउने ।

रणनीति

१. फोहरमैला व्यवस्थापन सार्वजनिक नीजि साझेदारी (PPP) को अवधारणा अनुसार गरिने ।

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

आवधिक विकास योजना र कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरणमा उल्लिखित आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक र मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएकोछ :

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	२०८४।८५
फोहोर संकलन साधन	संख्या	१	१	२	२
फोहर थुपार्ने ठाउँमा÷ क्यानमा	प्रतिशत				
आधुनिक सरसफाइ सुविधा प्रयोग गर्ने घरपरिवार	प्रतिशत	२४.३०	२६.७०	२९.४०	३२.३०
एक घर एक विरुवा संरक्षण	संख्या				

श्रोत: आवधिक विकास योजना, प्रोफाइल

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा वातावरण तथा फाहोरमैला व्यवस्थापन उप-क्षेत्रको खर्च र सोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छ :

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
	कुल	चालु	पूँजीगत	वित्तीय	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण
२०८२/८३	१७७९	१२४५	५३४		२७१	१३९९	१०९	
२०८३/८४	१८९६	१३२७	५६९		३०१	१४७२	१२२	
२०८४/८५	२०२२	१४१५	६०७		३३५	१५४८	१३८	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको वातावरण तथा फाहोरमैला व्यवस्थापन उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छः

क्र.सं.	उपक्षेत्र/कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	वातावरण व्यवस्थापन कार्यक्रम	वातावरण सम्बन्धी जनचेतना मूलक कार्यक्रम	सालबसाली	१९९४	वातावरण व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतना सहित पालिका बासी सक्रिय रहेका हुनेछन् ।
२	फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यक्रम	फोहोरमैला व्यवस्थापन हुने	निरन्तर	३७०३	५५ प्रतिशत घरपरिवार आधुनिक

					सरसफाईको मापडण्ड प्रयोग गरेका हुनेछन् ।

श्रोत: आवधिक विकास योजना, बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

जोखिम तथा अनुमान

बजेटको सुनिश्चिता, उपलब्ध प्रविधिको उपयोग र जन सहभागिता भएमा उल्लिखित उपलब्धि हासिल हुनेछ । सो हुन नसकेमा योजनाको लक्ष्य तथा उद्देश्य प्राप्त नहुने जोखिम रहन सक्छ ।

७.३ विपद जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलता

पृष्ठभूमि

गैडहवा गाउँपालिकामा विभिन्न गैर सरकारी संघ संस्थाहरुको कार्यक्रम र उपस्थिती, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनबारे सचेत नागरिकहरु, पालिकामा विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना, पालिकाका विभिन्न स्थानहरुमा आपत्कालिन उद्दार सामाग्रीहरुको भण्डारण, 'एक घर एक रुख कार्यक्रम' लागू गरी हराभरा बनाउन सकिने साथै वातावरण प्रदूषण घटाउन मद्दत पुग्ने, जलस्रोतको उच्चतम प्रयोग गरी कृषि, उद्योग, पर्यटनको विकास गरि जोखिम न्युनिकरण गर्न सकिने र पानीका मुहानहरुमा वृक्षारोपण गरी जलसम्पदाको संरक्षण गर्न सकिने सम्भावना र अवसर रहेका छन् ।

समस्या तथा चूनौति

सुकुम्वासी समस्याले सार्वजनिक जमिन तथा साविकका जग्गावालाबाट खोला तथा सडकमा अतिक्रमण गैडहवा गाउँपालिकामा यस सम्बन्धी प्राविधिक जनशक्तिको अभाव र सोको व्यवस्थापन, वातावरण संरक्षण गर्न नसके प्राकृतिक विपद्को उच्च जोखिम रहने, पानीका मुहान सुक्न सक्ने जस्ता समस्या तथा चुनौतीहरु रहेका छन् ।

लक्ष्य

जलवायु विषमता तथा विपद्जन्य घटनाहरुबाट हुने जनधन र पर्यावरणीय क्षति, नोक्सानीमा कमी आएको हुनेछ।

उद्देश्य

१. जलवायु परिवर्तनको जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धमा पालिकाको संस्थागत क्षमता विकास गर्ने

२. पालिका भित्र विपद् व्वस्थापनमा तालिम प्राप्त जनशक्तिमा संख्यात्मक र गुणात्मक वृद्दि भएको हुने

३. विपद् पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनीकरणमा बृद्धि भइको हुने

रणनीति

१. समुदाय तथा सरोकारवालाहरुसंगको साझेदारी तथा सहकार्यमा विपद् व्यवस्थापन कार्यलाई व्यवस्थित गरिनेछ।

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

आवधिक विकास योजना र कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरणमा उल्लिखित आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक र मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएकोछः

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	२०८४।८५
सुरक्षित, व्यवस्थित आवास क्षेत्र÷वस्ती	संख्या				
विपद् व्यवस्थापन कोष रकम (बार्षिक)	रु. हजारमा	२०००	२०००	२०००	२०००
स्थानीय विपद व्यवस्थित सूचना केन्द्रवाट ज्ञान तथा सिकाई प्राप्त गर्ने व्यक्ति	जना	२०	२०	२५	३०
नदि कटान र डुवानबाट प्रभावित क्षेत्र	Ropani	१०	१०		

श्रोत: आवधिक विकास योजना, नगर प्रोफाइल

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा विपद जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलता उप-क्षेत्रको खर्च र सोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छ :

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण
२०८२/८३	२७९६	१९५७	८३९		४२६	२१९९	१७१	
२०८३/८४	२९७९	२०८५	८९४		४७४	२३१३	१९२	
२०८४/८५	३१७७	२२२४	९५३		५२७	२४३३	२१७	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको विपद जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलता उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

क्र.सं.	उपक्षेत्र/कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यक्रम	जलवायूको असर न्यूनिकरण हुने	सालवसाली	१३४३	जलवायू परिवर्तनको असर सम्बान्धी जनचेतना सहित सहभागिता मूलक ५ समुह निर्माण हुने
२	विपद जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन कार्यक्रम	पहिरो नियन्त्रण गर्ने	सालवसाली	७६०९	विपद् न्यूनीकरण र व्यवस्थापनमा पालिका सक्रिय रहने ।

श्रोत: आवधिक विकास योजना र बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

जोखिम तथा अनुमान

सम्बन्धी निकायहरुसंग भएको छलफलबाट प्राप्त कार्यक्रम तथा सूचकहरुमा आधारित नियमित कार्यक्रम संचालन गरि लिइएको लक्ष्य अनुरूप कार्यक्रम संचालन तर्फ उन्मुख हुनुपर्ने देखिन्छ । उक्त कार्यहरू नभएमा अपेक्षित उपलव्धि हासिल नहुने जोखिम रहन्छ ।

परिच्छेद ८ : संस्थागत विकास र सुशासन क्षेत्र

संगठन तथा सेवा प्रवाह उप-क्षेत्र यस परिच्छेद अन्तर्गत रहेको छ, जसमा उप-क्षेत्रहरुको समस्या तथा चूनौति, उद्देश्य, नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य, विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान, आयोजना तथा कार्यक्रम र पूर्वानुमान सहित संक्षिप्त विवरण, जोखिम तथा अनुमान पक्षहरु समावेश गरिएको छ।

८.१ संगठन तथा सेवा प्रवाह

पृष्ठभूमि

संविधानको अनुसूची ८ को एकल अधिकार क्षेत्र र अनुसूची ९ को साझा अधिकार क्षेत्र अन्तर्गत विषयहरु मध्ये ४१ कानून बनाएकोमा ऐन ११ वटा, नियमावली ११ वटा, निर्देशिका २ वटा, कार्यविधि १५ वटा, मापडण्ड २ विषय क्षेत्रमा कार्यविधि, निर्देशिका तथा मापदण्ड तर्जुमा तथा प्रकाशन भएको देखिन्छ। संविधान तथा प्रचलित कानून अनुसार गाउँ सभाबाट न्यायिक समिति, विद्यायन समिति, लेखा समिति र कार्यपालिकाबाट विषयगत समितिहरु गठन भई तत्सम्बन्धी विषयमा क्रियाशिल हुन प्रयासरत रहेका छन्।

वास्तविक रूपमा असल शासनको स्थापना गरी जनतामा यसको प्रत्याभूती गराउन सकेमात्र जनस्तरमा सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता रहन्छ । सार्वजनिक प्रसासनलाई उत्पादनशिल, छिटोछरितो, मितब्यायी, सेवामुखी, पारदर्शी, अग्रसरता लिने र उत्तरदायित्व बहन गर्ने प्रभावकारी संगठनको रूपमा विकास गर्न जरुरी छ। राज्यले लिएको नीतिअनुरूप असल शासनका प्रमुख आयामहरू जस्तै पारदर्शिता, निष्पक्षता, भ्रष्टाचारमुक्त, जनउत्तरदायी , शासन, शुलभता र सहजताको स्वस्थ विकास र सुनिश्चितता गर्न सकेको खण्डमा सङ्घीय संविधानको मर्मअनुरूप हाल अपनाइएको संघियताको महत्व थप उजागर हुने देखिन्छ । गैडहवा गाउँपालिकाले कार्यालयहरूमा नागरिक वडापत्रको व्यवस्था, इन्टरनेट नेटवर्किङ मार्फत वडालाई पालिका केन्द्रसँग जोड्ने कार्य, कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूको क्षमता अभिवृद्धि तालिम, नागरिक भेला,

सार्वजनिक सुनुवाइ, सामाजिक परीक्षण, अनुगमन तथा नियन्त्रण कार्यप्रणालीलाई अझ चुस्त, र व्यवस्थित तथा पारदर्शी बनाउनु आवश्यक रहेको छ।

समस्या तथा चूनौति

गैडहवा गाउँपालिकाको राजस्व संकलनको सम्भावना प्रचुर रहे तापनि प्रभावकारी प्रविधिमैत्री राजस्व संकलन व्यवस्था, कर्मचारीको अभाव जस्ता कारणले गर्दा सम्भावनाको न्युन राजस्व मात्र संकलन हुनु समस्या रहेको छ। यसै करदाताहरूलाई कर तिर्न उत्साहित बनाउन, कर प्रणालीलाई सहज, सरल र प्रभावकारी बनाउन, कर तथा समग्र राजश्व प्रणाली चुस्त-दुरुस्त नहुँदा राजश्वको दुरूपयोग हुन सक्ने चुनौतीहरु रहेका छन्।

लक्ष्य

गैडहवा गाउँपालिकामा सुशासन प्रवर्द्धन र सेवा प्रवाह प्रभावकारी भएको हुने।

उद्देश्य

१. गाउँपालिकाको संस्थागत क्षमता वृद्धि भएको हुनेछ।

२. गाउँपालिकाको वित्तिय अवस्था सुदृढ भएको गरिने।

३. पारदर्शिता र जवाफदेहिता अभिवृद्धि गरिने

४. करको दायरा फराकिलो बनाउदै नीजिक्षेत्रको सहभागीता तथा सार्वजनिक नीजि साझेदारी बढाउने

५. संस्थागत समन्वय बृद्धि गर्दै स्रोत र साधनको न्यायोचित वितरण सुनिश्चित गर्ने।

६. भ्रष्टाचारमुक्त असल शासनको प्रत्याभूति गरी सेवा प्रवाहलाई जनमूखि बनाउने

रणनीति

१. पालिकाको विकास क्रियाकलापहरुमा साझेदारीको अवधारणामा जोड दिने।

२. योजना चक्रमा सबै चरणहरुमा सरोकारवालारुको अर्थपूर्ण सहभागीतालाई अझै फराकिलो र प्रभावकारी बनाइने

३. गाउँपालिकाको शासन व्यवस्थापनलाई जनमुखि, उत्तरदायी र पारदर्शी बनाउने ।

नतिजा सूचक तथा मध्यमकालीन लक्ष्य

आवधिक विकास योजना र कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरणमा उल्लिखित आगामी तीन आर्थिक वर्षको अपेक्षित नतिजाको आधारमा तयार नतिजा सूचक र मध्यमकालीन लक्ष्य देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएकोछः

सूचक	एकाई	चालु आ.व. को अनुमानित उपलब्धी	२०८२।८३	२०८३।८४	२०८४।८५
ऐन, नियम तथा कार्यविधि निर्माण	संख्या	५५	५५	६५	७२
नीति, निर्णय र सेवा प्रवाहबाट सन्तुष्ट सेवाग्राही	प्रतिशत	६०	६०	६५	७०
कुल बजेटमा आन्तरिक स्रोतको योगदान	प्रतिशत	२९%	२९%	३0%	३0%
बार्षिक बजेट	रु.	६३५३	६३५३	६७७०	७२२०९५

श्रोत: आवधिक विकास योजना पालिका प्रोफाइल,

विषय उपक्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

उपलब्ध बजेट सीमा तथा मार्गदर्शन, कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण र मध्यमकालीन लक्ष्यको आधारमा संगठन तथा सेवा प्रवाह उप-क्षेत्रको खर्च र सोको स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान देहायअनुसार रहेको छ :

आर्थिक वर्ष	बजेट सीमा (रु.)				बजेटको श्रोत (रु.)			
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	आन्तरिक स्रोत	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	ऋण तथा अन्य
२०८२/८३	१४५५०	१३८२२	७२७		२२१६	११४४५	८८९	
२०८३/८४	१५५०४	१४७२८	७७५		२४६५	१२०३७	१००१	

२०८४/८५	१६५३६	१५७०९	८२७		२७४४	१२६६३	११२९	

कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

कार्यक्रम तथा आयोजनाको उद्देश्य, अवधि, लागत तथा अपेक्षित उपलब्धि सहितको संगठन तथा सेवा प्रवाह उपक्षेत्रको संक्षिप्त विवरण देहायअुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

क्र.सं.	उपक्षेत्र/कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	अवधि (शुरु र समाप्ति)	कुल लागत (रु हजारमा)	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	संस्थागत विकास तथा मानव संशाधन व्यवस्थापन कार्यक्रम	संस्थागत विकास तथा मानव संशाधन व्यवस्थापन भई सेवा प्रवाह हुने	सालबसाली	३०२८३	सेवाग्रही संटुष्टीका आधारमा थप सेवा प्रवाह हुने।
२	सुशासन प्रवद्र्धन तथा सेवा प्रवाह सुदृढीकरण कार्यक्रम	सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने	सालबसाली	१६३०६	अनलाइन कर प्रणाली थप व्यवस्थापन गर्ने

श्रोत: आवधिक विकास योजना र बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

जोखिम तथा अनुमान

वार्षिक कार्य योजना बनाई सेवा प्रवाह सँगसँगै विकास सम्बन्धी कार्यहरु सञ्चालन गर्नु पर्ने देखिन्छ। भै रहेका कार्यहरुको अनुगमनका लागि नतिजामा आधारित अनुगमन प्रणालीको विकास गर्दै सञ्चालित योजना तथा कार्यक्रमको गुणस्तरको सुनिश्चिता एवं पारदर्शीता र जवाफदेहीताको समेत पालना गर्नु पर्ने देखिन्छ। अन्यथा यस क्षेत्रमा अपेक्षित उपलब्धीहरु हासिल गर्न कठिन हुने देखिन्छ

अनूसूचीहरु

अनुसूची १: कार्यदलको विवरण

मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जमा दिग्दर्शन २०७८ बमोजिम निदिष्ट गरेको मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारी कार्यदल

क्र.सं.	समितिका पदाधिकारी	जिम्मेवारी
१.	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	- संयोजक
२.	विषयगत शाखा प्रमुखहरु	- सदस्य
३.	प्रमुख, योजना तथा अनुगमन शाखा	- सदस्य सचिव

अनुसूची २ : बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन

विकास योजना/आवधिक विकास योजना, विषयगत क्षेत्र रणनीतिक तथा गुरुयोजना, आगामी वर्षको लागि प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमको आधारमा देहायमा उल्लिखित विषयहरूलाई मध्यनजर गरी आयोजना तथा कार्यक्रमहरूको छनौट, प्राथमिकता निर्धारण, बजेट अनुमान तथा साङ्केतीकरण र आयोजना तथा कार्यक्रमको संक्षिप्त विवरण समेत तयार गरी मिति २०८२ असाढ १० गते भित्र पेश गर्नुहुन अनुरोध छ :

१. संविधानको मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्त्व र अनुसुची ८ र ९ मा उल्लेखित अधिकारहरुसँग तालमेल हुने आयोजना तथा कार्यक्रम छनौट गर्नुपर्नेछ।

२. मध्यमकालीन खर्च संरचना तथा सार्वजनिक खर्च विवरणमा उल्लिखित खर्चलाई ध्यान दिई आयोजना तथा कार्यक्रमको प्राथमिकता निर्धारण र छनौट गर्नुपर्नेछ।

३. आवधिक तथा विषयगतक्षेत्र रणनीतिक/गुरुयोजनाको सोच, लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति तथा प्राथमिकता, विषयगत लक्ष्य तथा उद्देश्य, रणनीति तथा कार्यनीति तथा प्रमुख कार्यक्रम अनुसार आयोजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपर्नेछ।

४. चालु आर्थिक वर्षमा सञ्चालित स्थानीय गौरव, रुपान्तरणकारी, क्रमागत, बहुवर्षीय र अधुरा आयोजना तथा कार्यक्रमलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी बजेट अनुमान गर्नुपर्नेछ ।

५. आयोजना तथा कार्यक्रम छनौट गर्दा साना, टुक्रे र सङ्ख्यात्मक रुपमा धेरै आयोजना छनौट नगरी ठोस, उपलब्धिमूलक र कार्यान्वयन योग्य आयोजना तथा कार्यक्रमहरुको छनौट गर्नुपर्नेछ।

६. गाउँपालिका स्तरीय योजना छनौट गर्दा आयोजना वैंक तथा मध्यमकालीन खर्च संरचना समावेश भएका वा कानून अनुसार वातावरण प्रभाव अध्ययन लगायत सम्भाव्यता अध्ययन भई डिजाईन, लागत अनुमान तथा विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन तयार भएका आयोजना तथा कार्यक्रमलाई छनौट गर्नुपर्नेछ।

७. आम नागरिकको आधारभूत स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसरफाई, सशक्तीकरण, रोजगारी र उद्यमशिलता विकास हुने कार्यक्रमलाई समावेश गर्नुपर्नेछ।

८. स्थानीय तहमा राजस्व अभिवृद्धि गर्ने र आयमूलक आयोजना तथा कार्यक्रमलाई अनिवार्य रुपमा समावेश गर्नुपर्नेछ।

९. कृषि, खाद्यान्न तथा पशुपंक्षी उपजको उत्पादन, व्यवसायीकरण, विविधिकरण र औद्योगीकरणलाई सहयोग पुऱ्याउने कार्यक्रमहरु छनौट गर्नुपर्नेछ।

१०. बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा स्थानीय तहको नीति तथा कानूनले निर्धारण गरेका दायित्त्वलाई अनिवार्य रुपमा समावेश गर्नुपर्नेछ।

११. विज्ञान, प्रविधि तथा खेलकुद लगायत युवाको सिर्जनशीलता, नवप्रर्वतनशीलता र उद्यमशीलता विकासमा सघाउ पुग्ने आयोजना तथा कार्यक्रमहरु छनौट गर्नुपर्नेछ।

१२. योग, ज्ञान तथा सीप विकास, अध्ययन, खोज, अनुसन्धान र नवप्रवर्तनसँग सम्बन्धित आयोजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी समावेश गर्नुपर्नेछ।

१३. भू-उपयोग योजना र क्षेत्र, बस्ती विकास तथा भौतिक विकास योजना तर्जुमा लगायत यस्ता योजनामा प्रस्तावित आयोजना तथा कार्यक्रममा कार्यान्वयन गर्ने योजना छनौट गर्नुपर्नेछ।

१४. बालबालिकालाई केन्द्रविन्दुमा राखी उनीहरुको बचाउ, संरक्षण, विकास र सहभागिता सम्बन्धी आयोजना तथा कार्यक्रमलाई विशेष प्राथमिकता दिनु पर्नेछ।

१५. बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उद्देश्य, समयसीमा र प्रक्रियासँग अनुकुल हुने गरी सुशासन, वातावरण, बालमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन, विपद् व्यवस्थापन, लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरणजस्ता अन्तरसम्बन्धित विषयहरूलाई ध्यान दिनु पर्नेछ।

१६. विकास निर्माण आयोजनाको हकमा ठोस तथा उपलब्धिमूलक आयोजना तथा कार्यक्रम छनौट गर्नुपर्नेछ। महिला, पिछडिएको वर्ग, विस्थापित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति लक्षित कार्यक्रम महत्व र प्राथमिकता साथ छनौट गर्नुपर्नेछ।

१७. आयोजना तथ कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा वातावरणीय प्रभाव अध्ययन र सम्भाव्यता अध्ययन, सर्वेक्षण, ड्रइङ्ग तथा डिजाइन समेत लागत अनुमान तयार भएका प्राविधिक, वातावरणीय, सामाजिक र साँस्कृतिक रुपमा सम्भाव्य देखिएका आयोजना तथा कार्यक्रम छनौट गर्नुपर्नेछ। आयोजना तथा कार्यक्रमको छनौट गर्दा बजेटको स्रोत समेत खुलाई प्रस्ताव गर्नुपर्नेछ। यसबाट आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा समयमा सञ्चालन गर्न र बजेट अपुग हुन पाउँदैन।

१८. बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा चालु आर्थिक वर्षको खरिद गुरुयोजनालाई समेत ध्यान दिनु पर्नेछ।

१९. आयोजना तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्नु अगावै सो आयोजना तथा कार्यक्रमबाट लाभान्वित तथा प्रभावित वर्ग तथा समुदाय, साझेदार तथा सहयोगी निकाय र संघ/रायपरामर्श गरी सहमती भएको अवस्थामा मात्र आयोजना तथा कार्यक्रम प्रस्ताव तथा छनौट गर्नुपर्नेछ।

२०. बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा उपलब्ध बजेट सीमा र मार्गदर्शन अनुसार आयोजना तथा कार्यक्रगत र विषयगत उप-क्षेत्र अनुसार छुट्टाछुट्टै रुपमा तर्जुमा गर्नुपर्नेछ।

२१. उपभोक्ता समिति, नागरिक तथा सामुदायिक संस्था, गैसससँग साझेदारी गर्न र सो मार्फत कार्यान्वयन गर्न सकिने आयोजना तथा कार्यक्रमलाई विशेष प्राथमिकता दिनु पर्नेछ।

२२. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को व्यवस्था अनुसार बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको लक्ष्य, उद्देश्य, समयसीमा प्रक्रियासँग अनुकुल हुने गरी दिगो विकासका लक्ष्य लगायत वातावरण, सुशासन, बालमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन, विपद् जोखिम व्यवस्थापन, लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण जस्ता अन्तरसम्बन्धित विषयलाई ध्यान दिनु पर्नेछ।

२३. स्थानीय तहको योजनातर्जुमा दिग्दर्शनमा उल्लेखित ढाँचा तथा फाराममा आयोजना र कार्यक्रम विवरण तयार गर्नुपर्नेछ।

२४. योजना तथा बजेट तर्जुमा गर्दा गाउँपालिकाको (प्रोफाइल) ले लक्षित गरे अनुसारका क्षेत्र तथा सबाललाई सम्बोधन गर्नुपर्नेछ।

श्रीप्रसाद गौतम

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

अनुसची ३:

तीन आर्थिक वर्षको खर्च तथा स्रोतको अनुमान, कार्यक्रम तथा आयोजनागत बजेट,

(रू हजारमा)

कार्यक्रमको नाम	आगामी पहिलो आ.व. को विनियोजन				आगामी दोश्रो आ.व. को प्रक्षेपण				आगामी तेश्रो आ.व. को प्रक्षेपण			
	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था
कृषि	**१७,८९१**	**१३,४१९**	**४,४७३**		**१९,०६५**	**१४,२९९**	**४,७६६**		**२०,३३४**	**१५,२५१**	**५,०८४**	
कृषि प्रसार तथा प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम	२,२३६	१,६७७	५५९		२,३८३	१,७८७	५९६		२,५४२	१,९०६	६३५	
कृषि व्यवसाय विकास कार्यक्रम	४,४७३	३,३५५	१,११८		४,७६६	३,५७५	१,१९२		५,०८४	३,८१३	१,२७१	
कृषि उपज बजार प्रवद्र्धन कार्यक्रम	४,४७३	३,३५५	१,११८		४,७६६	३,५७५	१,१९२		५,०८४	३,८१३	१,२७१	
विउ प्रर्वद्धन कार्यक्रम	१,११८	८३९	२८०		१,१९२	८९४	२९८		१,२७१	९५३	३१८	
अध्यक्षसंग किसान कार्यक्रम	२,२३६	१,६७७	५५९		२,३८३	१,७८७	५९६		२,५४२	१,९०६	६३५	
बाली प्रर्वद्धन कार्यक्रम	१,११८	८३९	२८०		१,१९२	८९४	२९८		१,२७१	९५३	३१८	
तरकारी पकेट कार्यक्रम	२,२३६	१,६७७	५५९		२,३८३	१,७८७	५९६		२,५४२	१,९०६	६३५	
kz'k+lfL	**५,०८३**	**३,५५८**	**१,५२५**		**५,४१६**	**३,७९१**	**१,६२५**		**५,७७७**	**४,०४४**	**१,७३३**	
पशुपंक्षी प्रचार, प्रसार तथा विमा कार्यक्रम	५०८	३५६	१५२		५४२	३७९	१६२		५७८	४०४	१७३	
पशुपंक्षी व्यवसाय विकास कार्यक्रम	१,५२५	१,०६७	४५७		१,६२५	१,१३७	४८७		१,७३३	१,२१३	५२०	
पशुपंक्षी उपज बजार प्रवद्र्धन कार्यक्रम	१,२७१	८८९	३८१		१,३५४	९४८	४०६		१,४४४	१,०११	४३३	

कार्यक्रमको नाम	आगामी पहिलो आ.व. को विनियोजन				आगामी दोश्रो आ.व. को प्रक्षेपण				आगामी तेश्रो आ.व. को प्रक्षेपण			
	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था
व्यवासयिक पशुपंक्षीका लागि प्रविधि हस्तान्त्रण कार्यक्रम	१,७७९	१,२४५	५३४		१,८९६	१,३२७	५६९		२,०२२	१,४१५	६०७	
सिंचाई	**४,४७३**	**३,३५५**	**१,११८**		**४,७६६**	**३,५७५**	**१,१९२**		**५,०८४**	**३,८१३**	**१,२७१**	
सिंचाई प्रणाली निर्माण तथा मर्मतसंभार कार्यक्रम	४,४७३	३,३५५	१,११८		४,७६६	३,५७५	१,१९२		५,०८४	३,८१३	१,२७१	
उद्योग, व्यापार तथा श्रम रोजगार	**१२,०७२**	**५,१३४**	**६,९३८**		**१२,८६३**	**५,४७०**	**७,३९३**		**१३,७२०**	**५,८३५**	**७,८८५**	
गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम	१,५२५	९१५	६१०		१,६२५	९७५	६५०		१,७३३	१,०४०	६९३	
श्रम तथा रोजगार प्रवर्द्धन र श्रमिक सुरक्षा कार्यक्रम	४,२१९	१,६८७	२,५३१		४,४९५	१,७९८	२,६९७		४,७९५	१,९१८	२,८७७	
प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम	६,३२८	२,५३१	३,७९७		६,७४३	२,६९७	४,०४६		७,१९२	२,८७७	४,३१५	
पर्यटन तथा सस्कृति	**१९१**	**११४**	**७६**		**२०३**	**१२२**	**८१**		**२१७**	**१३०**	**८७**	
पर्यटन पूर्वाधार विकास कार्यक्रम	१३३	८०	५३		१४२	८५	५७		१५२	९१	६१	
पर्यटन प्रवद्र्धन कार्यक्रम	५७	३४	२३		६१	३७	२४		६५	३९	२६	
सहकारी तथा वित्तीय सेवा	**५७२**	**४५७**	**११४**		**६०९**	**४८७**	**१२२**		**६५०**	**५२०**	**१३०**	
सहकारी क्षमता विकास तथा प्रवद्र्धन कार्यक्रम	४२९	३४३	८६		४५७	३६६	९१		४८७	३९०	९७	
वित्तीय साक्षरता तथा पहुँच कार्यक्रम	१४३	११४	२९		१५२	१२२	३०		१६२	१३०	३२	
शिक्षा	**२२५,६१३**	**२०३,०५१**	**२२,५६१**		**२४०,४०७**	**२१६,३६६**	**२४,०४१**		**२५६,४१६**	**२३०,७७४**	**२५,६४२**	
प्रारम्भिक बाल विकास कार्यक्रम	४५,१२३	४०,६१०	४,५१२		४८,०८१	४३,२७३	४,८०८		५१,२८३	४६,१५५	५,१२८	

कार्यक्रमको नाम	आगामी पहिलो आ.व. को विनियोजन				आगामी दोश्रो आ.व. को प्रक्षेपण				आगामी तेश्रो आ.व. को प्रक्षेपण			
	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था
विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम	३३,८४२	३०,४५८	३,३८४		३६,०६१	३२,४५५	३,६०६		३८,४६२	३४,६१६	३,८४६	
प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा कार्यक्रम	७८,९६४	७१,०६८	७,८९६		८४,१४२	७५,७२८	८,४१४		८९,७४६	८०,७७१	८,९७५	
शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण कार्यक्रम	३३,८४२	३०,४५८	३,३८४		३६,०६१	३२,४५५	३,६०६		३८,४६२	३४,६१६	३,८४६	
डिजिटल क्षमता विकास कार्यक्रम	३३,८४२	३०,४५८	३,३८४		३६,०६१	३२,४५५	३,६०६		३८,४६२	३४,६१६	३,८४६	
स्वास्थ्य	**२८,०१९**	**२५,२१७**	**२,८०२**		**२९,८५६**	**२६,८७१**	**२,९८६**		**३१,८४४**	**२८,६६०**	**३,१८४**	
स्वास्थ्य सेवा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	१४,००९	१२,६०९	१,४०१		१४,९२८	१३,४३५	१,४९३		१५,९२२	१४,३३०	१,५९२	
सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम	५,६०४	५,०४३	५६०		५,९७१	५,३७४	५९७		६,३६९	५,७३२	६३७	
किशोर किशोरी मैत्री कार्यक्रम	४,२०३	३,७८३	४२०		४,४७८	४,०३१	४४८		४,७७७	४,२९९	४७८	
विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम	४,२०३	३,७८३	४२०		४,४७८	४,०३१	४४८		४,७७७	४,२९९	४७८	
खानेपानी तथा सरसफाई	**२,७९६**	**८३९**	**१,९५७**		**२,९७९**	**८९४**	**२,०८५**		**३,१७७**	**९५३**	**२,२२४**	
खानेपानी तथा सरसफाई संरचना निर्माण र मर्मत सम्भार कार्यक्रम	२,३७६	७१३	१,६६३		२,५३२	७६०	१,७७२		२,७०१	८१०	१,८९०	
खानेपानी तथा सरसफाई प्रवर्द्धन कार्यक्रम	४१९	१२६	२९४		४४७	१३४	३१३		४७७	१४३	३३४	
महिला, बालबालिका तथा समावेशीकरण	**१४,२३२**	**१२,८०९**	**१,४२३**		**१५,१६५**	**१३,६४९**	**१,५१७**		**१६,१७५**	**१४,५५७**	**१,६१७**	
सामाजिक परिचालन र सशक्तीकरण कार्यक्रम	९,२५१	८,३२६	९२५		९,८५७	८,८७२	९८६		१०,५१४	९,४६२	१,०५१	
सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण कार्यक्रम	४,९८१	४,४८३	४९८		५,३०८	४,७७७	५३१		५,६६१	५,०९५	५६६	

कार्यक्रमको नाम	आगामी पहिलो आ.व. को विनियोजन				आगामी दोश्रो आ.व. को प्रक्षेपण				आगामी तेश्रो आ.व. को प्रक्षेपण			
	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था
युवा तथा खेलकुद	३,८७६	२,३२५	१,५५०		४,१३०	२,४७८	१,६५२		४,४०५	२,६४३	१,७६२	
खेलकुद पूर्वाधार विकास र प्रवर्द्धन कार्यक्रम	७७५	४६५	३१०		८२६	४९६	३३०		८८१	५२९	३५२	
युवा स्वरोजगार तथा सिर्जनशीलता विकास कार्यक्रम	२,३२५	१,३९५	९३०		२,४७८	१,४८७	९९१		२,६४३	१,५८६	१,०५७	
कला तथा संस्कृति संरक्षण र प्रवर्द्धन कार्यक्रम	७७५	४६५	३१०		८२६	४९६	३३०		८८१	५२९	३५२	
आवास, भवन तथा अन्य सार्वजनिक पूर्वाधार	२३,०६३	३,४५९	१९,६०४		२४,५७६	३,६८६	२०,८८९		२६,२१२	३,९३२	२२,२८०	
जग्गा तथा बस्ती विकास र संरक्षण कार्यक्रम	३,४५९	५१९	२,९४१		३,६८६	५५३	३,१३३		३,९३२	५९०	३,३४२	
भवन मापदण्ड तथा सुरक्षित आवास कार्यक्रम	५,७६६	८६५	४,९०१		६,१४४	९२२	५,२२२		६,५५३	९८३	५,५७०	
अन्य सार्वजनिक पूर्वाधार निर्माण कार्यक्रम	११,५३२	१,७३०	९,८०२		१२,२८८	१,८४३	१०,४४५		१३,१०६	१,९६६	११,१४०	
दक्षजनशक्तिहरूको क्षमता विकास कार्यक्रम	२,३०६	३४६	१,९६०		२,४५८	३६९	२,०८९		२,६२१	३९३	२,२२८	
सडक, पुल तथा यातायात	१२८,४०४	१२,८४०	११५,५६४		१३६,८२४	१३,६८२	१२३,१४२		१४५,९३५	१४,५९४	१३१,३४२	
सडक, पुल तथा ढल निर्माण कार्यक्रम	८३,४६३	८,३४६	७५,११६		८८,९३६	८,८९४	८०,०४२		९४,८५८	९,४८६	८५,३७२	
सडक, पुल तथा ढल मर्मत संभार कार्यक्रम	४४,९४१	४,४९४	४०,४४७		४७,८८८	४,७८९	४३,१००		५१,०७७	५,१०८	४५,९७०	
विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा	६,६०८	१,३२२	५,२८६		७,०४१	१,४०८	५,६३३		७,५१०	१,५०२	६,००८	
उज्यालो वडा अभियान	२,३१३	४६३	१,८५०		२,४६४	४९३	१,९७१		२,६२८	५२६	२,१०३	
वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	४,२९५	८५९	३,४३६		४,५७७	९१५	३,६६१		४,८८१	९७६	३,९०५	

कार्यक्रमको नाम	आगामी पहिलो आ.व. को विनियोजन				आगामी दोश्रो आ.व. को प्रक्षेपण				आगामी तेश्रो आ.व. को प्रक्षेपण			
	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था
सूचना, संचार तथा विज्ञान प्रविधि	**४,५७५**	**४५७**	**४,११७**		**४,८७४**	**४८७**	**४,३८७**		**५,१९९**	**५२०**	**४,६७९**	
सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रवद्र्धन कार्यक्रम	३,२०२	३२०	२,८८२		३,४१२	३४१	३,०७१		३,६३९	३६४	३,२७५	
प्रकाशन, प्रसारण र मिडिया कार्यक्रम	१,३७२	१३७	१,२३५		१,४६२	१४६	१,३१६		१,५६०	१५६	१,४०४	
वन तथा जैविक विविधता	**२,४७८**	**९९१**	**१,४८७**		**२,६४०**	**१,०५६**	**१,५८४**		**२,८१६**	**१,१२६**	**१,६९०**	
वन तथा हरियाली प्रवद्र्धन कार्यक्रम	८६७	३४७	५२०		९२४	३७०	५५४		९८६	३९४	५९१	
जैविक विविधता संरक्षण कार्यक्रम	२४८	९९	१४९		२६४	१०६	१५८		२८२	११३	१६९	
वनमा आधारित आयमूलक तथा गैरकाष्ठ वन पैदावर प्रवद्र्धन कार्यक्रम	८६७	३४७	५२०		९२४	३७०	५५४		९८६	३९४	५९१	
भू तथा जलाधार संरक्षण कार्यक्रम	४९६	१९८	२९७		५२८	२११	३१७		५६३	२२५	३३८	
वातावरण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन	**१,७७९**	**१,२४५**	**५३४**		**१,८९६**	**१,३२७**	**५६९**		**२,०२२**	**१,४१५**	**६०७**	
वातावरण व्यवस्थापन कार्यक्रम	६२३	४३६	१८७		६६३	४६४	१९९		७०८	४९५	२१२	
फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यक्रम	१,१५६	८०९	३४७		१,२३२	८६३	३७०		१,३१४	९२०	३९४	
जलवायु तथा विपद जोखिम न्यूनीकरण	**२,७९६**	**१,९५७**	**८३९**		**२,९७९**	**२,०८५**	**८९४**		**३,१७७**	**२,२२४**	**९५३**	
जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यक्रम	४१९	२९४	१२६		४४७	३१३	१३४		४७७	३३४	१४३	
विपद जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन कार्यक्रम	२,३७६	१,६६३	७१३		२,५३२	१,७७२	७६०		२,७०१	१,८९०	८१०	
संगठन तथा सेवा प्रवाह	**१४,५५०**	**१३,८२२**	**७२७**		**१५,५०४**	**१४,७२८**	**७७५**		**१६,५३६**	**१५,७०९**	**८२७**	

कार्यक्रमको नाम	आगामी पहिलो आ.व. को विनियोजन				आगामी दोश्रो आ.व. को प्रक्षेपण				आगामी तेश्रो आ.व. को प्रक्षेपण			
	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था
संस्थागत विकास तथा मानव संशाधन व्यवस्थापन कार्यक्रम	९,४५७	८,९८४	४७३		१०,०७७	९,५७३	५०४		१०,७४८	१०,२११	५३७	
सुशासन प्रवद्र्धन तथा सेवा प्रवाह सुदृढीकरण कार्यक्रम	५,०९२	४,८३८	२५५		५,४२६	५,१५५	२७१		५,७८८	५,४९८	२८९	
नव प्रर्वधनात्मक कार्यक्रम	**३,६२१**	**१,४४९**	**२,१७३**									
नव प्रर्वधनात्मक कार्यक्रम	३,६२१	१,४४९	२,१७३									
कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासन	**१२६,३०७**	**११९,९९२**	**६,३१५**		**१४३,७९७**	**१३६,६०८**	**७,१९०**		**१५४,८८९**	**१४७,१४५**	**७,७४४**	
कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक विकास कार्यक्रम	१२६,३०७	११९,९९२	६,३१५		१४३,७९७	१३६,६०८	७,१९०		१५४,८८९	१४७,१४५	७,७४४	
कुल जम्मा	**६२८,९९६**	**४२७,८१३**	**२०१,१८३**		**६७५,५९१**	**४६३,०७०**	**२१२,५२१**		**७२२,०९५**	**४९५,३४६**	**२२६,७४९**	

अनुसची ४:

तीन आर्थिक वर्षको आयोजनागत बजेट, प्राथमिकीकरण र सांकेतीकरण

कार्यक्रमको नाम	साङ्केतीकरण				
	रणनीतिक स्तम्भ	प्राथमिकीकरण	दिगो विकास लक्ष्य सङ्केत	लैङ्गिक सङ्केत	जलवायु सङ्केत
कृषि					
कृषि प्रसार तथा प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम	१	P1	१	२	२
कृषि व्यवसाय विकास कार्यक्रम	१	P1	२	२	३
कृषि उपज बजार प्रवद्र्धन कार्यक्रम	१	P1	२	३	३
विउ प्रर्वद्धन कार्यक्रम	१	P1	१	२	३
अध्यक्षसंग किसान कार्यक्रम	१	P1	१	२	३
बाली प्रर्वद्धन कार्यक्रम	१	P1	१	२	३
तरकारी पकेट कार्यक्रम	१	P1	१	२	३
पशुपंक्षी					
पशुपंक्षी प्रचार, प्रसार तथा विमा कार्यक्रम	१	P2	२	२	३
पशुपंक्षी व्यवसाय विकास कार्यक्रम	१	P1	२	२	३
पशुपंक्षी उपज बजार प्रवद्र्धन कार्यक्रम	१	P1	२	२	३
व्यवासयिक पशुपंक्षीका लागि प्रविधि हस्तान्त्रण कार्यक्रम	१	P1	२	२	३
सिंचाई					
सिंचाई प्रणाली निर्माण तथा मर्मतसंभार कार्यक्रम	१	P2	२	३	३
उद्योग, व्यापार तथा श्रम रोजगार					
गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम	१	P1	१	२	३
श्रम तथा रोजगार प्रवद्र्धन र श्रमिक सुरक्षा कार्यक्रम	१	P1	१	२	३
प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम	१	P1	१	२	३

कार्यक्रमको नाम	साङ्केतीकरण				
	रणनीतिक स्तम्भ	प्राथमिकीकरण	दिगो विकास लक्ष्य सङ्केत	लैङ्गिक सङ्केत	जलवायु सङ्केत
पर्यटन तथा सस्कृति					
पर्यटन पूर्वाधार विकास कार्यक्रम	१	P1	८	३	२
पर्यटन प्रवद्र्धन कार्यक्रम	१	P1	८	३	२
सहकारी तथा वित्तीय सेवा					
सहकारी क्षमता विकास तथा प्रवद्र्धन कार्यक्रम	१	P1	८	२	३
वित्तीय साक्षरता तथा पहुँच कार्यक्रम	१	P1	९	२	३
शिक्षा					
प्रारम्भिक बाल विकास कार्यक्रम	२	P1	४	१	३
विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम	२	P1	४	१	२
प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा कार्यक्रम	२	P1	४	२	३
शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण कार्यक्रम	२	P1	४	२	३
डिजिटल क्षमता विकास कार्यक्रम	२	P1	१७	२	३
स्वास्थ्य					
स्वास्थ्य सेवा प्रवद्र्धन कार्यक्रम	२	P1	३	२	३
सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम	२	P1	३	२	३
किशोर किशोरी मैत्री कार्यक्रम	२	P1	३	१	३
विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम	२	P1	३	३	३
खानेपानी तथा सरसफाई					
खानेपानी तथा सरसफाई संरचना निर्माण र मर्मत सम्भार कार्यक्रम	२	P1	६	२	३
खानेपानी तथा सरसफाई प्रवद्र्धन कार्यक्रम	२	P1	६	२	३
महिला, बालबालिका तथा समावेशीकरण					
सामाजिक परिचालन र सशक्तीकरण कार्यक्रम	२	P1	५	२	३

कार्यक्रमको नाम	साङ्केतीकरण				
	रणनीतिक स्तम्भ	प्राथमिकीकरण	दिगो विकास लक्ष्य सङ्केत	लैङ्गिक सङ्केत	जलवायु सङ्केत
सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण कार्यक्रम	२	P1	१०	२	३
युवा तथा खेलकुद					
खेलकुद पूर्वाधार विकास र प्रवद्र्धन कार्यक्रम	२	P1	१६	३	३
युवा स्वरोजगार तथा सिर्जनशीलता विकास कार्यक्रम	२	P1	१०	३	३
कला तथा संस्कृति संरक्षण र प्रवद्र्धन कार्यक्रम	२	P2	८	३	३
आवास, भवन तथा अन्य सार्वजनिक पूर्वाधार					
जग्गा तथा बस्ती विकास र संरक्षण कार्यक्रम	३	P2	११	३	२
भवन मापदण्ड तथा सुरक्षित आवास कार्यक्रम	३	P2	११	३	३
अन्य सार्वजनिक पूर्वाधार निर्माण कार्यक्रम	३	P2	११	३	२
दक्षजनशक्तिहरूको क्षमता विकास कार्यक्रम	३	P2	८	३	२
सडक, पुल तथा यातायात					
सडक, पुल तथा ढल निर्माण कार्यक्रम	३	P2	६	३	२
सडक, पुल तथा ढल मर्मत संभार कार्यक्रम	३	P2	६	३	३
विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा					
उज्यालो वडा अभियान	३	P2	७	३	३
वैकल्पिक उर्जा प्रवद्र्धन कार्यक्रम	३	P2	७	३	१
सूचना, संचार तथा विज्ञान प्रविधि					
सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रवद्र्धन कार्यक्रम	३	P2	१७	३	३
प्रकाशन, प्रसारण र मिडिया कार्यक्रम	३	P2	१७	३	३
वन तथा जैविक विविधता					
वन तथा हरियाली प्रवद्र्धन कार्यक्रम	४	P2	१५	३	१
जैविक विविधता संरक्षण कार्यक्रम	४	P2	१५	३	१

कार्यक्रमको नाम	साङ्केतीकरण				
	रणनीतिक स्तम्भ	प्राथमिकीकरण	दिगो विकास लक्ष्य सङ्केत	लैङ्गिक सङ्केत	जलवायु सङ्केत
वनमा आधारित आयमूलक तथा गैरकाष्ठ वन पैदावर प्रवद्र्धन कार्यक्रम	४	P2	१५	२	१
भू तथा जलाधार संरक्षण कार्यक्रम	४	P2	१३	३	१
वातावरण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन					
वातावरण व्यवस्थापन कार्यक्रम	४	P1	१३	२	१
फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यक्रम	४	P1	१२	२	१
जलवायु तथा विपद जोखिम न्यूनीकरण					
जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यक्रम	४	P1	१३	३	१
विपद जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन कार्यक्रम	४	P1	१३	३	१
संगठन तथा सेवा प्रवाह					
संस्थागत विकास तथा मानव संशाधन व्यवस्थापन कार्यक्रम	५	P1	१६	३	३
सुशासन प्रवद्र्धन तथा सेवा प्रवाह सुदृढीकरण कार्यक्रम	५	P1	१७	३	३
नव प्रर्वधनात्मक कार्यक्रम					
नव प्रर्वधनात्मक कार्यक्रम					
कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासन					
कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक विकास कार्यक्रम	५	P1	१७	३	१
कुल जम्मा					

आ.ब. ०८२।८३

गैडहवा गाउँपालिका

मध्यमकालिन खर्च संरचना निर्माण

आ.ब. ०८२।८३